ABDURRAHMAN b. HASAN

Kaside-i Bürde'ye Reddiye

TEVHİD YAYINLARI

KASİDE-İ BÜRDE'YE REDDİYE

Yazan:

Abdurrahman B. Hasan

Çeviren:

Harun Ünal

Hazırlayan:

Abdulvahid Metin
Tel: 254 26 26

Adres:

Çatalçeşme sok. no: 18/4 Cağaloğlu/İstanbul

Tel:

512 07 01-511 79 98

YAYINEVİNİN ÖNSÖZÜ

Allah'a hamdolsun, O'na şükreder, O'ndan yardım ister, O'nun bağışlamasını dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve kötü amellerimizden O'na sığınırız. Allah kimi hidayete erdirirse onu saptıracak, kimi de saptırırsa O'na hidayet edecek yoktur. Şehadet ederim ki Allah'tan başka ibadete layık ilah yoktur. Yine şehadet ederim ki Muhammed (s.a.v.) Allah'ın kulu ve rasulüdür.

Necid alimlerinden Muhammed b. Abdu'l Vehhab'ın torunu Abdurrahman b. Hasan'ın bu kıymetli eserini sizlere sunma fırsatı veren Allah'a (c.c.) hamdederim.

Bu eser, yazarın, kitabın girişinde de belirttiği gibi Rasulullah'ı (c.c.) hristiyanların Meryemoğlu İsa'yı övdükleri gibi öven "Bürde" adlı kitap hakkında yazılmıştır. Tevhid adlı kitabını yayınladığımız Abdullah b. Abdurrahman bu manzumedeki aşırıkları tespit edip, gereken açıklamaları yapmıştır. Fakat sapığın biri -ki günümüzde bunlar gibi bir çokları maalesef insanlığı saptırmaya devam ediyor- bu haklı itiraza karşı çıkmış ve Bürde adlı manzumenin savunuculuğunu yapan bir kitap yazarak manzumenin sahibinden daha beter şirk içine girmiştir. Yazarımız Abdurrahman b. Hasan da böyle bir sapıklığı görünce, insanların şirk ve küfür bataklığından kurtulmaları amacıyla bu kitapçığı hazırlamıştır. Bizler de Rabbimizin yardımı ve kardeşlerimizin desteğiyle, bu kitabı diğer kitaplarımızda olduğu gibi akıcı bir üslupla, konu başlıkları oluşturarak ve insanların yanlış anlayabilecekleri yerlere ilmimiz ölçüsünde dipnotlar şeklinde ilaveler yaparak ve hadislerin tahriç ve tahkiklerini yaparak sizlerin istifadesine sunmak istedik.

Bu kitaba ayrıca, Abdurrahman b. Hasan'ın, hacmi küçük olması sebebiyle müstakil bir eser olarak yayınlayamayacağımız Cehmiyye'ye Reddiye adlı risalesini de ekledik.

Bazı insanlar şu ana kadar yayınlanan kitaplarımızı gözönünde bulundurarak; bunların geçmişte kalan, pratiği olmayan, günümüz meselelerini kapsamayan eserler olduğunu düşünebilirler. Onlar bu düşüncelerinde kısmen haklıdırlar. Şöyle ki: Yayın hayatımızın başlangıcının ani olması ve ilk olarak bu kitapların elimize geçmiş olması, güncellik kavramını fazla dikkate almaksızın bir an önce gerçek İslami akideyi sizlere açıklamak istememize neden olmuştur. Şu an sizlerin beğenisini kazanacağını umduğumuz bir çok güzel eserle, temel kaynak kitapları tercüme ettirmekteyiz. Günümüz Türkiye'sine yönelik, belki de çoğu insanın konuşulmasından dahi rahatsız olacağı bir çok şirk, küfür, bid'at ve nifağı açıklayan bu kitapları, kimseden korkmadan, sadece Allah'a (c.c.) dayanıp O'na güvenerek en kısa zamanda sizlerin istifadesine sunacağız inşaallah.

Sizlerden istirhamımız:Bizim varlığından haberdar olmadığımız, İslami gerçekleri anlatan kitapları bizlere bildirmeniz hatta "Elimde tercüme edilmiş ve gerekli düzeltmeler de yapılmış, sadece sizlerin son bir kez okumasıyla baskıya girebilecek nitelikte, size şu kadar ücret karşılığı verebileceğim bir, iki.. v.s. sayıda kitap var." demenizdir. Ayrıca eksik ve hatalarımızı ve varsa önerilerinizi gerek yazılı gerekse sözlü olarak bize ulaştırmanız da bir başka ricamızdır.

Biz, Allah'ın (c.c.) izniyle bu akideyı seven insanların, biraz gayret sarfederek, akide konusunda yazılmış olan kitapları üçer-beşer temin ederek, bu kitapların Türkçe'ye çevrilmesinde olduğu gibi, ileride yayınevimizin çalışmalarıyla diğer dillere de çevrilerek daha geniş kitlelere ulaştırılmasına yardımcı olacaklarına inanıyoruz.

Başarı Allah'tandır.

Abdulvahid Metin

30/6/1996

KASİDE-İ BÜRDE'YE REDDİYE

Allah'ım, hamd sana aittir. Sen göklerin, yerin ve içindekilerin Nuru, Kayyumu, Melikisin. Eşin ve ortağın olmayıp tek olduğuna ve Senden başka ibadete layık hiçbir ilah olmadığına şehadet ederim.

"O ki, göklerin ve yerin hükümranlığı kendisine ait olan, hiç evlat edinmeyen, mülkünde ortağı bulunmayan, her şeyi yaratıp nizam veren ve mahlukatın kaderini tayin edendir. (Kafirler) O'nu bırakıp hiçbir şey yaratmayan, bilakis kendileri yaratılmış olan, bizzat kendilerine bile fayda ve zarar veremeyen, öldürmeye, hayat vermeye ve ölüleri yeniden diriltip çıkarmaya güçleri yetmeyen ilahlar edindiler." (Furkan: 25/2-3)

Allah'ın (c.c.), hakkında: "(Ey Peygamber!) **Biz seni şahit, müjdeleyici, uyarıcı, Allah'ın izniyle O'na çağıran ve nurlandıran bir ışık olarak gönderdik." (Ahzab: 33/45-46)** buyurduğu Muhammed'in (s.a.v.), O'nun kulu ve rasulü olduğuna şehadet ederim.

Salu ve selam Muhammed'e (s.a.v.), ehli beytine ve ashabına olsun.

Bu kitapta **"Bürde"** adlı kasidenin bazı beyitlerinde yer alan büyük şirk seviyesindeki aşırılıklara yer verilecektir. Kasidenin bazı yerlerinde uluhiyet ve rububiyetle ilgili bir takım özellikler Allah'tan (c.c.) başkasına verilmek suretiyle hristiyanlarınkine benzer ifadeler kullanılmıştır.

İslam'ı bilen bir kimse, Allah'ın (c.c.), büyük şirk işleyen bir kişiyi tevbe edip hakka dönmedikçe affetmeyeceğini ve Cennetin ona haram olacağını bilir. Şeyh Abdullah b. Abdurrahman da söz konusu beyitlerin şirk içerdiğini, bu beyitlerle rububiyete ve uluhiyete ait olan bazı özelliklerin Allah'tan (c.c.) başkasına verildiğini belirtmiştir.

Ancak sapığın biri, söz konusu beyitlerdeki iğrençliği

manzumesinin hemen başında reddederek şu ifadelerle beyitlerin sahibini temize çıkarmaya ve haklı olan itirazlara cevap vermeye kalkışmıştır. Allah (c.c.) bizi böyle bir şeyden korusun. O şöyle demiştir:

"Hıristiyanların peygamberleri hakkındaki iddialarını bir kenara bırak, dilediğin övgüyü yap ve gerisine bakma."

Övgüde Aşırılık Yasaklanmıştır:

Bu beyit Rasulullah'ın (s.a.v.): **"Beni, hıristiyanların Meryemoğlu İsa'yı aşırı övdükleri gibi övmeyin."**[1] sözüne zıttır.

Bu sözler, adamın cehaletinden ve düşüncesinin kıtlığından ileri gelmektedir. Eğer kasideyi yazan, onu savunan ve onlarla aynı yolu izleyenler Allah'ın (c.c.) kulları üzerindeki haklarını, Allah'ın (c.c.) rububiyetine ve uluhiyetine ilişkin özellikleri anlayabilseler, Allah'ın Kitabı ve Rasulü'nün Sünnetini bilselerdi, o zaman bu söylediklerinin hiçbirini söylemezlerdi. İşte bunlar ve benzerleri, tevhidi bilmeyen kimselerdir. Nitekim, Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Eğer Rabbin dileseydi, insanları tek bir ümmet kılardı. Fakat, Rabbinin merhamet ettikleri bir yana, hala ayrılıktadırlar, esasen onları bunun için yaratmıştır. 'Andolsun ki, Cehennemi hep insan ve cin ile dolduracağım' sözü yerine gelmiştir." (Hud: 11/118-119)

Allah'ın (c.c.), peygamberlerini hangi amaçla gönderdiğini bilmeyenlerin sayısı oldukça artmıştır. Nitekim, Nebi (s.a.v.) bunu şöyle haber vermişti:

"Siz, sizden öncekileri adım adım izleyeceksiniz. Hatta onlar bir keler deliğine girseler, siz de oraya girecek-siniz." Sahabeler:

"Yahudi ve hıristiyanları mı?" diye sordular. Rasulullah

---

(1) Buhari, Enbiya: 48, Darimi, Rikak: 68, Ahmed: 1/23-24, 47.

(s.a.v.):

"Ya kimleri olacak?" buyurdu."[2]

Bu tür hadisler oldukça çoktur. Bunlar, kasideyi savunan kişinin manzumesinin başındaki aşağılık sözünü reddetmek için yeterli olacaktır.

Şimdi onun "Hristiyanların peygamberleri hakkındaki iddialarını bir kenara bırak..." sözüne gelelim:

Bu kişinin sözlerinde çelişkiler doludur. Bunlar, adamın ne söylediğini bilmediğinin kanıtıdır. Zira hristiyanlar peygamberleri hakkında aşırı gitmeleri sebebiyle şirke düşmüşlerdir. Rasulullah (s.a.v.) böyle bir aşırılığı yasaklamış, bunu veya buna sebep olacak şeyleri yapanlara şöyle lanet etmiştir:

"Allah Yahudi ve hristiyanlara lanet etsin, onlar peygamberlerinin kabirlerini mescit edindiler."[3]

"Beni, hristiyanların Meryemoğlu İsa'yı övdükleri gibi aşırı bir şekilde övmeyin. Ben ancak bir kulum. Bunun için bana: "Allah'ın kulu ve rasulü deyin."[4]

Bir adamın kendisine: "Allah ve sen dilersen" demesi üzerine Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Beni Allah'a ortak mı kıldın? Hayır, böyle söyleme! Sadece 'Allah dilerse' de."[5]

"Benden medet beklenmez, ancak Aziz ve Celil olan Allah'tan medet beklenir."[6]

Rasulullah (s.a.v.) ümmetini şirkten ve şirke götüren yollardan, farkında olmaksızın gizli şirk işlemekten sakın-

---

(2) Buhari, İ'tisam: 14, Müslim, İlim: 6, Ahmed: 2/327.

(3) Buhari, Enbiya: 50, Müslim, Mesacid: 22, Nesai, Mesacid: 13, Darimi, Salat: 120, Ahmed: 6/220, 275.

(4) Buhari, Enbiya: 48, Darimi, Rikak: 68, Ahmed: 1/23-24, 47.

(5) İbn Mace, Keffaret: 2,13, Nesai, Amelü'l-Yevm vel-Leyl: 988, Buhari, Edebü'l-Müfred: 787, Ahmed: 1/214, 247, 283
Elbani, Ehadisu's-Sahiha: 139.

(6) Taberani, Heysemi Mecmeu'z-Zevaid: 10/159, Ahmed: 5/317.

dırmış ve insanları tevhide davet etmiştir. Ayrıca ümmetine, bu gibi şeylerle cihat etmelerini, tüm şirk çeşitlerini ve putları ortadan kaldırıncaya kadar savaşmalarını emretmiş, kendisi de putları ortadan kaldırmaları için seriyyeler göndermiştir. Bütün bunlar Hadis, Tefsir ve Siyer kaynaklarında yer alan gerçeklerdir.

Ali b. Ebu Talib, Ebu Heyyac el-Esedi'ye şöyle demiştir:

"Rasulullah'ın (s.a.v.) beni gönderdiği bir göreve ben de seni göndereyim mi? Yükseltilmiş her kabri dümdüz yap ve gördüğün her timsali (heykeli, putu) yerle bir et."[7]

Bilindiği gibi Fetih günü Nebi (s.a.v.), Ali'yi (r.a.) "Menat" putunu yıkmakla,[8] Halid b.Velid'i (r.a.) Uzza putunu yıkmak ve Kureyş ile Hüzeyl'in taptıkları ağaçları kesmekle,[9] Muğire b. Şu'be'yi de (r.a.) Lat putunu yıkmakla görevli olarak göndermiş, onlar da bu görevleri yerine getirmişlerdi.

Böylece Arap Yarımadası ve çevresinde Allah'tan (c.c.) başka kendisine ibadet edilen ne kadar heykel ve benzeri şey varsa ortadan kaldırıldı. Sahabeler, -Allah kendilerinden razı olsun- bunu bir görev olarak üstlenmişlerdi. Rasulullah'ın (s.a.v.) vefatından sonra sahabelerinin önemle ve en çok üzerinde durdukları husus, putları ve putçuluğa götüren şeyleri ortadan kaldırmak olmuştu.

Rasulullah (s.a.v.) ümmeti arasında olabilecek ihtilafları ve gelecekle ilgili bazı bilgileri de haber vermiştir. Nitekim, İrbad b. Sariye der ki:

"Doğrusu içinizden yaşayacak olanlar, ileride bir çok ihtilaflar göreceklerdir..."[10]

---

(7) Müslim, Cenaiz: 93, Ebu Davud, Cenaiz: 66, Tirmizi, Cenaiz: 56 Nesai, Cenaiz: 99, Ahmed: 1/87, 96, 129, 138, 145.

(8) İbni Hişam: 1/86

(9) İbni Hişam: 2/236

(10) Ebu Davud Sünnet: 5, Tirmizi İlim: 16.

Gerçekten de Rasulullah'ın (s.a.v.) haber verdiği şeyler gerçekleşti, o altın çağdan sonra dinin özünde bir çok ihtilaflar meydana geldi. İslam alimleri bu gerçekleri çok iyi bilmektedirler. Eğer burada onların bütün görüşlerine yer verecek olursak, asıl amacımızı aşmış oluruz, Amacımız bu konuya kısaca değinmektir.

Özellikle dikkatinizi çekmek istediğim şey; kabirler üzerinde yapılan bina, türbe, ziyaretgah ve buralarda yapılan ibadetlerdir. Bu çılgınlık ve kötülük hemen hemen tüm İslam dünyasını sarmış, böylece her türlü kötü ve yanlış itikat alabildiğine yaygınlaşmıştır. En acısı da bu tür davranışların kendilerini ilim adamı olarak tanıtanlar arasında da revaç kazanmış olmasıdır.

Süleyman et-Temimi şöyle der: "Eğer her 'alimim' diyen kimsenin yanılgısını alıp, onunla hareket eder ve bunları kendinde toplayacak olursan, her türden kötülüğü kendinde toplamış olursun." Biz Allah (c.c.) içiniz ve Allah'a (c.c.) döneceğiz.

Sapığın bu sözü, Rasulullah'ın (s.a.v.): **"Beni aşırı övmeyin. Hristiyanların Meryemoğlu İsa hakkında düştükleri yanlışlığa düşmeyin."** şeklindeki ifadesine uygun düşmekte, Rasulullah'ın (s.a.v.) yasaklamış olduğu bu durum, şiirdeki şu beyitlerde görülmektedir:

"Ey yaratılanların en soylusu, herkesin yaygın bir halde başkalarına hululünde neden sana sığınmayayım."

Dikkat edilirse bu şiir, hristiyanların durumuna benzer bir durumu yansıtmaktadır.

Gerçek İlah Ve Rab Allah'tır (c.c.):

Çünkü burada adam, ilahlığa ait özellikleri ve rububiyetle ilgili hususları, Allah'ın (c.c.) kendi zatına hasrettiği ve Rasulullah'ın da (s.a.v.) O'na has kıldığı nitelikleri Allah'-

tan (c.c.) başkasına vermektedir. Dua, ibadetin özü ve kendisiyle sığınılan bir yakarıştır. Adam beyitlerinde, yardımı Allah'tan (c.c.) başkasından beklemekte ve Allah'tan (c.c.) başkasına ilticada bulunarak ona rağbet etmektedir. Oysa ki dua ile yardım dileme ve sığınma sadece Allah'a (c.c.) yapılabilecek ibadetlerdir. Çünkü Allah (c.c.), kalp ve dil ile yapılan bu amelleri Kur'an-ı Kerim'in bir çok yerinde ibadet çeşitlerinden saymıştır. Ayrıca Allah (c.c.), şükrün sadece kendisine yapılabileceğini, karşılık ve sevap vermenin ancak böyle bir duaya bağlı bulunduğunu da bildirmiştir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"O diridir, O'ndan başka ibadete layık ilah yoktur. Dini yalnız O'na has kılarak O'na yalvarın. Hamd, alemlerin Rabbi olan Allah içindir." **(Mü'min: 40/65)**

"Allah'ın kulu (Muhammed), **O'na yalvarmak için kalkınca, neredeyse çevresinde keçeleşir, birbirlerine girerlerdi. De ki: "Ben ancak Rabbime yalvarırım ve O'na kimseyi ortak koşmam. Ben size zarar vermeye de iyilik yapmaya da kadir değilim."** **(Cin: 72/19-22)**

İşte bu, Allah'ın (c.c.), rasulü Muhammed (s.a.v.) vasıtasıyla göndermiş olduğu dinidir. Allah (c.c.) peygamberine: **"Ben ancak Rabbime yalvarırım ve O'na kimseyi ortak koşmam." (Cin: 72/20)** demesini emretmiş ve böylece duanın sadece Allah (c.c.) için yapılması gerektiğini ifade etmiştir. İşte bu, Uluhiyet tevhididir. Allah (c.c.) Rasulüne: **"Doğrusu ben** (kendi başıma) **size ne zarar verme ne de fayda sağlama gücüne sahibim." (Cin: 72/21)** demesini de emretmiştir. İşte bu da, Rububiyet tevhididir. Böylece hem Uluhiyet hem de Rububiyet açısından Allah'ı (c.c.) birlemek esas alınmıştır. Allah (c.c.) Rasulü (s.a.v.) bu gerçeği, Allah'ın (c.c.) kendisine emrettiği şekilde açıklamıştır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"İşlerini bitirdiğin zaman yeniden işe koyul ve yorul,

ve yalnız Rabbine rağbet et. (O'na yönel, boş durma!)"
(İnşirah: 94/7-8)

Dikkat edilirse bu ayetlerde, sadece Allah'a (c.c.) yönelmek ve O'nun için yorulmak emredilmiştir.

"...Onlar, hayır işlerinde yarışırlar, umarak ve korkarak bize yalvarırlardı, bize karşı derin bir saygı duyarlardı." **(Enbiya: 21/90)**

Burada da aynı noktaya dikkat çekilmiştir.

Cinlerden medet beklemek ve onlara sığınmak da yasaklanmıştır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Şu da bir gerçek ki, insanlardan bazı kimseler, cinlerden bazı kimselere sığınırlardı da, onların (şımarıklıklarını ve) **azgınlıklarını artırırlardı."** **(Cin : 72/6)**

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Kim bir yerde konaklar da: 'Yaratıkların şerrinden Allah'ın tamam olan kelimelerine sığınırım' derse, konakladığı yerden ayrılıncaya kadar hiçbir şey ona zarar vermez." [11]

Ahmed b. Hanbel (r.h.) ve başkaları "Kur'an mahluktur" diyenlere karşı bu hadisi delil getirmişlerdir. Eğer Kur'an mahluk olsaydı, ona sığınmak caiz olmazdı. Çünkü yaratılmıştan sığınma isteğinde bulunmak şirktir. Bu gerçekler Kur'an ve hadislerde oldukça açıktır.

İtirazcının sözüne gelince: Bilindiği gibi, hıristiyanların bir kısmı, "Mesih Allah'ın oğludur" derken, bir kısmı da "Allah'tır" diyorlar. Üçüncü bir grup da; "Mesih üçün üçüncüsüdür" şeklinde bir saçmalığı ileri sürüyor. İşte hristiyanlardan bu üç grup, Mesih'e (a.s.) ibadet ediyorlar. Allah (c.c.) onların Mesih (a.s.) ile ilgili tüm bu görüşlerini reddederek onların içinde bulundukları şirki hoş karşılamadığını belirtiyor. Nitekim, Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah'ı bırakıp bilginlerini, rahiplerini ve Merye-

(11) Müslim, Zikir: 2708, Tirmzi, Deavat: 40, İbn Mace, Tıbb: 46, Darimi, İstizan: 48, Muvatta, İstizan: 34, Ahmed: 6/377-378, 409.

moğlu Mesih'i rabler edindiler. Oysa ki tek olan Allah'tan başkasına ibadet etmemekle emrolunmuşlardı. O'ndan başka ibadete layık ilah yoktur. O, bunların ortak koştukları şeylerden münezzeh ve yücedir."

(Tevbe: 9/31)

Bunların Mesih'e ibadetleri, Mesih'in ilahlığa ait özellikler taşıdığına inanmalarıdır. Allah (c.c.), onların Mesih'e, bilgin ve rahiplerine yaptıkları ibadetleri reddediyor. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah: "Ey Meryemoğlu İsa! Sen mi insanlara: 'Allah'ı bırakıp beni ve annemi iki ilah edinin' dedin?" buyurduğu zaman o, şöyle dedi: "Haşa! Seni tenzih ederim; hakkım olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz..."

(Maide: 5/116)

Uluhiyetin Allah'ın (c.c.) hakkı olduğu ve bu hususta kimsenin ona ortak olmadığı kesin olarak belirtilmiştir. Bu noktada ister azim sahibi peygamberler olsun, ister başkaları olsun, asla Allah'a (c.c.) eş olamazlar. Nitekim, aşağıdaki ayet bu gerçeği haber vermektedir:

"Ben onlara, ancak bana emrettiklerini söyledim: 'Benim de Rabbim, sizin de Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin' dedim..."

(Maide: 5/117)

Bunların rahiplere ve hahamlara ibadetleri ise; helali haram, haramı da helal kılmaları hususunda onlara itaat etmeleri şeklindedir. Bu gerçeği Adiy b. Hatem'in (r.a.) rivayet ettiği hadiste görmekteyiz. Adiy b. Hatem önceleri hristiyandı. Medine'ye, Rasulullah'ın (s.a.v.) yanına geldi. Rasulullah da (s.a.v.) Tevbe Suresi 31. ayeti okuyordu.

Bunun üzerine Adiy: "Ey Allah'ın Rasulü! Biz onlara ibadet etmiyoruz." dedi. Rasulullah da (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Onlar Allah'ın haram kıldığını helal, helal kıldığını da haram kıldıklarında onlara itaat etmiyor musunuz?"

Adiy:

"Evet" deyince, Rasulullah (s.a.v.):

"İşte bu, onlara ibadet etmektir." buyurdu.[12]

Buradan anlaşıldığına göre; kim ibadette bir başkasını Allah'a (c.c.) ortak koşar veya haram ya da helal konusunda Allah'tan (c.c.) başkasına itaat ederse, o kimseyi rab edinmiş demektir.

Allah'a (c.c.) hamdolsun bu gerçek açık ve kesindir. Eğer bu cahil ve itirazcı kişi Allah'ın (c.c.):

"Allah evlat edinmemiştir, O'nunla beraber hiçbir ilah da yoktur..." (Mü'minun: 23/91) ayetini gereğince düşünebilseydi, kesinlikle gerçeği görürdü. Çünkü Allah (c.c.), hristiyanların söylediklerini ve yaptıklarını reddetmiştir. Aynı şekilde, ibadetin hangi türüyle olursa olsun, Allah (c.c.) ile birlikte başkasına ibadet edenin ibadetini de reddetmiştir. Ancak bu itirazcı ve benzerleri, tevhidi hoş görmemekte, böylece şirki sevmekte ve müşriklere yaklaşmaktadırlar. Böyle bir işin sonu, karışıklık ve sapıklıktan öte bir şey değildir. Kim bir iyilik bulursa, Allah'a (c.c.) hamdetsin, kim de bunun dışında bir şeyle karşı karşıya kalırsa, asla nefsinden başkasını kınamasın. Aslında böyle ağır ve tehlikeli bir hastalıktan kurtulmak zordur. Bunun tek çaresi vardır, o da; her türlü heva ve günahı bırakmak, bütün bunlardan uzaklaşarak aslına dönmek, peygamberlerin bildirdikleri tevhidle ilgili muhkem ayetleri düşünmek ve bunları gereğince değerlendirmektir. Allah (c.c.), şöyle buyuruyor:

"Ey insanlar! Size Rabbinizden bir öğüt, gönüllerdekine bir şifa, müminler için bir hidayet ve rahmet gelmiştir." (Yunus: 10/57)

"De ki: "Ey Kitap Ehli! Allah'tan başkasına ibadet et-

---

(12) Ahmed: 1/27, 52, Tirmizi, Tefsir: (Sure 9/31),
Suyuti, ed-Dürrü'l-mensur: 3/230, İbni Kesir, Tefsir: 2/63,
İbni Cerir, et-Taberi Tefsir: 14/210,

memek, O'na hiçbir şeyi eş koşmamak ve birbirimizi Allah'tan başka rabler edinmemek üzere sizinle bizim aramızda ortak bir kelimeye gelin..." (Al-i İmran: 3/64)

Allah (c.c.), Rasulü'ne (s.a.v.), Kitap Ehlini ibadette ihlaslı ve samimi bir şekilde Allah'ı (c.c.) birlemeye, yarattıklarından hiç birini Allah'a (c.c.) ortak koşmamaya çağırmasını emretmiştir. Çünkü Ehli Kitap, Meryemoğlu İsa ile birlikte peygamberlerine, rahiplerine ve hahamlarına ibadet ediyorlardı.

Ayetin: **"Sizinle bizim aramızda ortak olan bir kelime"** kısmını bir düşünün...

İşte Allah'ın (c.c.) , Rasulünü (s.a.v.), kendisiyle gönderdiği tevhid budur. Nitekim, Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"...De ki: "Bana, sadece Allah'a ibadet etmem ve O'na ortak koşmamam emredildi. Ben yalnız O'na çağırıyorum ve dönüş de yalnız O'nadır." (Ra'd: 13/36)

Bir de: **"Ona hiçbir şeyi eş koşmayalım"** kısmını düşünün. İşte bu ayetler şirkin büyüğünü de küçüğünü de, çoğunu da azını da kapsamaktadır.

İbni Kesir, tefsirinde bu gerçeği şöyle dile getiriyor: "Bu hitap Kitap Ehli olan Yahudi ve hristiyanları kapsadığı gibi, onların durumunda olan herkesi de kapsamaktadır. İşte, **(Al-i İmran: 3/64)** ayeti bu gerçeğe işaret etmektedir. Allah'a (c.c.) hiçbir şeyi ortak koşmamak; ne bir put, ne bir heykel, ne bir haç, ne bir tağut, ne bir ateş ve ne de başka birşeyi O'na ortak koşmamak ve yalnızca Allah'a (c.c.) ibadet etmektir. İşte bu, tüm rasullerin davetidir."

Ben de derim ki: İşte bu, "La ilahe illallah'ın" manasıdır.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Senden önce hiçbir rasul göndermedik ki ona: 'Benden başka ibadete layık ilah yoktur; o halde bana ibadet edin' diye vahyetmiş olmayalım." (Enbiya: 21/25)

"Andolsun ki, biz her ümmete 'Allah'a ibadet edin ve

tağuta kulluktan sakının'diye (emretmeleri için), **bir rasul gönderdik..."** **(Nahl: 16/36)**

"Hiçbir insanın, Allah'ın kendisine kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra insanlara: 'Allah'ı bırakıp bana ibadet edin' demesi mümkün değildir..."

(Al-i İmran: 3/79)

İbni Kesir, bu ayet hakkında şöyle der: "Abdullah b. Abbas (r.a.), şöyle dedi: "Bana Ebu Rafii el-Kurazi anlattı. Necran ehlinden hristiyan bilginler Rasulullah'ın (s.a.v.) yanında toplandıklarında, Rasulullah (s.a.v.) onları İslam'a davet etti. Necran halkından, "Reis" diye anılan biri: "Ey Muhammed! Hristiyanların Meryemoğlu İsa'ya ibadet ettikleri gibi, sana ibadet etmemizi mi istiyorsun? Bizi buna mı çağırıyorsun?" dedi. (Ya da buna benzer bir şey söyledi.) Rasulullah da (s.a.v.) şöyle cevap verdi:

"Allah'tan başkasına ibadet etmekten ya da Allah'tan başkasına ibadet etmeyi emretmekten Allah'a sığınırım. Allah beni bununla göndermedi ve bana böyle bir şey emretmedi." (Ya da bunun gibi bir şey dedi.) Bunun üzerine Allah (c.c.) şu ayeti indirdi:

"Hiçbir insanın, Allah'ın kendisine kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra insanlara: 'Allah'ı bırakıp bana ibadet edin' demesi mümkün değildir. Bilakis şöyle demesi gerekir: 'Öğrettiğiniz ve öğrenmekte olduğunuz kitap uyarınca Rabbe halis kullar olun.' Size: 'Melekleri ve peygamberleri ilahlar edinin.' diye de emretmez. Müslüman olduktan sonra hiç size kafirliği emreder mi?" **(Al-i İmran: 3/79-80)**

Şimdi ayetin: **"Sonra kalkıp insanlara: 'Allah'ı bırakıp bana ibadet edin' demesi mümkün değildir."** kısmını bir düşünün. Hiç kimsenin, hele de kendisine kitap, hikmet ve peygamberlik verilen birinin: "Allah'ı bırakıp bana ibadet edin ya da Allah ile birlikte bana da ibadet edin"

demesi mümkün değildir. Böyle bir sözün nebi veya rasuller için bile doğru ve uygun olmasından sonra, sıradan insanlar için doğru olması asla mümkün değildir.

Hasan el-Basri (r.h.) şöyle der: "Böyle bir davranış hiçbir mümin için yakışık almaz. Hiçbir mümin, halka kendisine ibadet etmeyi emretmez. Halbuki, Kitap Ehli birbirlerine ibadet ederler."

"Size emretmez" ayetini düşünün. Ne bir mukarreb (Allah'a yakın) melek ne de bir nebi, size Allah'tan (c.c.) başkasına ibadet etmeyi emretmez.

"Size: 'Melekleri ve peygamberleri ilahlar edinin.' diye de emretmez. Müslüman olduktan sonra hiç size kafirliği emreder mi?" **(Al-i İmran: 3/80)**

Onlar asla böyle bir şey yapmazlar. Çünkü insanları Allah'tan (c.c.) başkasına ibadete çağıranlar, küfre çağırmış olurlar. Oysa ki peygamberler, imanı ve eşi, ortağı olmayıp tek olan Allah'a (c.c.) ibadeti emrederler.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Senden önce hiçbir rasul göndermedik ki ona: 'Benden başka ibadete layık ilah yoktur; o halde bana ibadet edin' diye vahyetmiş olmayalım." **(Enbiya: 21/25)**

"Senden önce gönderdiğimiz elçilere sor: Biz, Rahman (olan Allah)ın dışında ibadet edilecek ilahlar kıldık mı (hiç)?" **(Zuhruf: 43/45)**

Allah (c.c.) melekler hakkında da şöyle buyuruyor:

"Bunlar içinde kim 'Ben, Allah'tan başka bir ilahım' derse, onu Cehennemle cezalandırırız. Zulmedenlerin cezasını işte böyle veririz." **(Enbiya: 21/29)**[13]

Dikkat edilirse bu ayetlerde tevhid açıklanmış, rububiyet ve uluhiyetin özellikleri ortaya konmuştur. Bu konuda bir çok ayet ve hadis mevcuttur.

Rasulullah (s.a.v.) ve diğer peygamberlerden birisinin

(13) İbni Kesir Tefsiri: 2/63-64.

kendisine ibadet edilmesini emretmesi düşünülemez. Bu aklen imkansız bir durumdur. O halde nasıl oluyor da, şu cahil kimseler **"Bürde"** kasidesinin sahibinin ifadelerine aldanıyorlar, şaşılacak şey doğrusu!

Dua, Yardım İstemek, Sığınmak İbadettir:

"Ey yaratılanların en soylusu, herkesin yaygın bir halde başkalarına hulûlünde neden sana sığınmayayım."

Şimdi şu ifadelere bir bakın, ibadetin özü olan duayı, nasıl da Allah'tan (c.c.) başkasına çevirmekteler. Bu sözler, Allah'tan (c.c.) başkasına sığınmayı, ondan medet beklemeyi ve ona yönelmeyi içerir. Daha önce de işaret edildiği gibi bu, ibadetlerin en yücesidir ve bunu Allah'tan (c.c.) başkasına yapmak şirktir. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Hak olan çağrı (dua, ibadet) **yalnızca O'na** (olan)**dır. Onların Allah'tan başka çağırdıkları ise onlara hiçbir şeyle cevap veremezler.** (Onların durumu) **suyun ağzına gelmesi için avuçlarını açmış bekleyen** (kimsenin boşuna beklemesi) **gibidir. Oysa su ona gelmez. İnkâr edenlerin duası sapıklıktan başka bir şey değildir."** (Ra'd: 13/14)

"De ki: "Arkadaşları 'bize gel' diye doğru yola çağırırken, şeytanların yeryüzünde şaşırttıkları bir kimse gibi geriye mi dönelim? Allah bizi doğru yola eriştirdikten sonra, Allah'tan başka bize faydası olmayan, zarar da veremeyen şeylere mi yalvaralım? Doğru yol ancak Allah'ın yoludur. Alemlerin Rabbine teslim olup namaz kılmak ve Allah'tan sakınmakla emrolunduk." Kendisine toplanacağınız O'dur. Gökleri ve yerleri hak olarak yaratan O'dur. 'Ol' dediği gün hemen olur. Sözü haktır. Sur'a üfleneceği gün hükümranlık O'nundur. Görülmeyeni ve görüleni bilir. O Hakim'dir, haberdardır."

(En'am: 6/ 71-73)

Enes (r.a.), Rasulullah'dan (s.a.v.) şöyle rivayet etmiştir: **"Dua ibadetin özüdür."**[14]

Şimdi tekrar beyitlere dönelim:

Rasulullah'dan (s.a.v.) Yardım İstemek Şirktir:

"Eğer sen, Kıyamet Gününde elimden tutmazsan
O takdirde, 'Ey ayak sürçmesi, neredesin?' derim."

Bu beyit de şu ayetlerle çelişmektedir:

"Din gününü sana bildiren şey nedir ve yine din gününü sana bildiren şey nedir? O gün, kimsenin kimseye bir fayda sağlayamayacağı bir gündür, o gün emir yalnız Allah'ındır." **(İnfitar: 82/17-19)**

"De ki: "Ben size zarar vermeye de iyilik yapmaya da kadir değilim." **(Cin: 72/21)**

"De ki: "Ben, Allah'ın dilediğinden başka kendime bir fayda veya zarar verecek güce sahip değilim..." **(A'raf: 7/188)**

Rasulullah (s.a.v.) herkesten çok sevdiği kızı Fatıma'ya (r.anha) şöyle seslenmiştir:

"Ey Muhammed Kızı Fatıma! Malımdan dilediğini iste. Ancak ben, Allah katında senin adına bir şey yapamam."[15]

Bu beyit, Allah'ın ayetleri ve Rasulünün Sünnetiyle tamamen çelişmektedir. Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ın onların tevbelerini kabul etmesi veya onlara azap etmesiyle senin bir ilgin yoktur; çünkü onlar zalimdirler." **(Al-i İmran: 3/128)**

Şimdi bu ayetin nüzul sebebini ve diğer ayetleri düşünelim. Kim bunlara rağmen, farklı iddialar ortaya atarsa, Al-

---

(14) Tirmizi, Deavat: 1, Ahmed Müsned, Buhari, Edebü'l-Müfred, İbni Mace, Ebu Davud, İbni Hibban, Hakim ve Ebu Ya'la.

(15) Buhari, Vesaya: 11, Tefsir (sure:26/2), Nesai, Vesaya: 6, Darimi, Rikak: 23, Ahmed: 1/206.

lah'a (c.c.) iftira etmiş ve bir çok kişiyi de saptırmış olur.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Göklerin ve yerin gaybı Allah'a aittir. Bütün işler O'na döndürülür. Öyleyse O'na ibadet et ve O'na güven. Rabbin, yaptıklarınızdan habersiz değildir."

(Hud: 11/123)

Böylece anlaşıldı ki, Bürde'yi yazanın ayağı kaymıştır. Allah'tan (c.c.) dileğimiz; ölmeden önce tevbe edip Allah'a (c.c.) yönelmesidir. Allah (c.c.) en iyisini bilir.

Mülkün Sahibi Yalnızca Allah'tır:

"Doğrusu dünya ve ahiret senin cömertliğin sayesindedir. Levh-i Mahfuz ile kalemin ilimleri de senin ilmindendir."

Bilinen bir gerçek var ki; cömertlik, ancak kişinin varlıklara sahip olmasıyla mümkündür. Şaire göre ise, dünya ve ahiret Allah'ın (c.c.) değil, övdüğü kişinindir. Halbuki, öncekileri ve sonrakileri, Cennete girecek olanları ve Cenneti yaratan, onları Cennete koyan Allah'tır. Kudret ve şeref sahibi olan Allah (c.c.), onların isnat etmekte oldukları vasıflardan münezzehtir.

Sahih bir hadiste şöyle buyrulmuştur:

"Sizden hiç biriniz kendi ameliyle Cennete giremeyecektir." Ashab:

'Ya Rasulallah! Sen de mi!' diye sordular. Şöyle buyurdu:

"Evet, ben de. Ancak Allah, beni rahmetiyle lütuflandırdı."[16]

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

---

(16) Buhari, Rikak: 18, Hastalıklar: 19, Müslim Münafikun: 71, 73, 75, 76, 78, İbni Mace, Zühd: 20, Darimi, Rikak: 24, Ahmed: 2/235, 256, 264, 319, 326, 3/52, 327, 362, 6/125.

"Kim dünya nimetini isterse, bilsin ki dünyanın ve ahiretin nimeti Allah'ındır. Allah işitendir, görendir."
(Nisa: 4/134)

"Hükümranlık elinde olan Allah yücedir ve O her şeye kadirdir." **(Mülk: 67/1)**

"De ki: 'Göklerde ve yerde olanlar kimindir?' De ki: 'Allah'ındır' O rahmeti kendine yazdı (farz kıldı)**..."**
(En'am: 6/12)

"Şüphesiz ahiret de, dünya da Bizimdir."
(Leyl: 92/13)

Nasıl ki Allah'ın (c.c.), mülkünde ortağı yoksa, uluhiyetinde ve rububiyetinde de ortağı yoktur. Bu manadaki ayetler oldukça çoktur.

Her Şeyi Bilen Yalnızca Allah'tır. (c.c.):

Şimdi Bürde'yi yazanın:
"Levh'in ve Kalem'in ilimleri de senin ilmindendir." sözüne gelelim.

Bu da önceki ifadeler gibidir. İlmi her şeyi kuşatan yüce Rab hakkında bunu söylemek asla caiz değildir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Gökleri ve yerleri hak olarak yaratan O'dur. 'Ol' dediği gün hemen olur. Sözü haktır. Sur'a üfleneceği gün hükümranlık O'nundur. Görülmeyeni ve görüleni bilir. O Hakim'dir, haberdardır." **(En'am: 6/73)**

"Senin, içinde olduğun bir durum, Kur'an'dan okuduğun bir şey ve sizin işlediğiniz bir iş yoktur ki, ona (iyice) **daldığınızda, biz sizin üzerinizde şahit olmayalım. Yerde ve gökte zerre ağırlığınca bir şey Rabbinden uzak** (saklı) **kalmaz. Bundan daha küçüğü de, daha büyüğü de apaçık bir kitapta** (kayıtlı)**dır."** **(Yunus: 10/61)**

"De ki: "Size Allah'ın hazineleri elimdedir demiyo-

rum, gaybı da bilmiyorum, ve ben meleğim de demiyorum. Ben ancak bana vahyolunana uyarım." De ki: "Görenle görmeyen bir midir? Düşünmüyor musunuz."

(En'am: 6/50)

"Gaybın anahtarları O'nun katındadır, onları ancak O bilir. Karada ve denizde olanlar O'nun katındadır, onları ancak O bilir. Düşen yaprağı, yerin karanlıklarında olan taneyi, yaşı ve kuruyu ancak O bilir. Bunların hepsi apaçık bir kitaptadır." **(En'am: 6/59)**

"De ki: "Göklerde ve yerde gaybı Allah'tan başka kimse bilmez." Onlar ne zaman dirileceklerinin şuuruna varmazlar." **(Neml: 27/65)**

Bütün bunlar, rububiyetin ve uluhiyetin özelliklerindendir. Peygamberler uluhiyete ve rububiyete ait özelliklerin sadece her şeyden münezzeh olan Allah'a (c.c.) ait olması ve asla O'ndan başkasına verilmemesi gerektiğini açıklamak üzere gönderilmişler, kitaplar da bu amaçla indirilmiştir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, kendisinden başka ibadete layık ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri ve yarattıklarını her an gözetip durandır. Göklerde ve yerde olanlar O'nundur. O'nun izni olmadan katında kim şefaat edebilir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir, ilminden dilediğinden başka bir şey kavrayamazlar. Kürsi'si gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

(Bakara: 2/255)

"Gaybı bilen Allah, onu kimseye bildirmez. Ancak peygamberlerinden, bildirmek istediği kimseler müstesna. Çünkü o bunun önüne ve arkasına izleyiciler (gözetleyiciler) **dizer."** **(Cin: 72/26-27)**

Allah (c.c.), nebi ve rasullerinden dilediklerine vahiy yoluyla gayba ait haberlerden dilediğini bildirir. Eski üm-

metlerle ilgili olayların bildirilmesi de bu türdendir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Bunlar sana vahyettiğimiz gayba ait haberlerdir. Sen de, kavmin de daha önce bunları bilmezdiniz. Sabret, sonuç, Allah'tan sakınanlarındır." (Hud: 11/49)

Kitap ve Sünnette yer alan Kıyamet, Cennet, Cehennem ve benzeri bilgiler hep yüce Allah'ın (c.c.) peygamberlerine vahiy yoluyla bildirdiği gaybi haberlerdendir. Bunları Rasulü Muhammed'e (s.a.v.) bildirmiş, müminler de Allah'ın Kitabı ve Rasulü'nün Sünnetinden öğrenerek bunlara iman etmişlerdir.

Geçmişte olanları, ileride olacak olanları ve bilinen her şeyi bilmeye gelince; bu, sadece ve sadece Allah'a (c.c.) aittir. Bu bilgi, asla Allah'tan (c.c.) başkasına izafe edilemez. Kim bunları Allah'tan (c.c.) başkasının bildiğini söylerse, Allah'a (c.c.) ve Rasulü'ne (s.a.v.) karşı aşırı gitmiş ve onlara iftirada bulunmuş olur. Böyle bir işe kalkışmak (haşa) Allah'a (c.c.) ait olan bir hakkı almaya kalkışmak olacağından, Allah'a (c.c.) karşı çok büyük bir cüretkarlık, çok büyük bir düşmanlık ve saldırı, aynı zamanda mümin ve muvahhitlerden Allah'ın veliliğini kabul edenlere karşı da saygısızlık ve düşmanlıktır.

İslam'ın Kulpu İlmik İlmik Çözülecektir:

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.), **Ömer b. Hattab**'ın (r.a.) şu sözlerini dile getirmiştir:

"İslam'ın kulpu (ipi) ilmik ilmik çözülecektir. Bir kişi İslam içinde yetişir; fakat cahiliye ve şirkin ne olduğunu ve Kur'an'ın ayıpladığı şeyleri bilmez de; bunları yapar, bunlara davet eder ve bu yanlışları doğru ve güzel bulur. Yaptıklarının cahiliye halkının yaptığı şeylerden çok daha kötü olduğunu bilmez. Bununla İslam'ın kulpu çözülür (dar-

madağın olur). Artık iyilik kötülüğe döner, kötülük de iyilik kabul edilir. Bid'at, Sünnet olarak alınır, Sünnet de bid'at olarak değerlendirilir. Kişi gerçek iman sahibi olması yüzünden kafirlikle damgalanır. Sırf Allah'ın Rasulü'ne bağlanıp, bid'atlardan ve hevasına uyan kimselerden uzak durduğu için bid'atçi olarak kabul edilir. Baş gözü değil, kalp gözü gören kişi, bu gerçekleri görecektir. Yardım sadece Allah'tandır."

Buna ek olarak ben de derim ki: Allah'a (c.c.) yemin ederim ki, biz bu gerçeği apaçık bir şekilde gördük. Hem de günümüzde kendileri yüzünden imtihan olduğumuz bu cahillerde gördük. Onların kalplerine şirk ve bid'at sevgisi ekilmiştir. Onlar bu bid'atleri iyi ve güzel buluyor, tevhidi ve Sünneti inkar ediyorlar. Hakkı ortadan kaldırmak için batılı öne sürüp mücadele ederek, böylece hem kendileri saptıyor, hem de başkalarını saptırıyorlar.

Kişinin İsminin Muhammed Olması Onu Azaptan Kurtaramaz:

Şimdi tekrar şiire dönelim:

"Muhammed diye adlandırılmam benim adıma bir zimmettir.

Ve O halk içerisinde zımmetini en çok yerine getirendir."

Böyle bir ifade, bu adamın cehaletinin göstergesidir. Çünkü birazcık akla sahip olan bir kişi bilir ki, bir kimsenin isminin, peygamberinin ismine benzemesi, dinde ona uyduğu anlamına gelmez. Bu isim, ona bir yarar sağlayamaz. Rasule tabi olmak isimden önce gelir. İsim benzerliği kişiyi asla kurtaramaz. Allah Rasulü'nün dostluğu ve O'na tabi olmak mutlaka en önde yer almalıdır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Bu dünyada ve ahirette bizim için güzel olanı yaz; biz Sana yöneldik" dedi. Allah: 'Dilediğim kimseyi azabıma uğratırım, rahmetim her şeyi kaplamıştır; bunu Allah'a karşı gelmekten sakınanlara, zekat verenlere, ayetleri-

mize inanıp, yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılı bulduk-ları, okuyup yazması olmayan peygamber Muhammed'e uyanlara yazacağız. O peygamber, onlara, uygun olanı em-reder ve fenalıktan men'eder, temiz şeyleri helal, pis şey-leri haram kılar, onların ağır yüklerini indirir, onlara zor gelen teklifleri hafifletir. Bu peygambere inanan, hürmet eden, yardım eden ve onunla gönderilen nura uyanlar saadete erenlerdir." dedi." (A'raf: 7/156-157)

Ebu Talib kıssasını da bir hatırla. Ebu Talib, Rasulullah'a (s.a.v.) kucak açmış, onu himaye etmiş ve ona yardımda bulunmuştu. Onun zafer kazanması için elinden geleni yapmış, düşmanlarına karşı onu korumuştu. Rasulullah (s.a.v.) için şöyle demişti:

Peygamberimizin yalancı olmadığını bildiler gerçekten
Bizce doğrudur, batılların sözlerine itibar yoktur.
Onu korumak için hayatımı ortaya koydum.
Onu küçüklü büyüklü tüm adamlarımla korudum.

Ancak buna rağmen Ebu Talib, babası Abdülmuttalib'in dininden dönmemekte ısrar etti ve onun dini üzere öldü. Bunun üzerine Nebi (s.a.v.), **"Menolunmadığım sürece, kesinlikle senin için mağfiret dileyeceğim"** dedi. İşte bu durum üzerine Allah (c.c.) şu ayeti indirdi:

"Ne Peygamber'e ne de mü'minlere, Cehennemlik oldukları amlaşıldıktan sonra, akrabaları bile olsalar, müşrikler için mağfiret dilemek yaraşmaz." (Tevbe: 9/113)[17]

Rasulullah'ın (s.a.v.) Şefaatine Kimler Nail Olacaktır?

Rasulullah'ın (s.a.v.) şefaatine erebilmek ancak; iman edip Allah'ı birlemek, Allah'a (c.c.) ibadette ihlaslı olmak, Allah'ı (c.c.) ve Rasulünü (s.a.v.) sevip itaat etmek, emir ve yasaklarına saygı göstermek, Allah'ın (c.c.) dinini yaymak,

(17) Buhari Cenaiz: 81, Menakibü'l-Ensar: 40, Tefsir (Sure: 9): 16, (Sure: 28) 1, Müslim İman: 39, Nesai Cenaiz: 102, Ahmed: 5/433

peygambere uymak, onun yasaklanmasını istediği şeyi yasaklamak, şirkten ve bid'atlerden uzak kalmakla mümkündür. Bunların olmadığı yerde şefaat de yoktur. Halbuki, dinsizler işi tersyüz ettiler. Şefaati, Allah'ın kendilerinden istenmesini yasakladığı varlıklardan istediler. Oysa, Allah (c.c.), peygamberlerini bu gibi şeyleri yasaklamak ve onlarla savaşmak için göndermiştir. İşte böyle bir görevle gönderilen peygamberlerin tebliğlerini bir kenara iterek başkalarından şefaat bekleyenler, Rasulün gönderildiği şeye de karşı çıkmış olurlar. Rasulullah (s.a.v.) böylelerinin kanlarının ve mallarının helal sayılacağını bildirmiş, bu şekilde davrananlara düşmanlık göstermek emredilmiştir. Bu durum, Şeyhülislam İbni Teymiyye'nin Ömer'den (r.a.) rivayetinde şöyle ifade edilmişti: "Kişi sırf gerçek iman sahibi olduğu için tekfir edilecektir..."

Şefaat Allah'ın (c.c.) Mülküdür, Şefaat Edecek Olanı Da Şefaat Edilecek Olanı Da Allah (c.c.) Belirler:

Tekrar şiire dönelim:

"Senin mevkiin ve şöhretin benimle daralmayacaktır ya Rasulallah!

Çünkü soylu kişi, müntakim ismiyle süslenir."

Allah (c.c.) müşrikler hakkında şöyle buyuruyor:

"Ey Muhammed! Biz sana kitabı hakla indirdik. Öyleyse dini Allah'a halis kılarak O'na ibadet et. Dikkat edin, halis din Allah'ındır..." **(Zümer: 39/2-3)**

İşte bu din, Allah'ın (c.c.) emrettiği din olup, Allah (c.c.) bu dinden başkasını asla kabul etmeyecektir.

Allah (c.c.) müşriklerin üzerinde bulunduğu dini de şöyle zikretmiştir:

"...Allah'tan başka dostlar edinenler: 'Biz onlara, bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz' derler. Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde hüküm ve-

recektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve inkarcı kimseyi doğ-ru yola iletmez." **(Zümer: 39/3)**

Dikkat edilirse Allah: **"...Biz onlara, bizi Allah'a yaklaştırmaları için ibadet ediyoruz..."** sözüyle, onların kafir olduklarını bildirmektedir. Nitekim Allah (c.c.), bu surenin başka bir yerinde de şöyle buyuruyor:

"Yoksa Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: 'Onlar bir şeye sahip olmadıkları, akıl da edemedikleri halde mi (şefaat edecekler)?' De ki: "Şefaat Allah'ın iznine bağlıdır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra O'na döneceksiniz." **(Zümer: 39/43-44)**

Dualarında, arzu ve ilticalarında bu gibi şefaatçiler edinenler müşrik olmuşlardır. Çünkü şefaatçi kabul ettikleri kimseler ölü, şefaat dilenenlerden haberleri bile olmayan, işitemeyen, bir şeye kadir olmayan, istek ve dileklerden habersiz olan kimselerdir.

Allah (c.c.), şefaatin kendisine ait olduğunu ve kendisine ortak koşanların buna hak kazanamayacaklarını haber vermiştir. Çünkü göklerin ve yerin mülkü sadece O'nundur.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah'ı bırakıp da, Kıyamet Gününe kadar kendilerine cevap veremeyecek olan şeylere yalvaranlardan daha sapık kimdir? Çünkü yalvardıkları şeyler yalvarışlarından habersizdirler. Ama insanlar (Kıyamet Günü) **toplatılınca,** (ilahları) **onlara düşman olurlar ve ibadetlerini inkar ederler."** **(Ahkaf: 46/5-6)**

"Allah geceyi gündüze, gündüzü geceye katar; belirli bir süre içinde hareket eden güneşi ve ayı da buyruğu altına almıştır. İşte (bütün bunları yapan) **Rabbiniz Allahtır. Hükümranlık O'nundur. Onu bırakıp çağırdıklarınız, bir çekirdek kabuğuna bile sahip değildirler. Onları çağırırsanız çağrınızı işitmezler, işitmiş olsalar bile size cevap veremezler ve Kıyamet Günü sizin ortak koş-**

manızı inkar ederler. (Her şeyden haberdar olan Allah gibi) **sana kimse haber vermez."** **(Fatır: 35/13-14)**

Bu ayetlerde Allah'tan (c.c.) başkasına dua edip onları (yardıma) çağırmak, Allah'a (c.c.) şirk koşmak olarak nitelendirilmiştir. Çünkü kendisine dua edilen varlık hiçbir şeye sahip olmadığı gibi, kendisine dua edenin duasını duyup cevap da veremez. Kaldı ki kendisine dua edilen varlık, Kıyamet Gününde böyle bir şirki kabul etmeyecek ve kendisini Allah'a (c.c.) ortak koşan kişiden uzak olduğunu belirtecektir. İşte bu ve benzeri ayetleri düşünenler, Allah'ın (c.c.) muvaffak kılması ve gönlünü hakka açmasıyla tüm şüphelerden arınacaklardır.

Bu gerçekler başka ayetlerde de ele alınmıştır. Allah (c.c.), ihtiyaçlarını başkasından isteyenlerin, kalben ve bedenen kendinden başkasına yönelenlerin, şefaat etme konusunda onlara güvenenlerin mahrum kalacaklarını bildirmiştir. Bu şair de böyle bir beklenti içinde olduğundan şirk içindedir. Allah (c.c) şöyle buyuruyor:

"Onlar, Allah'ı bırakıp, kendilerine fayda da zarar da veremeyen şeylere taparlar ve: 'Bunlar, Allah katında bizim şefaatçilerimizdir' derler. De ki: 'Göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi Allah'a haber veriyorsunuz?' Allah, onların ortak koşmalarından münezzeh ve yücedir." **(Yunus: 10/18)**

Ayete dikkat edilecek olursa, Allah'tan (c.c.) başkasından yardım beklemenin şirk olduğu görülür. Çünkü onların, kendilerinden bekleneni yerine getirmeleri imkansızdır.

Allah'tan (c.c.) başkasından beklenti içinde olanlara, bunun şirk olduğu açıkça bildirilmiştir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Ey iman edenler! Alışverişin, dostluğun ve şefaatin olmayacağı bir günün gelmesinden önce size rızık olarak verdiklerimizden sarf edin. İnkar edenler ancak zalim-

lerdir." **(Bakara: 2/254)**

"Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları bunun (Kur'an)la uyar. Onların O'ndan başka dost ve şefaatçileri yoktur. Umulur ki, Allah'tan sakınırlar." **(En'am: 6/51)**

Allah'ın (c.c.) yasakladığı şefaat, içine şirkin karıştırıldığı şefaattir. Kabul edilen şefaat ise şu şartlara bağlıdır:

a- Şefaat eden kişiye Allah'ın (c.c.) şefaat etme izni vermiş olması.

b- Kendisine şefaat edilen kimse'den Allah'ın (c.c.) razı olması.

Bu da: **"Muhakkak Allah, iman edenlerle Yahudiler, sabiiler, hristiyanlar, mecusiler ve müşriklerin arasını ayıracaktır. Muhakkak Allah her şeye şahittir." (Hac: 22/17)** ayetinde belirtildiği gibi, tevhid akidesine sahip olanlar içindir. Allah (c.c.) sadece bundan razı olur.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, kendisinden başka ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri ve yarattıklarını her an gözetip durandır. Göklerde ve yerde olanlar O'nundur. O'nun izni olmadan katında kim şefaat edebilir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir. İlminden dilediğinden başka bir şey kavrayamazlar. Kürsü'sü gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür." **(Bakara: 2/255)**

"Onların yaptıklarını ve yapmakta olduklarını bilir. Onlar Allah'ın hoşnut olduğu kimseden başkasına şefaat edemezler ve O'nun korkusundan titrerler." **(Enbiya: 21/28)**

"Allah, dilediğine ve hoşnut olduğuna izin vermedikçe, göklerde bulunan nice meleklerin şefaati bir şeye yaramaz." **(Necm: 53/26)**

"Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde ya-

ratıp sonra arşa istiva eden ve işi düzenleyen Allah'tır. O'nun izni olmadan kimse şefaat edemez. İşte Rabbiniz olan Allah budur. Ona ibadet edin. Nasihat dinlemez misiniz? **(Yunus: 10/3)**

Rasulullah (s.a.v.) de şöyle buyuruyor:

"Ümmetimden Allah'a hiçbir şeyi ortak koşmamış olan kimseler inşaallah bu şefaate nail olacaklardır."[18]

Ebu Hureyre (r.a.), Rasulullah'a (s.a.v.): "Kıyamet Gününde senin şefaatinle en mutlu olacak (insan) kimdir?" diye sormuş, Rasulullah da (s.a.v.):

"Kalbinden (içten gelerek) **ihlaslı bir şekilde 'La ilahe illallah' diyendir."**[19] buyurmuştur.

Şeyhülislam İbni Teymiyye bu hadisle ilgili olarak şöyle diyor: "Bu şefaat, ihlas ehli olanlar içindir. Allah'a (c.c.) şirk koşanlar için değildir."

Elhamdülillah, şu beyni karışık itirazcının, Allah'a (c.c.) ve Rasülü'ne (s.a.v.) yapmış olduğu iftiraları, Allah'ın izniyle muhkem ayetlerle ortaya koymuş olduk. Allah'tan (c.c.) başkasına dua etmek tevhide aykırıdır, şirk ve sapıklıktır. Allah (c.c.), bunların şefaatçi edinilmelerini, duada öne sürülmelerini, kendilerine iltica edilmesini, bunlardan şefaat istenmesini yasaklamış ve şefaatin ancak kendisine ait olduğunu açıklamıştır. Şefaat yetkisi yalnız Allah'a (c.c.) ait olduğuna göre şefaat ancak ondan istenir ve şöyle denir: "Allah'ım! Peygamberini hakkımda şefaatçi kıl." Çünkü Allah (c.c.), ancak razı olduğu kimseye şefaat edilmesine izin verir. Bunun şartı ise; ihlastır.

Şimdi tekrar itirazcının ifadesine dönelim: Bilindiği gi-

---

(18) Buhari, Deavat: 1, Müslim, İman: 334-335, 337, 341, 345, Tirmizi, Deavat: 130, İbni Mace, Zühd: 37, Darimi, Rikak: 85, Muvatta Kur'an: 26, Ahmed : 1/281, 295, 2/ 275, 313, 426, 3/134, 208, 218, 396.

(19) Buhari, İlim: 33, Rikak: 51, Ahmed: 2/ 373.

bi Mutezile mezhebi, şefaati reddeden ayetleri delil göstererek, büyük günah işleyenlerin şefaate nail olamayacaklarını savunmuşlardır. Ben derim ki: Kuşkusuz bu bir bid'at ve dalalettir.

Ey ayetleri Mutezile ile birlikte değerlendiren çelişkili ve mücadeleci kişi! "Şefaat onu isteyen için sabittir" diyorsun. Böylece onun şefaat isteğini, şefaatin meydana gelmesi için vacip kabul ediyorsun. Oysa Kur'an bunu bir çok yerde geçersiz kılmaktadır. Doğru olan; şefaatin, ihlaslı olan ve sadece Allah'tan (c.c.) isteyenler için olmasıdır. İşte bunlar henüz Cehenneme girmeden önce ya da girdikten sonra kendilerine şefaat edilecek kimselerdir. Bunlar günahları yüzünden Cehenneme girseler de sonunda kendilerine şefaat edilecektir. Allah (c.c.), şefaat etme izni verdiği kimselere onların ihlas ve samimiyetleri ölçüsünde bu tür bir şefaat için izin vermiştir. En iyisini bilen Allah'tır (c.c.).

Önceki sayfalarda şefaatle ilgili olarak Kitap ve Sünnet ölçüsünde anlattığımız şeyler hakkında, hak ehli arasında kesinlikle bir ihtilaf yoktur. Ayrıca müşriklere şefaat edilmeyecektir. Çünkü müşrikler, şefaati, kendilerinden şefaat umdukları varlıklardan istemektedirler. Nitekim, bu daha önce söz konusu ettiğimiz beyitte geçmişti. Kur'an bunun apaçık bir küfür olduğunu bildirmiştir.

Kitap ve Sünnetin kabul ettiği şefaat türü, muvahhit, ihlaslı fakat günahkar olanlar hakkındadır. Buna ait nasslar ortadadır, Ehli Sünnet ve'l-Cemaat ve onlar gibi düşünenlerin itikadı bu şekildedir.

İtirazcının işaret ettiği hadisin: **"Benim o şefaate ehil olan, benim o şefaate ehil olan"** ifadesine gelince, bu bir çelişki teşkil etmez. Çünkü insanlar Kıyamet Günü mahşer alanında rasullere giderek, onlardan kendilerinin bir an önce sıkıntıdan kurtarılmaları için Allah (c.c.) katında kendileri adına şefaat dilemelerini isteyeceklerdir. Zira hesap ve

mahşer sıkıntısı hiçbir sıkıntıya benzemez. Ancak her peygamber, mazeret ileri sürerek onlara böyle bir şey yapamayacağını bildirecektir. Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Nihayet bana gelirler. Ben de hemen Allah'ın huzurunda secdeye kapanırım." Ya da şöyle buyurdu:

"Ben Allah'ı tüm hamdleriyle överim ki, bana o (şefaat) **kapısını açsın. Sonra: 'Başını kaldır, söyle, dinleneceksin, iste, istediğin verilecektir, şefaat et, şefaatin kabul edilecektir.' denilir. Bu arada benim için bir sınır belirlenir, ben de onları alır Cennete sokarım."**[20]

Şimdi bu şefaate dikkatinizi çekmek isterim. Burada şefaate izin verilmesi, ancak Rasulullah'ın (s.a.v.) secdeye kapanıp dua ve hamd ile Allah'ı (c.c.) layık olduğu şekilde övmesinden sonra olmuştur. Yine hadiste yer alan: **"Benim için bir sınır belirlenir"** ifadesine dikkat edelim. Burada, sınırı belirleyenin sadece Allah (c.c.) olduğu açıklanmak-tadır. İşte bu, Kıyamet Günü mahşerdeki insanların peygamberlerden istedikleri şefaati ortaya koymaktadır. Bu da, yaşamakta olan bir grup insanın, yine yaşayan birinden şefaat veya Allah'a (c.c.) dua etmesini istemeleri şeklindedir. Nitekim, Ashab da -Allah onlardan razı olsun- Rasulullah (s.a.v.) henüz hayatta iken, gidip ondan kendileri için Allah'a (c.c.) dua etmesini istemişlerdir. Bunu istiska (yağmur duası)[21] hadisinde ve başka hadislerde görmek mümkündür.

Tevessül:

Rasulullah (s.a.v.) vefat ettikten sonra, sahabeler kesinlikle onun kabri başında böyle bir işe kalkışmamışlardır. Sa-

(20) Müslim İman: 322-327, 194 Buhari Tefsir (sure: 2): 1, Rikak: 15, Tevhid: 19-24, İbni Mace, Zühd: 37, Ahmed: 3/116, 244.
(21) Camiü'l-Usül: 6/191-214.

habeler ümmetin en bilginleri ve en faziletlileri oldukları halde, Rasulullah'a (s.a.v.) yaşadığı sırada ve ölümünden sonra birbirinden farklı muamelelerde bulunmuşlardı. Onlar peygamberin mescidine her giriş çıkışlarında, Rasulullah'a (s.a.v.) salat ve selam getiriyor, namazlarında, hutbelerinde ve onun adının geçtiği her yerde onu salat ve selam ile anıyor ve bu hususta Rasulullah'ın (s.a.v.) şu hadisine kesinlikle uyuyorlardı:

"Kabrimi bayram yeri haline getirmeyin ve evlerinizi de kabirlere dönüştürmeyin. Bana salat ve selam edin. Çünkü siz nerede olursanız olun, salat ve selamınız bana ulaştırılır."[22]

Halk yağmur duası için kendisine geldiklerinde, Ömer (r.a.), Rasulullah'ın amcası Abbas b. Abdülmuttalib ile birlikte çıkmış ve şöyle dua etmişti:

"Allah'ım! Biz kuraklık çektiğimizde peygamberimizi aracı (vesile) yapardık da bize yağmur verirdin. Şimdi biz, peygamberimizin amcasını sana vesile yapıyoruz, bize yağmur gönder."[23]

Eğer ölümünden sonra, Rasulullah'ı (s.a.v.) vesile edinmek caiz olsaydı, Ömer (r.a.) ve diğer sahabeler onu bırakıp Abbas'a (r.a.) gitmezlerdi. Bundan da anlaşılıyor ki, Rasulullah'ın (s.a.v.), ölümden sonra vesile edinilmesi caiz değildir. Bu, onlardan bize gelen bir icmadır.[24]

Allame İbni Kayyım (r.h.) şöyle der: "İslam müçtehitleri böyle bir şeyi reddetmişlerdir. Ebu Hüseyin el-Kuduri, "Kitabu'l-Kerhi" şerhinde, Bişr b. Velid'in şu ifadelerine yer veriyor: "Ebu Yusuf'u şöyle derken dinledim: "**Ebu Hani-**

(22) Ebu Davud, Menasik: 96, Ahmed, Müsned: 2/367.

(23) Buhari, İstiska: 3, Fadailü Eshabi'n-Nebi: 11.

(24) Bu konuyla ilgili olarak İbni Teymiyye'nin çok nefis ifadeleri vardır. Bkz. Şeyhülislam İbni Teymiyye'nin "Tevessül ve Vesile Konusunda Güzel Bir Kaide" adlı kitabı. Tahkik: Abdülkadir Arnavut.

fe şöyle dedi: "Hiç kimsenin, Allah'ı anmak amacıyla dahi olsa Allah'tan (c.c.) başkasına dua etmesi doğru değildir. Ben, şöyle denmesini hoş bulmam: "Falancanın hakkı için, nebilerin ve rasüllerin hakkı için, Beytü'l-Haram hakkı için."

Ebu Hüseyin diyor ki: "Allah'tan (c.c.) başkasından istemek (tevessül) hoş değildir. Çünkü Allah'tan (c.c.) başkasının böyle bir hakkı ve yetkisi yoktur. Ancak Allah'ın (c.c.), kulları üzerinde hakkı vardır."

Yine **Ebu Hüseyin** "el-Muhtar" şerhinde diyor ki: "Başkasını aracı kılarak Allah'a dua etmek mekruhtur; ancak Allah (c.c.) anılarak yapılan dua mekruh değildir. Kişinin: 'Senden falanca aracılığıyla, ya da meleklerin, peygamberlerin ve benzeri kimselerin aracılığıyla isterim.' demesi doğru değildir. Çünkü mahlukatın (yaratılmışların) Halık (yaratan) üzerinde bir hakları yoktur."

Bu hususta **Ebu Hanife** ve ashabının söylediği şudur: "Bunu kerih görüyorum (doğru bulmuyorum)." Bu, İmam Muhammed'e göre haram, İmam Ebu Hanife ile İmam Ebu Yusuf'a göre de harama yakındır. Dikkat edilirse haramlık yönü daha baskındır. Eğer şeytan bir kimseyi, bir başkasını aracı yaparak Allah'a (c.c.) yemin etmeye, onun aracılığıyla dua etmeye alıştırmışsa, bu kimse için aracıya saygı ve hürmet göstermek daha önde gelmektedir. Daha sonra saygı gösterdiği kimsenin kabrini ibadet yeri haline sokar. Burada kandiller yakar, üzerine kurduğu türbeye perdeler asar, üzerine veya yanına mescit inşa eder, burada secde ederek adeta ona ibadet eder, onun etrafını tavaf eder, taşını toprağını öper, kabrin yanından çıkarken geri geri giderek sırtını ona dönmeden çıkar. Hacca gider gibi onu ziyarete gider. Orada kurban keser. Bundan sonra halkı da buraya davet etme merhalesi başlar. Burayı ibadet ve bayram yeri haline getirir. Halka da böyle yapmalarının dünya ve ahirette kendi-

lerine yarar sağlayacağını söyler.

Şeyhimiz -Allah ruhunu takdis etsin- der ki: "Kabirlerin yanında işlenen bid'atler de derece derecedir. Bunun şeriatten en uzak olanı, ölüden yardım etmesini ve ihtiyaçlarının giderilmesini istemektir. Nitekim halkın bir çoğu bu gibi bid'atler işlemektedirler. İşte bu gibi kimseler tıpkı puta tapanlar gibidirler. Bu tür şeyler müşriklerin ve Kitap Ehlinin yaptıkları şeylerdir.

İkinci derece: Hürmet beslediği kimse yoluyla Allah'tan (c.c.) istemektir. Bu da müslümanların ittifakıyla bid'attir.

Üçüncü derece: Hürmet gösterdiği kimsenin kabrinin yanında yaptığı duanın daha çok kabul edileceğine inanmaktır. Bu da tüm müslümanlarca reddedilen bid'atlerdendir. Çünkü kabrin yanında dua ederken yaptığı duanın mescitte yaptığı duadan daha faziletli olduğuna inanmaktadır. Bu da haramdır. Bu konuda müçtehit imamlar arasında bir ihtilafın varlığını bilmiyorum. Halkın çoğu böyle yapıyor olsalar da, müçtehit imamlar bunun haramlığını belirtmişlerdir."

Bütün müslümanlar üzerine farz olan; ibadette ihlaslı olmanın emredilmiş olduğunu, Allah (c.c.) ve Rasulü'nün (s.a.v.) yasakladıklarından uzak durmanın, şirk ve benzeri şeylerle tüm bağları koparmanın gerekliliğini bilmektir. Çünkü Allah (c.c.), Rasulü'nü (s.a.v.) bu dinle göndermiştir. Allah (c.c.) şöyle buyurur:

"Yüzünü doğruya yönelmiş olarak dine çevir, sakın müşriklerden olma. Sana fayda da zarar da veremeyecek olan Allah'tan başka şeylere yalvarma. Böyle yaparsan muhakkak zalimlerden olursun." (Yunus: 10/105-106)

Ayette de gördüğümüz gibi; kişi asalak olmamalı ve her esen rüzgarın önünde bir o yana bir bu yana dönmemelidir. Rasulullah'ın (s.a.v.) ümmetinden ve önceki ümmetlerden insanlar, Rablerinin isim ve sıfatları hususunda ihtilafa düş-

müşler, bu konuda bilinmesi vacip (farz) olan şeyler hakkında tartışmaya girişmişlerdir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Ey inananlar! Allah'a, peygambere ve sizden olan emir sahiplerine itaat edin. Bir şeyde çekiştiğiniz takdirde, eğer Allah'a ve Ahiret Gününe inanmışsanız, onun çözümünü Allah'a ve peygambere bırakın. Bu, hayırlı ve netice itibariyle en güzeldir." **(Nisa: 4/59)**

Ne mutlu o kimseye ki, asabiyetten, heva ve hevese uymaktan arınmış, sadece Kitap ve Sünnet kalesine sığınmıştır. Çünkü asıl bilgi, delillerle hidayeti tanımaktır. Bunun dışındakiler ise cehalet ve dalalettir.

Allah'a (c.c.) ait Olan Hakları Rasulullah'a (s.a.v.) Vermemek, Rasulullah'a (s.a.v.) Hakaret Değildir:

İtirazcının: "Şifa[25] adlı kitaba bak, orada, böyle bir söz (Rasulullah'ın (s.a.v.) vesilesiyle Allah'tan (c.c.) bir şey istemenin caiz olmadığını) söyleyenin küfre girdiğinin hikayesini bulursun" sözüne gelince.

Burada "Söylenen sözden" maksat:

"De ki: "Ben size zarar vermeye de iyilik yapmaya da kadir değilim." **(Cin: 72/21)** ayetinin manasında yer alan ifadedir. **Nesefi** bu konuda şöyle demiştir: "Kulluk, gaypla ilgili ve sadece rububiyetin özelliklerinden olan şeyleri Allah'tan başkasına vermekten uzak olmaktır. Yani 'Ben zayıf bir kulum, kendi adıma ne bir yarar ne de bir zarar sağlayabilirim' demektir."

Şu bir gerçektir ki, bu cahil itirazcının adeti, hep hakkı reddetmek, büyüklük taslamak ve sonsuz bir aşırılığa sapmak olmuştur. Eğer böyle olmasaydı cevap veren kişinin cevabında tevhidi gerçekleştirmeyi, şirki reddetmeyi hedef edinmiş

(25)Kadı İyad'ın "eş-Şifa fi Hukuki'l-Mustafa" adlı kitabı olsa gerek

olduğunu ve bunun aslında peygamberlik (risalet) yönüne bir saygıdan ileri geldiğini görürdü. Çünkü Nebi de (s.a.v.) ümmetini aşırılığa götürecek şeylerden nehyetmiştir. Nitekim Rasulullah (s.a.v.), kendisine: "Sen seyyidimizsin, seyyidimizin oğlusun, en hayırlımızsın ve en hayırlımızın oğlusun" diyen kimseye şöyle buyurmuştur:

"Ey insanlar! Sözünüzü söyleyin, ya da bir kısmını söyleyin, fakat şeytan sizi hevanıza uydurmasın. Ben Allah'ın kulu ve rasulüyüm. Beni Allah'ın çıkardığı makamın üstünde bir makama çıkarmanızı arzulamam." [26]

Rasulullah (s.a.v.), halkın en çok tevazu göstereniydi. Hadiste şöyle geçmektedir:

"Rabbim! Eğer Sen beni nefsimle başbaşa bırakırsan, beni kaybetmeye, günah işlemeye bırakmış olursun. Ben sadece Senin rahmetine güvenirim." [27]

Bu manadaki hadisler bir hayli çoktur. Rasulullah (s.a.v.) hem doğrudur hem de doğrulanmıştır. Bir müslüman Rasulullah (s.a.v.) için, onun kendisi hakkında haber verdiği bir şeyi söylerse, ona bir eksiklik getirmiş olmaz. Aksine bu, onu tasdik etmek ve ona iman etmektir.

Allah'ın Hakkını Allah'tan Başkasına Vermek Şirktir:

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.) der ki: "Rabbe ait özelliklerin O'ndan başkasına verilmemesi konusuna gelince; Bu özellikleri Allah'tan (c.c.) başkasına vermemek gerekir. Rasulullah (s.a.v.) bile böyle bir durumdan uzaktır. Nitekim "İfk" olayıyla ilgili hadis bu gerçeği kesin olarak bildirmektedir. Bilindiği gibi, Rasulullah'ın (s.a.v.) eşi Aişe'nin (r.a.) tertemiz olduğuna dair ayet inmiştir. Rasulullah (s.a.v.) kendisi hakkında inen bu haberi, Aişe'ye (r.a.) iletti. Bunun

(26) Ahmed: 3/ 153, 241. Hadis sahihtir.

(27) Hadisi bu lafızla bulamadım..

üzerine annesi, Aişe'ye: "Kalk Rasulullah'tan (s.a.v.) özür dile" dedi. O da: "Vallahi özür için ona gitmem ve ona şükür (teşekkür) etmem, sizin ikinize de teşekkür etmem. Ben, sadece benim tertemiz olduğuma ilişkin beraati gönderen Allah'a hamdederim." dèmişti. Rasulullah (s.a.v.) ve Aişe'nin babası Ebu Bekir (r.a.), bunu kabul ettiler ve Allah'ın Rasulü Muhammed'e (s.a.v.) teşekkür etmeyeceğine ilişkin itirazına bir şey demediler."[28]

Başka bir rivayet de şöyledir: "Allah'a hamd ile, sana hamd ile değil." Hiç kimse Aişe'nin bu davranışı için, "Bu peygambere karşı haksızlıktır" dememiştir.

Muhammed b. Müslim'den rivayet edilmiştir: "Abdullah b. Mübarek'in arkadaşlarından olan Hibban'ın şöyle dediğini duydum: "Ben, Abdullah b. Mübarek'e, Aişe'nin (r.a.) Rasulullah'a (s.a.v.) söylediği: "Allah'a hamd ile, sana hamd ile değil" sözünü sordum ve bunun oldukça ağır bir ifade olduğunu belirttim. Bunun üzerine Abdullah b. Mübarek: "Aişe, hamdı layık olana havale etmiştir." dedi. **(Beyhaki)**

Ahmed b. Hanbel'in Esved b. Seri (veya Sürey) kanalıyla yaptığı rivayete göre, Peygamber'e (s.a.v.) bir esir getirilir. Esir: "Allah'ım! Sana tevbe ederim (sana dönerim), Muhammed'e tevbe etmem." dedi. Rasulullah da (s.a.v.): **"Hakkı ehline teslim etti."** buyurdu."[29]

İtirazcı ve benzerleri ise, Rasulullah'ın (s.a.v.) aşırılığa gitme konusundaki yasağını taşkınlıkla işlemeye koyuldular. Allah'ın (c.c.) rububiyetini çiğnediler, ilahlığının hakkını vermediler. Bir takım süslü, yaldızlı ve şeytanca şeyler getirerek, kulların Allah'a (c.c.) yapmaları gereken ibadeti, ölülerle diriler arasında paylaştırmaya çalıştılar. Bu hakkı

---

(28) Buhari, Enbiya: 19, Şehadat: 15, Müslim, Tevbe: 56, Tirmizi, Tefsir (Sure:24): 4, Nesai, Taharet

(29) Keşfü'l-Hafa: 1727. Ahmed ve Taberani rivayet etmişlerdir. Senedi zayıftır.

peygamberlere, meleklere, salih kimselere ve Allah'tan (c.c.) başka ilah edindikleri diğer varlıklara verdiler. Şeytanın onlara emrettiklerini yaptılar. Çünkü bunların meleklere, nebilere ve salihlere yaptıkları ibadetler, sadece şeytanın onlara süslü gösterip emrettiği şeylerdir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah bir gün onların hepsini toplar, sonra meleklere: 'Size ibadet edenler bunlar mı?' der. Melekler: 'Seni tenzih ederiz, bizim dostumuz onlar değil Sensin. Bilakis onlar cinlere ibadet ediyorlardı. Çoğu onlara iman etmişti.' derler." **(Sebe: 34/40-41)**

Bunlara benzer bir çok ayet vardır.

Allame İbni Kayyım da (r.h.), şöyle diyor: "Bu, rububiyeti çiğnemek, uluhiyetin hakkını vermemek, alemlerin Rabbi olan Allah (c.c.) hakkında kötü zanda bulunmak ve kul ile Allah'ı (c.c.) eşit tutmaktır. Nitekim Allah (c.c.) cehennemliklerin sözlerini şöyle bildiriyor:

"Vallahi biz apaçık bir sapıklık içindeymişiz! Çünkü sizi alemlerin Rabbine eşit tutuyorduk."

(Şuara: 26/97-98)

Halid Ezheri Hakkında:

İtirazcının Halid Ezheri'den anlattığı şeylere gelince; Onun "Nahiv"le ilgili "et-Tavzih" ve "el-Ecrumiyye" kitaplarını şerh etmiş olması seni yanıltmasın. Çünkü bu kitapları şerh etmesi onun Allah'ın Rasulü Muhammed (s.a.v.) vasıtasıyla gönderdiği tevhid esaslarını bilmesini gerektirmez. Nitekim ondan çok daha bilgin ve akla dayalı bir çok eserin sahibi kimseler bile tevhid konusunda cahildiler. Örneğin; Fahreddin er-Razi, Ebu Maşer el-Belhi ve benzerleri de tevhid hususunda yanılgıya düşmüşlerdi. İşte yukarıda söz konusu edilen Halid de Mısır halkının Bedevi ve

benzeri kimselere ibadet ettiklerini görmesine rağmen, bunlara hiçbir şekilde karşı çıkmamış ve hiç kimse de onlara karşı bir tavır sergilediğini nakletmemiştir.

Eğer Halid'in şu şairle ilgili anlattıkları doğru olsaydı, bu durumda o, muhkem ayetlerin ve apaçık hadislerden oluşan nassların kendisinde eriyip kaldığı bir köprü olmazdı. Mesela şu ayetlerde olduğu gibi:

"Allah'a ibadet edin, O'na hiçbir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, yakınlara, yetimlere, miskinlere, yakın komşuya, uzak komşuya, yanınızdaki arkadaşa, yolcuya ve elinizin altında bulunan kimselere iyilik edin. Muhakkak ki Allah, kendini beğenip öğünenleri sevmez."

(Nisa: 4/36)

"Rabbimiz! Bizi buradan çıkar, tekrar (günaha) **dönersek, muhakkak zulmetmiş oluruz."**

(Mü'minun: 23/107)

Bir de Rasulullah'ın (s.a.v.) şu hadisi gibi:

"Kim Allah'a ortak koşarak ölürse, Cehenneme girer."[30]

İstidrac:

Allah (c.c.) müşriklere kimi zaman istidrac türünden bazı olağanüstü haller verir de, bunu kendilerinin kerameti sanırlar. Aslında bu, onların sonunu hazırlamaktadır. Onlarda görülen bu şeyler şeytani hallerdir. Şeytanlar dostları olan insanlara bu şekilde yardım ederler. Bu gibi durumlar çoğu zaman puta tapanlarda da görülebilmektedir. Şair ne güzel söylemiş:

---

(30) Buhari, Tefsir (sure:2): 3, (sure:25): 2, Edeb: 20, Hudud: 20, Diyat: 1, Tevhid: 40, 46, Müslim İman: 141-142, Ebu Davud, Talak: 50, Tirmizi, Tefsir (sure:25): 1-2, Nesai, Eyman: 6, Tahrim: 4, Ahmed: 1/ 380, 431,434,462,464.

Halkın görüp anlattıklarına aykırı davranırsın
Hepsi de kurtuluşla zafer çığlıkları atarlar.
Öyle bir söze tutun ki, onun arkasında nass bulunsun
Bu nass ya Allah'tan, ya da beşerin seyyidinden olsun.

Bu cahil itirazcı, "Bürde"nin beyitlerini, şirki reddeden ayetlerin açık hükmüne ters bir şekilde yorumlamıştır. Halbuki, bu beyitlerin şirkten başka bir şeyle yorumlanması mümkün değildir. Yaptığı şeyler, zafer elde etmesine değil, cahil ve sapık damgası yemesine sebep olmuştur. İftiraya kalkışmış, imkansız olanı yapmaya uğraşmıştır. Eğer hiç konuşmayıp da sussaydı, belki böyle büyük bir şirkin içine düşmeyerek zafer bulurdu.

Mahlukatın Muhammed'in (s.a.v.) Hatırına Yaratıldığının İddiası:

İtirazcının: "Habibim Muhammed olmasaydı; göğü, yeri, Cennet ve Cehennemi yaratmazdım." şeklinde rivayet ettiği hadise gelince, bu hadis olmayıp, uydurulmuş ve hadis diye sunulmuş sözlerdendir ve hiçbir dayanağı yoktur. Aksini savunanlar varsa bunun güvenilir hadis kaynaklarından hangisinde rivayet edildiğini bildirsinler. Fakat bunu yapamazlar. Çünkü bu, sapıkların uydurmalarından başka bir şey değildir.

Allah (c.c.) Kur'an'ı Kerim'in bir çok yerinde yaratılış hikmetini açıklamıştır.

"Yedi göğü ve yerden de bir o kadarını yaratan Allah'tır. Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve ilminin her şeyi kuşattığını bilmeniz için, Allah'ın emri bunlar arasında iner durur." (Talak: 65/12) ayeti ve benzeri bir çok ayet Rabbimizin gökleri ve yeri yaratma hikmetini açıklamaktadır.

Tasarruf Yetkisi Yalnızca Allah'ındır (c.c.):

Yine itirazcının: "Allah'ın dünyada veya ahirette bir kimse için tasarruf yetkisi vermesi, inkar edilebilir mi?" sözü de ötekiler gibidir.

Bu, Allah'a (c.c.) karşı oldukça cüretkar ve edepsizce bir hareket, Allah Rasulü'ne karşı da bir yalanlamadır. Çünkü böyle konuşan bir kişi, şefaatin gerçekte ne manaya geldiğini bilmiyor ve Allah'ı da (c.c.) gereğince tanımıyor demektir. Rasulullah (s.a.v.), ashabı ve onlardan sonra gelen müçtehit imamlardan biri böyle bir şey söylemişler mi? Bunlardan biri "Kıyamet Gününde bazı kimseler Allah'ın mülkünde tasarruf sahibi olacaklar" demişler mi? Rasulullah'ın (s.a.v.) kendisini yardıma çağıran kimsenin mutlak anlamda duasını kabul edip ona şefaat edeceğinin söylendiğini farzetsek bile, -ki böyle bir şey kesinlikle söylenmemiştir- yine de bu herkesin mabudu için değil de sadece Rasulullah (s.a.v.) için söylenmiş olacaktır. Fakat öncelikle şu ayetlere kulak vermek gerekir:

"Onlar: 'Seni tenzih ederiz. Seni bırakıp başka dostlar edinmek bize yaraşmaz; fakat sen onlara ve babalarına nimetler verdin de sonunda seni anmayı unuttular ve helaki hak eden bir kavim oldular' derler."

(Furkan: 25/18)

"O gün gelince, Allah'ın izni olmaksızın kimse konuşamaz. İçlerinde bedbaht olanlar da mesut olanlar da vardır." **(Hud:11/105)**

"O gün ruh ve melekler saf halinde dururlar. Rahman olan Allah'ın izni olmadan kimse konuşamaz. Konuştuğu zaman da doğruyu söyler." **(Nebe: 78/38)**

Mısır'da bir cahille karşı karşıya geldik, adam: "Şu kainatı yedi kişi yönetiyor (Tasarrufu altında bulunduruyor). Bunlar: Bedevi, İmam Şafii, Şeyh Desuki,..." diye hepsi

de ölmüş olan yedi kişiyi peşpeşe sayıverdi. Bu cahil: "Şu veli şefaat sahibidir. Şu salih kimse de öyledir." diyordu.

Allah (c.c.) ise şöyle buyuruyor:

"Arş'ın sahibi ve varlıkların en yücesi olan Allah, kavuşma gününü ihtar etmek için kullarından dilediğine emriyle vahyi indirir. O gün onlar meydana çıkarlar; onların hiçbir şeyi Allah'a gizli kalmaz. Bugün mülk kimindir? Gücü her şeye yeten tek Allah'ındır. Bugün herkese kazandığının karşılığı verilir. Bugün haksızlık yoktur. Doğrusu Allah, hesabı çabuk görendir. Onları, yüreklerin ağıza geleceği, tasadan yutkunacakları, yaklaşmakta olan gün ile uyar..." **(Mü'min: 40/15-18)**

Doğrusu şirkten daha büyük bir zulüm düşünülemez. Mülkünde Allah'a (c.c.) ortak tanımak da büyük bir zulümdür.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"De ki: 'Allah'ı bırakıp da göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip olmadığı, her ikisinde de bir ortaklığı bulunmadığı ve hiçbiri Allah'a yardımcı olmadığı halde ilah olduklarını ileri sürdüklerinizi yardıma çağırsanıza!' Allah katında, kendisine izin verilenlerden başka kimse şefaat edemez. Sonunda gönüllerindeki korku giderilince birbirlerine: 'Rabbiniz ne buyurdu?' diye sorarlar. 'Hak söyledi' derler. O, yücedir, büyüktür."
(Sebe: 34/22-23)

Rasulullah (s.a.v.) Allah'ın Razı Olduğu Kimselere Allah'ın (c.c.) İzin Vermesiyle Şefaat Edecektir:

Şeyhülislam İbni Teymiyye bu ayetlerle ilgili olarak şöyle der: "Allah (c.c.) müşriklerin dayandıkları şeyleri bu ayetlerle reddederek başkasının kendi mülkünde -haşa- ortak ya da yardımcı olmadığını bildirmiştir. Geriye sadece şefaat kalmaktadır ki, Allah (c.c.) bunu da kendi izniyle sınır-

lamıştır. Rasulullah'ın (s.a.v.) haber verdiği gibi, kendisi mahşer meydanına geldiğinde hemen şefaat istemekle başlamayıp, önce Rabbi için secdeye kapanıp O'na hamd edecek, secdeye kapanışından sonra kendisine şöyle denilecektir:

"Kaldır başını, söyle söylediğin dinlenecektir. İste istediğin verilecektir. Şefaat dile şefaatin kabul edilecektir."[31]

Ebu Hureyre (r.a.) Rasulullah'a (s.a.v.): "Senin şefaatin sayesinde mutlu olacak kimdir?" diye sorunca Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Kalbinden ihlaslı olarak 'La ilahe illallah' diyen kimsedir."[32]

Şefaat ihlaslı olan kimseler için ve Allah'ın (c.c.) izniyledir. Allah'a (c.c.) şirk koşanlar ise şefaate hak kazanamayacaklardır.

Şefaat, her şeyden münezzeh olan Allah'ın (c.c.), günahkar müminlerin bağışlanması için, katından bir ikram olarak, ihlaslı kullarından dilediğine izin vermesiyledir. Kur'an'ın reddettiği şefaat, içine şirkin karıştığı (bağımsız) şefaattir. Bu yüzden bir çok yerde şefaatten söz edilirken hep Allah'ın (c.c.) izniyle diye şart koşulmuştur. Rasulullah da (s.a.v.) şefaatin sadece tevhid ve ihlas ehli olanlar için olduğunu açıklamıştır."

Allame İbni Kayyım, "Medaricü's-Salikin" adlı eserinde şöyle der: "Allah (c.c.), tüm şirk türlerini reddederek şöyle buyurmuştur:

"De ki: 'Allah'ı bırakıp da göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip olmadığı, her ikisinde de bir ortaklığı bulunmadığı ve hiçbiri Allah'a yardımcı olmadığı halde, ilah olduklarını ileri sürdüklerinizi yardıma çağırsanıza!' Allah katında kendisine izin verilenlerden

(31) Buhari, Tevhid: 19, 34, Müslim İman: 322, 327.

(32) Buhari, Deavat: 1, Müslim, İman: 334, 335, 337, 341, 345, Tirmizi, Deavat: 130, İbni Mave, Zühd: 37, Darimi, Rikak: 85.

başka kimse şefaat edemez. Sonunda, gönüllerindeki korku giderilince birbirlerine: 'Rabbiniz ne buyurdu?' diye sorarlar. 'Hak söyledi' derler. O, yücedir, büyüktür."
(Sebe: 34/22-23)

"Müşrik, kendisine menfaat vereceğine inandığı için mabud edinir. Menfaat ise ancak kendisinde şu dört özellikten biri bulunan kimsede olur: Malik olacaktır ki, kendisinden istekte bulunan ve kendisini çağıran kimsenin istek ve çağrısına karşılık verebilsin. Eğer çağrılan malik değilse, malik olanın ortağı olmalıdır, eğer ortağı da değilse, yardımcısı ve destekçisi olmalıdır, eğer yardımcı ve destekçi de değilse, şefaatçi olmalıdır. Allah (c.c.), bu dört durumu da reddediyor ve müşriklerin şefaatten payları olmadığını, şefaatin ancak Allah'ın (c.c.) izniyle olduğunu bildiriyor.

Tevhidi ortaya koyma açısından bu ayet yeterlidir. Şirk kalıntılarından uzak durmak isteyenler için, şirki kökünden söküp atan bu ayet yeter. Kaldı ki, Kur'an bunun gibi ayetlerle doludur. Ancak halkın büyük çoğunluğu, olayları bu ayet çerçevesinde değerlendirmezler."

Ölülerden Yardım İstemek Şirktir:

İbni Kayyım şöyle devam eder:

"Şirk çeşitlerinden birisi de, kişinin ölülerden yardım beklemesi, onlardan ihtiyaçlarının giderilmesini istemesi ve onlara yönelmesidir. Bu şirk türü, esas bakımından dünyadaki şirkin temelini oluşturur. Halbuki, ölen kimsenin kendisine bile menfaat sağlamaya ya da bir zarar vermeye gücü yetmez. Durumu böyle olan biri, nasıl olur da imdada koşup yardım edebilir veya bir ihtiyacı giderebilir? Hiç olacak iş mi? İnsanlar kendilerine şefaatçi olması için ondan istekte bulunsalar da o, kendisine izin verilmedikçe asla Allah (c.c.) katında şefaat edemez. Başka türlü düşünenler, şefa-

at edecek kimse ile, katında şefaatçi olunacak zatın özelliklerini bilmiyorlar demektir. Allah (c.c.), birisine şefaat izni vermek için bir kimsenin o kişiden medet beklemesini ya da başka bir istekte bulunmasını sebep kılmamıştır. Aslında müşrik kimse, Allah'a (c.c.) şirk koştuğu için izne engel olacak bir sebep üzerindedir. Müşrik, ihtiyacı konusunda yardım isterken, adeta isteğinin oluşmasına engel olacak bir yoldadır.

İşte müşriklerin durumu böyledir. Bunlar şirk koşmakta, Allah'ın Dinini değiştirmekte, tevhid ehline düşmanlık etmekte ve onları ölülere saygısızlıkla suçlamaktadırlar. Aslında Allah'a (c.c.) şirk koşan, tevhid ehlini ayıplayan dillerine dolayarak saygısızlık eden kendileridir. Aynı şekilde Allah'a (c.c.) eş tuttukları ortaklarına da saygısızlık etmektedirler. Zavallılar eş tuttuklarının kendilerinden memnun olduklarını ve kendilerini dost kabul ettiklerini sanırlar. Halbuki, ortak koştukları şeyler ahirette onlardan uzaklaşacaktır. Böyleleri her zaman ve her yerde rasullerin düşmanıdırlar ve ne yazık ki, bunlara katılanlar pek çoktur?

Şirkten kurtulmak ancak şu şekilde mümkün olabilir: Saf ve ihlaslı bir şekilde tevhid inancına bağlı olmak, Allah (c.c.) için müşriklere düşmanlık göstermek, onlara kin güderek Allah'a (c.c.) yaklaşmayı amaçlamak, sadece Allah'ı (c.c.) veli edinmek, O'nu mabud ve ilah kabul etmek, sırf Allah için sevmek, Allah (c.c.) için korkmak, Allah'tan (c.c.) beklemek, Allah'a (c.c.) tevekkül etmek, sadece Allah'a (c.c.) sığınmak, sadece Allah'a (c.c.) yönelmek, yardımı sadece Allah'tan (c.c.) istemek, Allah'ın (c.c.) emrine uymak, O'nun rızasını istemek, bir iş yaptığı zaman, Allah (c.c.) için ve Allah'ın (c.c.) emrine göre yapmaktır. İşte gerçek tevhid budur."

Allah (c.c.) İbni Kayyım el-Cevziyye ile hocası İbni Teymiyye'ye rahmetiyle muamelede bulunsun. Onlar şirkin ne olduğunu, şirke giden yolları ve bunu önleyecek şey-

leri halka açıklamışlardır.

Allah'tan (c.c.) Başkasından Yardım Dilemek Şirktir:

Rasulullah (s.a.v.), Abdullah b. Abbas'a (r.a.) şöyle demiştir:

"İstediğin zaman Allah'tan iste, yardım dilediğin zaman da Allah'tan yardım dile."[33]

Dikkat edilecek olursa; Rasulullah (s.a.v.) İbni Abbas'a, kendisinden istemesini ve yardım dilemesini emretmemiştir. İstemeyi ve yardım dilemeyi sadece Allah'a (c.c.) bırakmıştır. O'ndan başkası buna layık değildir. Nitekim:

"Ancak Sana ibadet eder ve ancak Senden yardım dileriz." (Fatiha: 1/5) buyrulmuştur. Kim bunu Allah'tan (c.c.) başkasına yöneltirse, Allah'a (c.c.) ve Rasulü'ne (s.a.v.) isyan etmiş ve Allah'a (c.c.) şirk koşmuş olur.

Abdullah b. Abdurrahman dedi ki: "İman gerçeği ve bu muhkem ayetler, söz konusu beyitlerle birleşemez. Çünkü ikisi arasında çelişkiler ve zıtlıklar vardır."

İtirazcı da, şöyle karşılık verdi: "İbadette Allah'ı birlemek kaydıyla birleşirler, bu ona herhangi bir leke getirmez. Nitekim hadiste; **"Ben onun** (şefaat) **içinim, ben onun içinim"** diye geçer."

Bunun cevabı da şöyledir: Kuşkusuz adamın yukarıdaki söyledikleri arasında çelişkiler, işi birbirine karıştırma, cehalet ve bilgisizlikle karışık asabiyet, hem de koyu bir asabiyet vardır. Adam bir şey bilmediği gibi bilmediğini de bilmemektedir. Halbuki, biz daha önceki sayfalarda meseleyi açıklamış, Allah'tan (c.c.) başkasına davet ve dua etmenin dalalet ve sapıklık olduğunu belirtmiştik. Bütün bunlara rağmen halen onların çağrılması, onlara dua edilmesi, onlardan istekte bulunulması, onlara sığınılması, onlara rağbet edilmesi olacak iş değildir. Çünkü bunları Allah'tan (c.c.)

(33) Tirmizi, Kıyamet: 59, Ahmed: 1/293, 303, 307.

başkası sağlayamaz, şefaatçi edinilenlerin kendi başlarına şefaat edebilme güçleri yoktur. Şefaatin ölülerden ve gaiblerden istenmesi caiz değildir. Buna Allah'tan (c.c.) başka kimse kadir olamaz. Bu, Allah'ın (c.c.) emrettiklerine aykırı olup yasaklanan bir şeyi yapmaktır. Nitekim bu şu ayetlerle açıklanmıştır:

"Onlar, Allah'ı bırakıp, kendilerine fayda da zarar da veremeyen şeylere taparlar ve: 'Bunlar, Allah katında bizim şefaatçilerimizdir.' derler. De ki: 'Göklerde ve yerde bilmediği bir şeyi mi Allah'a haber veriyorsunuz?' Allah, onların ortak koşmalarından münezzeh ve yücedir." (Yunus: 10/18)

"De ki: "Allah'tan başka ilah olduğunu sandıklarınızı çağırın, onların sizin bir sıkıntınızı gidermeye ve onu değiştirmeye güçleri yetmez." (İsra: 17/56)

"Dikkat edin, halis din Allah'ındır. Allah'tan başka dostlar edinenler: 'Biz onlara, bizi Allah'a yaklaştırmaları için ibadet ediyoruz' derler. Doğrusu Allah, ayrılığa düştükleri şeylerde hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve inkarcı kimseyi doğru yola eriştirmez." (Zümer: 39/3)

Rasulullah'tan (s.a.v.) Şefaat İstemek Şirktir:

Vefatından sonra Rasulullah'tan (s.a.v.) ya da bir başkasından şefaat istemek, Allah (c.c.) ve Rasulü'nün (s.a.v.) sevmediği ve razı olmadığı bir ameldir. Bu, -Allame İbni Kayyım ve hocası İbni Teymiyye'nin de belirttiği gibi- şirktir. Allame İbni Kayyım, bu konuda şu beyitleri söylemiştir:

"Şirk, bir bakıma tevessüldür, amacı da
Şanı yüce Allah'a yaklaşma iddiasıdır,
Birtakım yaratıklara ibadet ve kullukla
Kabirlerden, türbelerden, putlardan medet beklemektir.

Bu hususta insanlar üç grup olmuşlar
Dördüncü bir grup asla mümkün olamaz
Gruplardan biri müşriktir, dua edince
Allah'la beraber bir ikincisini çağırır
İkincisi ise inkarcıdır,
Rahman'dan başkasına dua eder.
O, Rabbi inkarcıdır
Bu iki kademeli şirktir.
Üçüncüsü, halkın en hayırlısı
Ve şu insanın hulasasıdır.
Hak ilaha dua eder, O'nu çağırır.
Kesinlikle O'ndan başka ilah tanımaz
Rağbetlerinde ve korkularında, gizlide ve açıkta
Her yerde ve her zaman O'na dua eder."

Bu beyitlerden de anlaşıldığı gibi, Allah (c.c.), peygamberlerden ve meleklerden istekte bulunma iddiasında olanların bu iddialarını reddetmiştir.

Allah (c.c.) şöyle buyurur:

"De ki: "Allah'tan başka ilah olduğunu sandıklarınızı çağırın. Sizin bir sıkıntınızı gidermeye veya onu değiştirmeye güçleri yetmez." (İsra: 17/56)

Seleften bazıları der ki: "Bazı kimseler Mesih İsa'ya, annesine, Uzeyr'e ve meleklere dua ediyorlar. Halbuki Allah (c.c.) bunu reddederek şöyle demiştir:

"Onlar Allah'ın rahmetini umarlar, azabından korkarlar." (İsra: 17/56)

Allah (c.c.) bu kimselerin dualarını reddetmiştir. Daha önce değinildiği gibi dua ve tüm ibadet türleri sadece Allah'a (c.c.) yapılır.

İbadetlerden Herhangi Birini Allah'tan (c.c.) Başkasına Yapmak Şirktir:

Kısacası Allah'u Teala hiç kimsenin kendisinden başkasından istekte bulunmasına ve onu şefaatçi kabul etmesine izin vermemiştir. Başka bir şeye yönelmeye, rağbet etmeye, sığınmaya asla izin yoktur. İşte ibadet budur. Kim bu saydıklarımızdan birini Allah'tan (c.c.) başkasına yapmaya kalkar da, Allah'ı (c.c.) -haşa- dışlarsa, kesinlikle Allah'a (c.c.) ortak koşmuş olur. Muhkem ayetler de bu gerçeği açıkça bildirmektedir. Allah'a (c.c.) şirk koşmak, ibadette Allah'ı (c.c.) birlemekle taban tabana zıttır. Düşünün bir kez; bir kimse Allah'ı (c.c.) tek ilah olarak kabul ettiğini söyleyecek, sonra da kalkıp Allah'tan (c.c.) başkasından kurtuluş bekleyecek! Bu hiç olacak iş mi? Bu Allah'ı (c.c.) birleme gerçeğine aykırıdır. Bu gerçeği anlayamayan bir kişinin aklı var mıdır acaba?

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.), ibadetin tanımıyla ilgili olarak şöyle der: "İster zahiri ister batını manada, ister sözlü ister ameli olsun Allah'ın sevdiği her şey ibadet kapsamına girer."[34]

Duanın ibadetin özü olduğu artık kesin bir şekilde ortaya konmuş bulunmaktadır. Allah'ın (c.c.) sevdiği ve kullarına emrettiği her şeyi Allah (c.c.) için ihlasla ve samimi olarak yapmak ve -ayetlerde de ifade edildiği gibi- bu konularda sapan kimselerin sapıklıklarını ve küfürlerini kesin bir dille ortaya koymak gerekir.

Böylece, itirazcının: "İstenmeyen ve karşı çıkılan şefaat, kafirlerle ilgili olandır" ifadesine verilecek cevap da ortaya çıkmış oldu. Ben derim ki: "Kim Allah'tan (c.c.) başkasını mabud edinir, Allah'tan (c.c.) başkasına umut bağlar veya Allah'tan (c.c.) başkasından korkarsa küfre girmiş

(34) Şeyhülislam İbni Teymiyye'nin Kulluk adlı eseri.

olur."

Şu ayetleri iyice düşünün:

"Allah'ı bırakıp ibadet ettikleri şeyler hiçbir şey yaratamazlar, esasen kendileri yaratılmışlardır. Canlı değil ölüdürler. Ne zaman dirileceklerini de bilmezler. İlahınız tek bir ilahtır. Ahirete inanmayanların kalpleri bunu inkar eder, onlar büyüklük taslarlar."

(Nahl: 16/20-22)

Allah (c.c.), kendisinden başkasından medet beklemenin ve ona dua etmenin doğru olmadığını bildirmiştir. Kim Allah'tan (c.c.) başkasına dua eder, ondan istekte bulunursa, onu Allah'a (c.c.) ortak koşmuş olur. Kur'an-ı Kerim ve Rasulullah'ın (s.a.v.) Sünneti baştan sona bu gerçekleri dile getirmektedir. Fakat inkarcılar cehaletleri, sapıklıkları ve imandan yüzçevirmeleri sebebiyle Kur'an'ı anlamaktan ve ona iman etmekten uzaktırlar. Halbuki Allah (c.c.), kulları için razı ve hoşnut olduğu dini Kitabında açıklamıştır.

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.) şöyle der: "Tevhid; sadece Allah'a (c.c.) ibadet etmek, O'na dua etmek, O'ndan korkmak ve yalnızca O'na tevekkül etmek, dini Allah'tan (c.c.) başkasına has kılmamak, Allah'ı (c.c.) bırakıp melekleri ve peygamberleri rab edinmemektir. Gerçek bu iken, nasıl olur da bir kişi, imamından, liderinden ya da şeyhinden medet bekleyebilir? İmam ya da şeyhlerden medet beklemek, onlara dua etmek, ihtiyaçlarını onlardan istemek, onları ilah edinmek ve Allah'a (c.c.) benzetmek demektir. Böyle yapanlar, temeli "La ilahe illallah Muhammedun Rasulullah" olan şehadeti bırakmış ve tevhid gerçeğinin dışına çıkmış olurlar."

Abdullah b. Abbas'ın rivayet ettiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"İstediğin zaman Allah'tan iste. Yardım dilediğinde de sadece Allah'tan yardım dile."[35]

(35) Tirmizi, Kıyamet: 59, Ahmed: 1/293, 303, 307.

Şayet Rasulullah'tan (s.a.v.) istemek caiz olsaydı, Rasulullah (s.a.v.) İbni Abbas'a: **"Yalnız Allah'tan iste ve sadece O'ndan yardım bekle."** demezdi.

Abdullah b. Abbas, diğer insanlara göre Rasulullah'a (s.a.v.) daha yakındı; dolayısıyla Rasulullah'ın (s.a.v.), kendisinde fayda bulunan bir şeyi öncelikle ona öğretmesi gerekirdi. Eğer Allah'tan (c.c.) başkasından istemek caiz olsaydı, Rasulullah'ın (s.a.v.) şöyle demesi gerekirdi:

"Benden iste ve benden yardım dile."

Halbuki durum böyle olmamış Rasulullah (s.a.v.) irşad, tebliğ ve öğütte bulunma makamında olan bir kişi olarak amcasının oğluna gerçeği söylemiş, istemeyi de, yardım dilemeyi de ihlas ve samimiyetle sadece Allah'a (c.c.) yapması gerektiğini ifade etmiştir. Şimdi yardımın sadece Allah'tan (c.c.) bekleneceğine dair apaçık nasslar karşısında bu sapıkların akılları nerededir?

Dua Ve İsteme:

Şeyh (r.h.) der ki: "Bilinmesi gereken gerçeklerden biri de şudur: Kur'an'da dua ve davetle ilgili olarak geçen nasslar iki türlüdür:

a) İsteme amacıyla dua,

b) İbadet amacıyla dua.

Her dua eden kimse, aynı zamanda istekte de bulunmuş olur. Her isteyen de dua ediyor demektir. Her iki isim de tek başına kullanıldığında aynı zamanda diğer manayı da içerir. İkisi birleştirildiğinde ise, istemekten kasıt; bir menfaat edinmeyi istemek, istek kipleriyle bir zararın giderilmesini ya da bir yarar sağlanmasını istemek şeklinde olur. İbadetten kasıt da; bu istekleri ibadet yoluyla, Allah'ın (c.c.) emirlerine sarılmakla elde etmeyi istemektir. Bu durumda kişi istek kiplerini kullanmadan sadece ibadet etse de bu sağ-

lanmış olur. İster ibadet, ister istek duasıyla Allah'tan (c.c.) istekte bulunan kimsenin bunu yapması ya bir şeye rağbeti, arzusu, ya da korkusu nedeniyledir. Dolayısıyla yapılan dua, korku ya da istek olmadan olamaz. Her ikisini de içerir.

Görüldüğü gibi; "Bürde" adlı kasidede yer alan ve önceki sayfalarda vermiş olduğumuz örnekler tümüyle hak ile çelişmektedir. Oysa ki, haktan sonra ancak sapıklık vardır.

Bürde Yazarı Hakkında:

İtirazcının, şairin zühd, vera (takva) ve salah sahibi olup, ilim konusunda büyük yeri olduğu, kasideyi tercüme edenin anlattıklarının da[36] bunu gösterdiği, fakat şimdi bütün bunların bir hiç olup gittiği şeklindeki sözüne gelince:

Derim ki: "Bu, hem doğru hem yalan olarak değerlendirilebilecek bir sözdür. Çünkü adam, sadece söz konusu manzumesiyle tanınmaktadır. Bunun bir dayanağının varlığı kabul edilse bile, sunduğumuz beyitlerin yanında bir yarar sağlamaz. Çünkü şirk, yapılan tüm iyi amelleri silip süpürür. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Bu, Allah'ın kullarından dilediğini eriştirdiği yoludur. Eğer şirk koşarlarsa amelleri boşa çıkar."

(En'am: 6/88)

Görüldüğü gibi, şirkle beraber olan iyi amel, yok olup gitmektedir.

Süfyan b. Uyeyne der ki: "Facir (kötü) alimin ve cahil abidin fitnesinden sakının. Çünkü ikisinin fitnesi de fitneye kapılabilecek kişi için büyük bir tehlikedir. Cahil abid ne kadar çok ibadet etse de, beyitleriyle bir çok cahili saptırır. İbadeti -eğer varsa- onun sapık olmasına engel değildir. Nitekim Fatiha Suresinin sonu bu gerçeği göstermektedir."

Süfyan b. Uyeyne şöyle der: "Alimlerimizden kim bo-

(36)Söz konusu mütercim Muhamed b. Said b. Hammad b. Abdullah Sanhavi el-Busiri el-Mısri Şerefüddin Ebu Abdullah'tır. Şairdir. H 608 yılında Behşim'de doğmuş, 696'da İskenderiye'de ölmüştür. En tanınmış şiiri de "Bürde" ve "Hemziye"dir. **(el-A'lam 6/139)**

zulursa, onun Yahudilerle benzerliği vardır. Abidlerimizden kim bozulursa, onların da hristiyanlarla benzerliği vardır."

Bizim görevimiz, adamın sözündeki şirk ve aşırılığı açıklamaktır. Çünkü bunlar, hem Allah'ın (c.c.) hem de Rasulü'nün (s.a.v.) gazabını çekmektedir.

Bu vb. ölmüş şahıslara gelince, bizim bunlarla ilgili (cennetlik olup olmadığı hakkında) bir şey söylemeyip susmamız daha uygundur. Çünkü biz bu kimselerin son anlarında nasıl ve hangi şey üzere öldüklerini bilemiyoruz.

Birtakım Rüyalar ve Şeytani Haller Delil Olamaz:

Kesin olarak anlaşılmıştır ki, Halid Ezheri'nin söylediklerinin anlamı ve delili yoktur. Zaten,/ şirk ve taşkınlık ehlinin tek dayanakları gördükleri rüyalarla, birtakım şeytani hallerden ibarettir. Bu rüyalar ve şeytani haller de hep, biri ötekine hikaye ede ede bugüne kadar gelmiştir.

Nitekim, bazı Mısırlı bilginler bana demişlerdi ki: "Bizim şeyhimiz arkadaşlarıyla birlikte deniz üzerinde yürüyüp gitti. Deniz üzerinden giderlerken, şeyh müritlerine "Sakın ha, benden başkasını zikretmeyin" dedi. Fakat aralarından bir mürit, şeyhinin direktifini dinlemeyip Allah'ı andı. Sonunda da denize düştü (battı). Şeyhi hemen eline yapışarak onu kurtardı ve: "Ben size, benden başkasını anmayın! dememiş miydim?" dedi.[37]/

Ben de kendilerine dedim ki: "Bu hikaye için iki ihtimal vardır. Bu, ya putperestlerin puthanelerini ve putlarını bekleyenler tarafından uydurulanlar gibi bir yalan ya da şeytani bir durumdur. Ey bu saçmalıkları anlatan kişiler, şimdi bu yapılan işte, Allah'tan (c.c.) başkasına dua etmenin bir delili var mı? Bu delil olabilir mi?" Bunun üzerine, bunun bir delile dayanmadığını kabul ettiler.

---

(37) Şa'rani, "Tabakat" adlı eserinde keramet diye adlandırdığı böyle nice saçmalıkları karalayıp durmuştur.

Bu sapıkların savundukları, tahrif ettikleri ve yalanladıkları şeyler konusunda ellerinde bir delilleri yoktur. Allah (c.c.) ve Rasulü'nün (s.a.v.) söyledikleri de onların lehine değil aleyhinedir. Bu konuda uydurdukları şeylere gelince, bunların anlamı asıl manalarına döndürülür ki, böylece lafzı buna hem mutabıki hem tazammuni hem de iltizami manada delalet eder. [38]

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Böylece biz her peygambere insan ve cin şeytanlarından bir düşman yaptık. (O şeytanlar) birbirlerine yaldızlı sözler telkin ederler. Eğer Rabbin dileseydi onlar bunu yapamazlardı. Öyleyse onları iftiralarıyla başbaşa bırakın." (En'am: 6/112)

Güya Rasulullah (s.a.v.) Bu Kaside'yi Beğenmiş:

İtirazcı diyor ki, 'Bir çok büyük alimin söylediklerine göre, peygamberimiz'i (s.a.v.) rüyada görmüşler. Söz konusu

---

(38) **Delalet**; Lafız ile mana arasındaki münasebete denir ve "vaz'iyye" ve "akliyye" olmak üzere iki kısma ayrılır:

Delalet-i Vaz'iyye lafzın, manaya tümüyle delalet etmesidir. Buna **"Delalet-i Mutabıkıyye"** adı da verilir. Mesela "aslan" lafzı bilinen bir yırtıcı hayvana ad olarak konulduğu gibi, ona uygun olması nedeniyle de hem vaz'i hem de mutabıkidir.

"Akli Delalet" ise; kelimenin konulmuş olduğu asıl anlamı değilde, kendisi için makul olan bir kavramı göstermiş olmasıdır. Bu da iki kısımdır. Tazammuni delalet ve iltizami delalet.

Tazammuni delalet: Bir lafzın konulmuş olduğu mananın tümüne değil de, bir kısmına delalet etmiş olmasıdır. Cesaret sahibi bir kimseye "Aslan" denilmesi gibi. Böylece o kimse için aslanda bulunan yırtıcılık vasfı değil de, aslanın başka bir vasfı olan cesaret ve atılganlık kastedildiğinden, buna tazammuni delalet denilmiştir.

İltizami delalet: Bir lafzın asıl manasından başka bir manaya verilmiş olmasıdır. Mesela "Eli açık adam" denilince, bu o kimsenin yardımsever olduğunu gösterir. Yoksa elinin açıklığını değil.

manzume (beyitler) huzurunda okunmuş ve o (s.a.v.) karşı çıkmamış."

Cevap olarak denilir ki: İşin yasaklanma yönü bu değildir. İşin yasaklanması, hikayenin bilinmeyen bir kimseden bir başka bilinmeyen kimse ağzı ile gelmesidir. Bu tür bir hikaye uydurma gibidir. Eğer "Bu büyük alimler kimlerdir, adları nedir, hangi çağda yaşamışlardır, hangi tabakadan alimlerdir" dense, cevap veremezler. Bu konuda, bilinmezlerin verdikleri haberler, hatta yakaza (uyur-uyanık) haldeki birinin rivayeti bile kabul edilmezken nasıl olur da sadece rüya ve hayale dayalı şeyler kabul edilir?/Aslında itirazcının anlattıklarının çoğu, efsanevi ve boş şeylerden ibarettir.

Nebi'den (s.a.v.) Şefaat İstemek, Şeriat ve Akıl Açısından İmkansızdır:

Daha sonra itirazcı, Abdullah b. Abdurrahman'ın: "Nebi'den (s.a.v.) şefaat istemek, şeriat ve akıl açısından imkansızdır" ifadesine karşılık diyor ki: "Bu imkansızlık da nereden çıktı? Bunun akla ve nakle dayalı delili nedir?"

Buna şöyle cevap verilir: Bunun delilinin iki yönden olduğu biliniyor. Ancak sen ve senin gibiler bunu anlayamazsınız. Sizin durumunuz, iki yol arasından tozduman içinde yol arayan ya da bir okyanusta büyük dalgalar arasında kurtulmaya çalışan bir bunak gibidir. Bunun işitmeye ve nakle dayalı delili Zümer, Yunus ve başka surelerdeki ayetlerle verildi. Bu hususta etraflı açıklamalar yapıldı, tekrarına gerek duymuyoruz. Dileyenler buralara yeniden bakıp öğrensinler.

Akla dayalı deliline gelince: Aslında akıl, sahih ve doğru olan nakle uygun olan şeyde hükme varır. Böylece kurtuluşun, saadetin, felahın ve bunların sebeplerinin ancak Allah'a (c.c.) yönelmek, samimi ve ihlaslı olarak Allah'a (c.c.)

dua etmek ve O'na sığınmakla sağlanacağını görür. Çünkü hayrın tümü Allah'ın (c.c.) elindedir ve O, her şeye kadirdir. Yarattıklarının elinde ise hiçbir şey yoktur. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, geceyi gündüze, gündüzü de geceye katar. Belirli bir süre içinde hareket eden güneşi ve ayı buyruğu altına almıştır. İşte bu, Rabbiniz olan Allah'tır. Mülk O'nundur. O'nu bırakıp çağırdıklarınız bir çekirdek kabuğuna bile sahip değildirler." (Fatır: 35/13)

Dolayısıyla yaratılanları yaratana eş tutmak akla aykırıdır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Hiç yaratan yaratamayana benzer mi? İbret almaz mısınız?" (Nahl: 16/17)

Mademki yaratma, her iş, emir ve nimet Allah'ın elindedir, öyleyse her mahluk Allah'a (c.c.) muhtaçtır. Bir göz açıp kapaması kadar zamanı bile ona muhtaç olmadan geçiremez. Mahluk her haliyle ve her zaman Allah'a (c.c.) muhtaçtır. Kendisine dua edilmeye, kendisinden ümitvar olunmaya ve kendisine rağbet olunmaya layık olan sadece Allah'tır (c.c.). Bunun için sadece O'ndan korkulur, O'na sığınılır ve O'na dayanılıp güvenilir. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Ey insanlar! Siz Allah'a muhtaçsınız, Allah ise müstağnidir, övülmeğe layık olandır." (Fatır: 35/15)

"...Rablerine tevekkül ederler" (Enfal: 8/2) ayetini muhakkik selef ve tefsirciler şöyle yorumlamaktadırlar: "O'ndan başkasından asla ümitvar olmazlar, sadece O'na yönelirler, O'na sığınırlar, ihtiyaçlarını O'ndan isterler ve yalnızca O'na rağbet ederler. Allah'ın (c.c.) dilediklerinin olacağını, dilemediklerinin de olmayacağını bilirler. Mülkünde tasarruf sadece O'na aittir, ortağı yoktur, O'nun hükmünü takip edecek, O'na hesap soracak da yoktur. O hesabı çok çabuk görendir."

Bunun için **Said b. Cübeyr** şöyle demiştir: "Tevekkül

imanın kendisidir." Alimler bunu tefsirlerinde zikretmişlerdir.

"O'ndan başka ilahlar edinir miyim? Eğer Rahman olan Allah bana bir zarar vermek isterse, o ilahların şefaati bana fayda vermez. Doğrusu o takdirde apaçık bir sapıklık içinde olurum." (Yasin: 36/23-24) diyen kişiyi düşün. İşte bu, fıtrata bağlı ve akla yatkın bir delildir.

Levhi Mahfuzun İlmini Sadece Allah (c.c.) Bilir:

İtirazcının:

"Levhin ve kalemin ilimleri de senin ilmindendir." ifadesinde yer alan (min) "den" edatı, harf-i cerdir ve buradaki fonksiyonu "beyaniye", yani açıklamadır" şeklindeki sözüne cevabımız şudur: "Durum öyle değildir. Oradaki "min" cer edatı "tebiziye" yani "bazı" anlamındadır. Açıklama manasında değildir. Ayrıca eğer "min" edatı beyaniye olsaydı, ne yararı olabilirdi ki. Yine ifade edilen mana aynen kalır, değişen bir şey olmaz, onun Levh-i Mahfuz'daki ilmi bilmiş olması meselesi yine ortada kalırdı."

İtirazcı bunu da şöyle açıklıyor: "Kuşkusuz ona (Rasulullah'a) öncekilerin ve sonrakilerin, olmuşların ve olacakların ilmi verilmiştir."

Bir defa, bu söyledikleri fikirler, Kitap ve Sünnetin apaçık beyanıyla çelişki oluşturmaktadır. Çünkü Levh-i Mahfuz'dakini bilmek sadece Allah'a (c.c.) aittir. Nitekim öncekilerin ve sonrakilerin ilmini bilmek de Allah'a (c.c.) aittir. O'ndan başkasına ait değildir. Ancak Allah'ın peygamberine bildirdiği şeyler müstesnadır.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, O'ndan başka ibadete layık ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yarattıklarını gözetip durandır. Göklerde ve yerde olanlar

ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaat edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir. Dilediğinden başka ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Kürsü'sü gökleri ve yeri kaplamıştır. Onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

(Bakara: 2/255)

Herhalde böyle gülünç iddialara kalkışan itirazcı, **"O'nun ilminden hiçbir şeyi ihata edemezler" (Bakara: 2/255)** ayetinden habersiz bir kör olsa gerek. Herhalde şu ayetten de haberi yok:

"Yedi göğü ve yerden de bir o kadarını yaratan Allah'tır. Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve ilminin her şeyi kuşattığını bilmeniz için, Allah'ın buyruğu bunlar arasında iner durur." **(Talak: 65/12)**

Daha önce de buna benzer ayetler geçmişti. Varlıkların ve yoklukların olmuş ve olacak bilgilerini bilmek sadece ve sadece Allah'a (c.c.) mahsustur. Allah'tan (c.c.) başkası için böyle bir durum söz konusu değildir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Sana, Kıyamet saatinin ne zaman gelip çatacağını soruyorlar. De ki: 'Onu ancak Rabbim bilir. Onun vaktini ondan başka belirtecek yoktur. Göklerin ve yerin, ağırlığını kaldıramayacağı o saat sizlere ansızın gelecektir.' Sanki sen öğrenmişsin gibi sana soruyorlar. De ki: 'Onun ilmi ancak Allah katındadır; ama insanların çoğu bilmezler'" **(A'raf: 7/187)**

Bu ayette Kıyametin ne zaman kopacağına ve durumuna ait bilginin Allah'a (c.c.) isnat edildiği görülüyor.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Sana kıyametin ne zaman gelip çatacağını sorarlar. Onunla ilgili olarak sende ne var? O'nun bilgisi Rabbine aittir." **(Naziat: 79/42-44)**

Bunlar ve benzeri ayetler gaybla ilgili bilgilerin Allah'a

(c.c.) ait olduğu gerçeğini vurgulamaktadır. Ancak Bakara Suresinin 255. ayetinde yer alan **"Dilediklerinden başkası"** ifadesindeki istisna hariç. Bu ayette yer alan "min" cer edatı tartışmasız "tebiziyye" yani "bazı" manasındadır.

Hızır (a.s.), Musa (a.s.)'a: "Benimle senin ilmin, Allah'ın ilminden, şu serçe aldığıyla denizden ne kadar eksiltme yaptıysa, ancak o kadar eksiltme yapar (Yani Allah'ın ilminden hiçbir şey eksiltmez)"[39] demiştir. Bu, üzerinde düşünülmeye değer bir noktadır.

Gaybı Yalnızca Allah (c.c.) Bilir:

İtirazcının **"De ki: Göklerde ve yerde Allah'tan başka gaybı bilen yoktur..." (Neml: 27/65)** ayetini yorumlamasına gelince, bu bozuk ve fasit bir yorumdur. Diyor ki: "Allah'ın kendilerine (gaybı) öğrettiği kimseler, Allah'ın (c.c.) öğretmesi sayesinde bilirler." Zaten bunu reddeden yoktur. Beyinsiz adam ayeti bile anlamaktan aciz. Çünkü ayette reddedilen husus, kişinin kendisinin, böyle bir öğretme olmaksızın bildiğini iddia etmesidir. Bu cahilin yorumu, büyük bir cüretkarlık ve Allah'ın Kitabını bilmemektir. Buna denir ki: Bu yanlış ve bozuk tevilin sana bir yararı yoktur. Eğer bir kimsenin, tüm gaybı (bilinmeyenleri) Allah'ın (c.c.) kendisine öğretmesiyle bilme durumu olsaydı, şöyle söylemek doğru olabilirdi: "Şu adam, Allah'ın (c.c.) kendisine öğrettiği tüm gaybı biliyor." Bu durumda da, ayetteki gayb ilmini sadece Allah'a (c.c.) has kılan ifadenin bir anlamı kalmazdı. Çünkü bu durumda yine Allah'a (c.c.) ortaklık söz konusu olurdu. Böyle bir durumdan Allah'a (c.c.) sığınırız.

---

(39) Buhari, Enbiye: 27 Tefsir (sure: 18): 2,4, Müslim, Fedail: 170, Ahmed: 5/118, 120, Tirmizi: Kehf Suresi tefsiri.

Ölüden Şefaat İstemek Şirktir:

İtirazcının;

"Eğer sen meadımda (Kıyamette) elimden tutmazsan
Bir ikram olarak, de ki ey ayak sürçmesi." beytindeki "elden tutma" ifadesi "şefaat" anlamındadır sözüne gelince:

Beyitte yer alan ifade, açıkça Allah'tan (c.c.) başkasından bir beklentidir. Böyle bir yorum sahih olsa bile değişen bir şey olmaz. İşin sakıncalı olan yönü; ölülerden, gaiblerden yardım ve imdat beklemek, onları şefaatçi kılmaktır. Çünkü Allah'a (c.c.) ait olan bir özelliğin onlara ait olması ve onlardan meydana gelmesi imkansızdır. Bu, o kimseleri ilahlaştırmak ve bir anlamda onlara ibadet etmektir. Oysa Kur'an bunu iptal etmektedir.

Bu cahil itirazcı, Allah'ın (c.c.) hakkı, mülkü ve ilmi dahilinde olan bir konuda Allah (c.c.) ile tartışmaya girmektedir ki, Allah (c.c.) kendisini cezalandıracaktır.

Güya Allah (c.c.) Bütün Gaybı Rasulullah'a (s.a.v.) Bildirmiştir:

İtirazcının:

"Gaybın anahtarları O'nun katındadır. Onları O'ndan başkası bilemez..." (En'am: 6/59) ayetiyle ilgili olarak: "Burada kastedilen Lokman Suresinde söz konusu edilen beş gayb hadisesidir. Bu, Allah (c.c.) bunları nebisine öğretmeden öncedir. Aksi takdirde tüm ilim ehli: "Allah (c.c.), beş bilinemez de dahil olmak üzere, nebisine her şeyi öğretmeden, canını almadı" demezlerdi." şeklindeki ifadelerine verilecek cevap şöyledir: Bu bunak, cahil ve iftiracı nasıl da şairi adım adım izliyor. Onun tüm uydurmalarını ve iftiralarını sahipleniyor. Bir de kalkıp: "Allah (c.c.), beş bilinemez de dahil olmak üzere, her şeyin ilmini canını almadan önce nebisine öğrettiğini tüm ilim ehli zikretti" dediklerini

söyleyerek ilim ehline iftira atıyor. Tüm ilim ehlini bundan uzak tutarız. İlim ehlinin geneli, hatta tamamı bu sapığın ileri sürdüğünün aksini belirtmişlerdir.

Ebu Cafer Muhammed b. Cerir (r.h.), "Tefsir-i Kebir"inde -ki tefsiri tüm tefsirlere üstünlük kazanmıştır- diyor ki:

"Allah, kıyametin geleceğine ilişkin ilmin kendisine ait olduğunu haber vermiştir:

"O saatin (Kıyametin) **bilgisi Allah katındadır..."**
(Lokman: 31/34)

Yani Kıyametin ne zaman kopacağını Allah'tan (c.c.) başkası bilemez. **"Yağmurun yağması"** olayını ondan başkası takdir edemez ve **"O rahimlerde olanı bilir."** Anne rahminde olanları bilir. **"Bir nefis yarın ne kazanacağını bilemez."** Canlı bir nefis yarın ne yapacağını bilemez. **"Bir nefis nerede öleceğini bilemez."** Bir canlı, ölümünün nerede, hangi topraklarda olacağını bilemez.

"Doğrusu Allah, her şeyi en iyi bilen ve her şeyden haberdar olandır." Bütün bunları bilen sadece ve sadece Allah'tır. O'ndan başka hiç kimse bunları bilemez.

"Saatin (kıyametin) **ilmi Allah katındadır."** ayetiyle ilgili olarak Mücahid (r.h.) şöyle demiştir: "Nebi'ye (s.a.v.) bir adam gelerek: "Hanımım gebedir. Bana, onun doğuracağı çocuğu haber ver. Ülkemiz kurak bir ülkedir, ne zaman yağmur yağacaksa, bunu bana bildir. Sen ne zaman doğduğumu bilirsin, ya ne zaman öleceğim?" diye sordu. Bunun üzerine Allah (c.c.): **"Saatin ilmi Allah katındadır"** ayetini ve Lokman Suresinin sonuna kadar olan diğer ayetleri indirdi."

Bunlar gaybın anahtarlarıdır.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Gaybın anahtarları onun katındadır. Onları O'ndan başkası bilemez..." **(En'am: 6/59)**

Katade ise: **""Saatin ilmi Allah katındadır"** ayetinde

bildirilenler beş gaybtır. Allah (c.c.) bunları ne mukarreb bir meleğe ne de mürsel bir nebiye bildirmiştir." der.

Aişe (r.anha) de şöyle der: "Kim "Allah'tan başka biri de gaybı bilir" derse, yalan söylemiş ve Allah'a karşı büyük bir cürüm işlemiş olur. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"De ki: "Göklerde ve yerde Allah'tan başka gaybı bilen yoktur. Ne zaman diriltileceklerini de bilmezler." **(Neml: 27/65)**

Abdullah b. Ömer'den (r.a.) gelen bir rivayette Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Gaybın anahtarları beştir, bunları Allah'tan başkası bilemez. Yarın ne olacağını sadece Allah bilir. Allah'tan başka hiç kimse yağmurun ne zaman yağacağını, Kıyametin ne zaman olacağını ve rahimlerdekini bilemez. Hiçbir canlı nerede, ne zaman öleceğini de bilemez."[40]

Mesruk, Aişe'nin (r.anha) şöyle dediğini rivayet etmiştir:

"Kim sana, yarın ne olacağını bildiğini söylerse, o yalan söylemiştir." Sonra da: **"Hiçbir nefis yarın ne kazanacağını bilemez, hiçbir nefis nerede** (hangi topraklarda) **öleceğini bilemez." (Lokman: 31/34)** ayetini okudu."

Ebu Hureyre'den (r.a.) Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Beş şey vardır ki, onları Allah'tan başkası bilemez. Kıyametin ne zaman olacağının bilgisi Allah katındadır, yağmurun ne zaman yağacağının bilgisi de..."

Beğavi de, az önce sunulan Abdullah b. Ömer (r.a.) ve Aişe (r.anha) hadislerini zikrettikten sonra şöyle der: "**Dahhak ve Mukatil** şöyle dediler: **"Gaybın anahtarları"** yerin içindeki hazinelerdir."

Ata ise: "Bilmediğiniz sevaplardır" der.

Ecelin gelmesi, kulların saadet ve şakavet durumları,

---

(40) Buhari, Tefsir (Sure:6): 1, (sure:31): 1, Tevhid: 4, İstiska: 29, Ahmed: 2/24, 52, 58.

amellerinin nasıl sona erdiği ve bunun gibi yorumlar da yapılmıştır. Bir başka yorum da: "Henüz olmamış fakat olabilecek şeylerdir veya olmamış olanın nasıl olacağıdır." şeklindedir.

Ben de derim ki: Hiçbir ilim ehli bu muhkem ayetlerin delalet ettiği manalardan başka bir şey belirtmemiştir. Biz, Allah'ın Kitabında indirdiğine, kendisiyle ilgili haber verdiği şeylere, Rasulü'nün (s.a.v.) haber verdiği şeylere ve alimlerin üzerinde icma ettikleri şeylere muhalefetten Allah'a (c.c.) sığınırız. Allah (c.c.) bunların ilmini sadece kendisine bırakmıştır. Kendisinin "Allamu'l-Ğuyub" olduğunu bildirmiştir. Yalancıların ve iftiracıların durumundan Allah'a (c.c.) sığınırız.

Birtakım Müfessirler Hakkında Değerlendirme:

İtirazcının: "Beydavi, Ebussuud, Kastallani ve benzerlerinin ibarelerine gelince, bunların ibarelerinde kayda değer bir şeyler olsaydı, kesinlikle aktarırdık. Ancak o ibarelerin tümü, tek bir lafızla silinip atılır. Çünkü onların hepsi de kafirdirler. Bu itibarla onların hiç birisinden ve durumu onlarınki gibi olanlardan bir şey almayız." şeklindeki ifadelerine cevabımız da şöyledir:

"Onların hepsi de kafirdirler" şeklindeki bir sözden Allah'a (c.c.) sığınırız. Hiç kimse, bu ümmetten, ölmüş olan müslüman alimleri tekfir etme hakkına sahip değildir. Eğer bir kimse görünüşte İslam üzere ölmüşse, kimsenin onu tekfir etmeye hakkı yoktur. Eğer sözlerinde bir zelle ya da dil sürçmesi sonucu şirk ve bid'at olabilecek manaya gelen şeyler meydana gelmişse, üzerimize düşen görev, gereken uyarıyı yapmaktır. O kimsenin son nefesinde ne üzere öldüğünü bilemeyiz. Bu itibarla susmamız en iyisidir.[41]

(41) Yazarın kastettiği alimler kitaplarında ve yaşantısında tevhid akidesine uygun olarak hayatını düzenleyen kişilerdir ki, müslüman oldukları için hüsnü niyet ederiz. Fakat yaşantısında ve kitaplarında açıkça tevhid akidesine zıt şeyler varsa o zaman tekfir ederiz.(Yayıncı)

Söz konusu olan tefsircilere gelince, bunlar mütekaddimin (öncekiler)den değil, müteahhirin (sonrakiler)dendir. Bunlar, dinin garip olduğu bir dönemde yetişmişlerdir. Selefin aksine müteahhirin alimlerinde ağır basan taraf, kelam ehlinin dayandıkları ibarelere itibar ve itimat etmeleri, Mürcie'den olan kimselere dayanmalarıdır. Bunun sonucu olarak bazıları Allah'ın (c.c.) hikmetini reddederek, sıfatlarını tevil etmiş ve Zemahşeri'nin "Keşşaf"ındaki manalara yakın bir şekilde mana vermişlerdir. Mürcie ve Cebriye, kaderi inkar edenlerin karşıtıdırlar. Ancak gerek Mürcie ile Cebriye, gerekse Kaderiye, iki çelişik tarafın temsilcileridirler. Orta yoldan uzaktırlar. Hepsi de Ehli Sünnet ve'l-Cemaat'in görüşüne karşıdırlar.

İlimde söz sahibi olmada "Keşşaf" sahibi Zemahşeri, bu üç tefsirciden de öndedir. Bununla birlikte **Şeyhülislam Bulkini**: "Tartışma yoluyla "Keşşaf"ta yer alan Mutezili desiseleri ortaya çıkardım" der.

Ebu Hayyan da, "Keşşaf"ı ve ondaki mana güzelliklerini övmesine rağmen şöyle der:

"Ancak onda tenkitçi adına
Onu boğacak kadar kötü şeyler var
Uydurma hadisleri cahilce ortaya serer de
Böylece Masuma (Rasulullah'a) layık olmayanı nispet eder.
Mana güzelliklerini kendine nispet eder,
Hırsızlık yaptığını farkettirmez
Delalet noktasından veciz manayı uzatır
Lafızları çoğaltır, adına da şakşaka der.
Orada söylenmemiş olanları Allah'a söyletir
Kendini göstermeye öylesine düşkündür ki, kimse onun üzerinde gösterilemez
Özellikle de onu iyice sıkıştırdıklarında...
İmamlara dalalet damgasıyla dil uzatır." diye devam eder ve nihayet şöyle der:

"Eğer ona Allah'tan bir rahmet yetişmezse
Yakında kafirlerle arkadaş olarak görülecek."

Bilindiği gibi Zemahşeri, tefsirde tanınmış bir isimdir. Ayrıca zekası, anlayışıyla da tanınmaktadır. Buna rağmen hakkında böyle söylenmekteyse, o halde bundan daha geride olan müteahhirinin tefsirlerindeki ifadelerin kabul görmesi hiç de kolay değildir. Ancak selefin tefsirine uygun düşen ve delilleriyle birlikte ortaya koydukları kabul edilir.

Bu itirazcı cahilliği yüzünden her beyazı yağ sanıyor. Hangisinin daha değerli olduğunu bilmediğinden alt derecedeki bir esere, ondan çok üstün eserlerden daha çok değer veriyor. Eğer bu kişi, azıcık bir anlayışa sahip olsa, alimlerin ve eserlerin nasıl olması gerektiğini kavrayabilse, elindeki tefsirlerin en değerlilerinin hangileri olduğunu bilirdi. Ebu Cafer Muhammed b. Cerir et-Taberi'nin, Hüseyin b. Mes'ud el- Beğavi'nin ve İbni İmad İsmail b. Kesir'in tefsirleri tefsirlerin en değerlileridir. Bunların müellifleri de en tanınmış müelliflerdir. Allah'a hamdolsun, bunların hiçbirisi Cehmiye, Mutezile, Kaderiye, Cebriye ve Mürcie'den olmayıp Ehli Sünnet'tirler. Bu tefsirlerde yer alan delillerin çoğunluğu sahih hadisler, sahabe sözleri, Tabiin ve Tebe-i Tabiin'in görüşleridir. Bunlara ancak cahil kimseler itiraz çevirirler.

Beydavi'nin, Ebussuud'un ve Ebu Hayyan'ın el-Bahr'ında zikredilenlerin dışında, tefsir yazarlarının çoğunun ve başka yazarların naklettikleri, seleften ve müçtehit imamlardan yapılan nakillerdir. Nitekim Hazin Tefsiri de böyledir.

Kısaca söz konusu yazarlar, olmayan bir şeyi varmış gibi göstermekten uzaktırlar. Selefin görüşlerine dayanırlar. Çünkü bakılması, rağbet ve itimat edilmesi gereken görüşler onlarınkidir. Beydavi'yle, Ebussuud'un tefsirlerinde ve Kastallani'nin Mevahib'inde bu iftiracı cahilin işine yarayacak bir şey de yoktur. Ayrıca herkesin görüşü gerek-

tiğinde terkedilebilir./Sözü alınıp da terk edilmeyecek zat sadece Rasulullah'tır (s.a.v.).

Fitnelerin Ortaya Çıkışı:

İtirazcının Abdullah b. Abdurrahman'a karşı ileri sürdüğü: "Onların alimleri, şu gök kubbenin altında yer alanların en şerlileridir." şeklindeki hadis, Iraklılar'dan mı gelmiş? Oysa ki onlar Hz. Peygamber (s.a.v.) döneminde kafir Mecusiler veya bunlar gibiydiler?

Bu, aralarında Ebu Hanife, İmam Ahmed ve benzerleri de bulunan ümmetin müçtehit imamlarına karşı oldukça iğrenç bir saldırıdır.

Bu söze şöyle cevap verebiliriz: Bu, aklı ve anlayışı kıt olanların ve Ehli Sünnet ve'l-Cemaat'le bid'at ve dalalet fırkalarını birbirinden ayırdedemeyenlerin ileri sürecekleri bir sözdür. Oysa Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Ümmetimden bir topluluk putlara tapmadıkça kıyamet kopmayacaktır. Ümmetimden bir taife daima hak üzere olacaktır. Onlar bu hallerini sürdürdükleri müddetçe onlara karşı olanlar Allah'ın emri gelinceye kadar onlara zarar veremeyeceklerdir."[42]

Yahudi ve hristiyanların ayrılığa düştükleri gibi Muhammed Ümmeti de ayrılığa düşeceklerdir. Yahudiler yetmişbir fırkaya, hristiyanlar da yetmişiki fırkaya ayrıldılar. Bu ümmet ise yetmişüç fırkaya ayrılacaktır. Ehli Sünnet ve'l-Cemaat müstesna bunların hepsi de cehennemliktir.

Sahabelerin döneminde ayrılık tohumlarını ekerek cemaati ilk parçalayanlar Hariciler'dir. Ali (r.a.), Nehravan'da Hariciler'le savaşmıştır. Kaderiye de İbni Ömer ve İbni Abbas dönemlerinde ortaya çıkmıştır. Bu dönemde ashabın çoğu ha-

(42) Ebu Davud, Fiten: 1, Tirmizi, Fiten: 35, İbni Mace, Fiten: 9, Ahmed: 5/278, 284, 4/123.

yatta idiler. Bunların başında yer alan kişiler ise Mabed el Cüheni ve Gaylan el-Kaderi'dir. Bu zatı Hişam b. Abdülmelik öldürmüştür. Bir de Ali (r.a.) hakkında oldukça aşırı gidenlerdir. Ali (r.a.) çukurlar kazdırarak onları ateşte yaktırmıştır. Yine bunlardan biri de Muhtar b. Ebu Ubeyd'dir. Bunu da Mus'ab b. Zübeyr öldürmüştür. Muhtar peygamberlik iddiasında bulunmuş, bir çok kimse de kendisine uymuştu. Bunun ardından da Cehmiye fitnesi ortaya çıktı. Cehmiye fitnesini ilk ortaya atan Ca'd b. Dirhem'dir. Onu Halid b. Abdullah el-Kasri öldürmüştür.

Enes (r.a.) der ki:

"Halk için öyle bir dönem gelecek ki, her sonraki dönem, bir önceki dönemi aratacak kadar kötü olacaktır ve bu, Rabbinize kavuşuncaya kadar devam edecektir." Bu ifadeleri Nebiniz'den bizzat dinledim."[43]

Ebu Hanife (r.h.) döneminde Cehm b. Safvan bid'atı doğdu. Ebu Hanife buna karşı çıktı ve kendileriyle münazaralarda bulundu. Bu bid'at, İmam Ahmed b. Hanbel, fukaha ve ehli hadis döneminde yayıldı. İmam Ahmed bu yüzden sıkıntılara maruz kaldı. Fakat hakka sarıldı ve sabretti. Değerli alimler Kur' an'ın mahluk olduğunu savunan ve sıfatları inkar eden Cehmiye hakkında önemli eserler meydana getirdiler. Nitekim İmam Ahmed'in bu konudaki reddiyesi bilinmektedir. Aynı şekilde oğlu Abdullah ve Abdülaziz el-Kirani'nin de, "el-Hayde" adlı kitaptaki reddiyelerini görmekteyiz. Ayrıca Ebu Bekir el-Esrem, Hallal, Osman b. Said ed-Darimi, imamlar imamı Muhammed b. Huzeyme, Lalikai ve Ebu Osman es-Sabuni gibi bir çok alimler de reddiyeler yazmıştır.

Bütün bunlar üçüncü altın çağda olmuştur. Bundan sonra her türden bid'atler türemiş; Felsefeciler'in, Rafiziler'in, Mutezile'nin, Cebriye'nin, Hulul ehlinin, Vahdet-i Vücut-

(43) Buhari, Fiten: 6, Tirmizi, Fiten: 35

çuların, İsmaili, Batıni, Nusayri, Karamati ve benzerlerinin bid'atleri ortaya çıkmıştır.

Allah'a hamd olsun, Ehli Sünnet ve'l-Cemaat bütün bu taifelerin bid'atlerini reddetmiş, hakka bağlı olanlar her zaman ve her yerde bunlara gereken cevapları vermişlerdir.

Ne zaman bir ülke şehir veya belde de Ehli Sünnet ve bid'at bir arada bulunmuşlarsa hiç durmadan birbirleriyle münazara etmişlerdir. Ehli Sünnet onlara karşı mücadelesini tüm delilleriyle yılmaksızın sürdürmüştür.

Böylece Nebi'nin (s.a.v.) şu hadisilerinin manası da ortaya çıkmıştır:

"En hayırlı çağ, benim içinde bulunup yaşadığım çağdır, sonra bunları izleyen ve sonra da bunları izleyen çağdır. Daha sonraki çağlarda, birtakım kimseler gelecek ki, bunlar yapmadıkları şeyleri söyleyecekler, emrolunmadıkları işleri de yapacaklardır. İşte kim bu kimselerle eliyle (güç kullanarak) cihat ederse o mümindir. Kim bunlarla diliyle (susmaksızın) cihatta bulunursa mümindir. Kim de bunlarla kalbiyle cihatta bulunursa (buğzederse) o da mümindir. Artık bunun ötesinde imandan hardal tanesi kadar bir iz yoktur."[44]

"İslam garip olarak başladı, yakında tıpkı başladığı gibi yine garip olacaktır. Ne mutlu o gariplere ki, halk bozulduğu sırada kendilerini düzelttiler."[45]

Bu hadisin farklı bir rivayeti de şöyledir:

"Halk fesada uğradığı sırada onları ıslah ederler."

Alimler, -Allah onlara rahmet etsin- farklı ve aykırı düşünceler sergileyen bid'at ehlinin durumlarını açıklayan ve

---

(44) Buhari, İman: 15, Rikak: 35, 51, Fiten: 13, Tevhid: 36, Müslim, İman: 80, 148, 230, 304, 326, Fiten: 52, Ebu Davud, Libas: 68, Tirmizi, Fiten: 17, İbni Mace, Zühd: 16, Ahmed:3/56, 144, 326, 5/383, 4/426, 427, 429.

(45) Müslim, İman: 332, Tirmizi, İman: 13, İbni Mace, Fiten: 15, Darimi, Rikak: 43, Ahmed: 1/184, 398, 4/73, 2/389.

Fırka-i Naciye'den ayrıldıkları yönleri belirten bir çok eser meydana getirdiler. Fırka-i Naciye dediğimiz Ehli Sünnetin farklı fırkalara muhalefetinde herhangi bir aşırılık söz konusu değildir. Bu fırkanın üstünlüğü hakka bağlılıkla ve hakka sahip çıkmakla kendini gösterir. Ehli Sünnet, tüm bu sapık fırkalara karşı sabrederek varlığını sürdürmüş, kendisini kanıtlamıştır. Hep hakkı ortaya koyarak hüccetlerini sunmuş, üstünlük elde etmiş, İmam Ebu Hanife'nin, Ahmed b. Hanbel'in, onlardan önceki ve sonraki tüm değerli imamların üstünlükleri ortaya çıkmıştır. Çünkü hepsi hakkı savunmuş ve her zaman hakka bağlı kalarak batılın batıllığını yüzüne vurmuşlardır. Bid'atçiler, Allah'ın (c.c.) onun eliyle bid'atçilerin tüm bid'atlerini iptal ettirdiği Şeyhülislam Ahmed b. Teymiyye'ye asla zarar verememişlerdir. Ona oldukça eziyet etmişlerse de, Allah (c.c.) onun eliyle Sünneti ortaya koymuş, onu ve diğerlerini İslam Ümmetinde hakkı ortaya koyanlar kılmıştır. Nitekim, onlardan öncekiler ve sonrakiler eliyle de bunu kanıtlamıştır. Muhammed b. Abdulvehhab da bunlardan biridir, tevhide davet etmiş, tevhidi açıklamış ve şirki iptal etmiştir.

Eğer bu itirazcı düşünebilseydi, kendisinin bize karşı ileri sürdüğü tüm delillerin kendi aleyhine olduğunu görebilirdi.

Bid'atler Sadece Belirli Yerlere Has Değildir:

Eğer; "Bu Haremeyn (Mekke ve Medine) ehli hakkında söylenmiş ise, asılsızlığı apaçık ortadadır. Çünkü buraları vahyin indiği yerlerdir ve imanın da menbaidirler veya bu hadis ve benzeri hadisler Necid halkı içindir, onlar hakkında bir çok hadisler meşhur olarak gelmiştir. Bunlardan biri de Rasulullah'ın (s.a.v.) şu sözüdür:

"Yalancıları sebebiyle Kıyamete kadar bir şerde de-

vam edip duracaklardır." denilirse, cevabı şöyledir:

Dinin garipliği ve bid'atlerin meydana gelmesiyle ilgili hadisler sadece Mekke, Medine ve bunların dışındaki ülkelere has değildir. Her beldede mutlaka Sünnete bağlı kimseler kalmış olacaktır. Dolayısıyla: "Bu, sahabe asrının sonlarına doğru -Allah kendilerinden razı olsun- Haremeyn halkı hakkında söylenmiştir" ifadesinin bir anlamı yoktur. Aksine raşid halifeler döneminde de -ilim ehlince de bilindiği gibi- bir çok olaylar vardır. Bunlar Siyer ve Tarih kitaplarında meşhurdur. Bunların ilki, müminlerin emiri Osman b. Afvan'ın (r.a.) öldürülmesi hadisesidir. Bundan sonra meşhur Harre Olayı, İbni Zübeyr'in Mekke'de öldürülmesi ve daha nice fitneler... Haremeyn'de olsun başka yerlerde olsun bu olaylarda üstünlük, hep heva ve heveslerine göre hareket edenlerde olmuştur.

Bu gibi olaylar çağların en hayırlısında bile olabiliyorsa bundan sonraki çağlar hakkında kanaatin nedir? İslamın garipliği daha da şiddetlenerek artmaktadır. Bundan böyle maruf (iyilik) münkere, münker (kötülük) de marufa dönüşmüştür. İşte küçük yaştakiler böyle bir ortamda büyümüşler ve yaşlılıkları da böyle bir ortamda geçmiştir. Şimdi bunlara ne diyeceksin?

"Buralar, vahyin indiği yerler ve imanın menbaıdır." sözüne gelince; gerçekte vahyin indiği yer Rasulullah'ın (s.a.v.) kalbidir. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur:

"Açıkça uyaranlardan olman için Cebrail onu senin kalbine indirmiştir." **(Şuara: 26/193-194)**

"Bilakis o, kendilerine ilim verilenlerin gönüllerinde yerleşen apaçık ayetlerdir. Zalimlerden başka kimse ayetlerimizi bile bile inkar etmez." **(Ankebut: 29/49)**

İşte vahyin indiği ve karar kıldığı yer... İtirazcının: "İmanın menbaı" sözüne gelince; imanın yeri müminlerin kalbidir. Ayrıca bilindiği üzere, Mekke'de Kur'an indiği sıralar-

da, Mekke halkının çoğunluğu müşrik idiler. İnen ayetlerde müşrikler yeriliyor ve gereken açıklamalarla yaşantıları reddediliyordu.

"Onlar Kur'an'dan alıkorlar ve ondan uzaklaşırlar. Böylece yalnız kendilerini mahvederler de farkına varamazlar." **(En'am: 6/ 26)**

"Onların söylediklerinin seni üzeceğini elbette biliyoruz. Doğrusu onlar seni yalancı saymıyorlar; fakat zalimler Allah'ın ayetlerini bile bile inkar ediyorlar." **(En'am: 6/33)**

"Gerçekten, senin milletin Kur'an'ı yalanladı. 'Ben üzerinize vekil değilim' de." **(En'am:6/66)**

Bunlar gibi daha bir çok ayet gerçekleri dile getirmektedir. Nitekim aynı durum Fussilet, Müddessir ve diğer surelerde de açıklanmıştır. Daha sonra Rasulullah (s.a.v.) hicret ederek ashabıyla birlikte Medine'ye gitti. Ancak müşrikler yine de varlıklarını korumaya devam ediyorlardı. Rasulullah (s.a.v.) ile ashabını oraya sokmak istemediler. Onlarla Bedir, Uhud ve Hendek'te savaştılar. Hicret eden Mekkeli müslümanlar müstesna, bunlar, Araplar arasında İslam'a en son girenler oldular. Evet işte bütün bunlar vahyin nüzulünden sonradır...

Allah'a hamdolsun ki bizler, Haremeyn'in değerini inkar ediyor değiliz. Aksine bunun değerini inkar edenlere karşı çıkıyoruz. Ancak şunu söylemek istiyoruz: Hiçbir kimse takdis edilemez, kutsanamaz. Kişinin kutsallığı ilmi ve ameli iledir. Üstünlük, kişinin sevabının fazlalığına bağlıdır. Batıl ehli ise, ancak şer ve kötülükte öncüdür. Onların kötülükleri ve günahları büyütülür. Nitekim, Mekke Haremiyle ilgili olarak Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Doğrusu inkar edenleri, Allah'ın yolundan, yerli ve yolcu bütün insanlar için eşit kılınan Mescid-i Haram'dan alıkoyanları ve orada zulüm ile yanlış yola sap-

tırmak isteyenleri, can yakıcı bir azaba uğratırız." **(Hac: 22/25)**

Madem ki bu tehdit iradenin ve kötü amellerin en büyüğüyle ilgilidir. Öyleyse imana yönelmek ve salih ameller işlemek gerekir. Çünkü imanın yeri kalptir. İnsanlar da kendi amelleriyle -eğer işledikleri hayır ise hayırla, şer ise şerle- değerlendirileceklerdir. Buna göre ya mükafat ya da ceza göreceklerdir. Benim anlatmak istediğim; yerme olayının gerçekte yere değil, yerin sahibine olduğudur. Necid'in yerilmesi hakkında Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ım! Yemen'imizi hakkımızda mübarek kıl, Allah'ım! San'a'mızı hakkımızda mübarek kıl." Ashab: "Necid'imizi de" dediklerinde, Rasulullah (s.a.v.):

"Orası zelzelelerin ve fitnelerin yeridir. Orada şeytanın taraftarları ortaya çıkacaktır."[46] buyurdu.

Anlatıldığına göre burada geçen "Necid" Hicaz'ın Necid Bölgesi olmayıp, Irak'ın Necid'idir. Çünkü hadisin bazı lafızlarında, "Rasulullah (s.a.v.) gündoğusu tarafına yönelmiş olduğu halde."[47] ifadesi yer almaktadır. Irak da, Medine'nin doğusuna düşmektedir. Dolayısıyla söz konusu Necid, Hicaz'daki Necid olmayıp, Irak Necid'idir. Nitekim hadis alimleri bu hadisin açıklamasında böyle demişlerdir.

Bilindiği gibi Irak bölgesinde birçok fitne ortaya çıkmış, bir çok savaş meydana gelmiştir. Ancak bunların hiç birisi Hicaz Necid'inde görülmemiştir. Az bir Tarih ve Siyer bilgisine sahip olan kimse bu gerçekleri çok iyi bilir. Mesela; Hariciler, Irak Necid'inde ortaya çıkmış, müminlerin emiri Ali b. Ebu Talib onlarla savaşmıştır. Hüseyin (r.a.) bu bölgede şehit düşmüş, İbni Eş'as ve yalancı peygamber Muhtar es-Sakafi fitnesi yine bu bölgede ortaya çıkmıştır. Ümey-

(46) Buhari İstiska: 37, Fiten: 16, Tirmizi Menakıb: 74, Ahmed: 4/410, 418, 5/288.

(47) Önceki kaynaklar.

yeoğulları'nın Mus'ab b. Zübeyr'le savaşmaları ve onu öldürmeleri, Haccac b. Yusuf (Zalim) tarafından gerçekleştirilen savaş ve kan akıtma olayları da hep burada cereyan eden olaylardır. Bu vb. olayları burada anlatmaya kalkışırsak iş bir hayli uzar.

Her halükarda bir şeyi veya yeri yermek aşamalıdır. Bir zaman yerilen bir yer başka bir zaman övülebilir. Bu, orada yerleşenlerin durumlarına göre değerlendirilir. Çünkü ye-rilme, yere göre değil, orada yaşayanlara göredir. Her ne kadar mekanlar faziletli gösteriliyor olsa da, esasen değerlendirme orada bulunan yerleşik halkın durumlarına göre yapılmaktadır. Bunun için burası bir zamanlar günah yeri iken, başka bir zaman itaat yeri olabilir.

İtirazcının: "Yalancıların şerri hala devam edip durmaktadır" sözü de Nebi'nin (s.a.v.) sözlerindendir" şeklindeki ifadesinin cevabı da şöyledir:

Bir defa bu, Rasulullah (s.a.v.) adına uydurulmuş bir sözdür. İlimden habersiz olan biri, elbette hadisle hadis olmayanı ayırdedebilecek bir güce sahip değildir. Aslında bu Abdullah b. Mes'ud'un (r.a.) sözüdür. O, bu sözleri Kufe'de vali bulunduğu sırada, orada yerleşik bununan Beni Hanifeyle (Hanifeoğulları) ilgili olarak söylemişti. Beni Hanife, Kufe mescitlerinden birinde bulunuyordu. Bu sırada onlardan, yalancı peygamber Müseyleme'yi tasdik ettiklerine ilişkin bir söz duyan Abdullah b. Mes'ud, derhal onları yakaladı. Bunların büyüklerinden olan İbni Nevvah'ı öldürdü. Geride kalanlar için de şöyle dedi: "Hala, yalancı adamlarının belasını kabullenmeyi sürdürmekteler." Yani bu adamlar, halen Müseyleme'yi doğrulamakta ısrarlılar.

Görüldüğü gibi, itirazcı Irak'ta meydana gelen bir olay yüzünden Necid'i kötülemektedir. Kaldı ki Allah (c.c.), peygamberlik iddiasında bulunan Müseyleme'nin yanında yer alanların tümünü daha ilk asırda öldürmüştü. Dolayısıyla Ne-

cid'de yalancı peygamber Müseyleme'yi doğrulayan da yoktu. Aksine artık sahabe asrının son dönemlerindekiler ve onlardan sonra gelenler Necid'de bulunuyorlardı. Bunlar da Müseyleme'yi tekfir ve tekzip edenlerdi. O sırada Necid'de Müseyleme'nin fitnesinden, hiçbir eser kalmamıştı. Eğer, Müseyleme'nin ortadan kaldırılması ve onu doğrulayanların da yok olmasından sonra Müseyleme yüzünden Necid yerilecekse, o zaman, Esved el-Ansi'nin peygamberlik iddiasıyla ortaya çıktığı Yemen'in de aynı şekilde yerilmesi gerekir.

Yahudilerin Medine'de yerleşmiş olması, Medine'ye bir zarar vermiş değildi. Rasulullah (s.a.v.) ile ashabı buraya hicret etmişler ve burası İslam'ın anlaşıldığı bir merkez olmuştu. Mekke halkının Rasulullah'ı (s.a.v.) yalanlamaları ve ona aşırı düşmanlık göstermeleri yüzünden de Mekke yerilmemiştir. Aksine burası, Rasulullah'a (s.a.v.) en sevimli olan yerdi. Durum böyle olunca, günah (kötülük) Yemame toprağına değil, onların yalancı peygamberi tasdik etmeleri sebebiyle, Yemame halkına zarar vermiştir. Fakat Allah'a hamdolsun, onlar, uzun süre bu küfürde kalmadılar. Allah (c.c.), o ülkeleri bu tür küfür belalarından temizledi. Ölümden kurtulanlar da İslam'a girdiler. Dolayısıyla onların beldeleri İslam beldelerine dönüştü. Oralarda da mescitler inşa edildi ve şeriat hükümleri ikame edildi. O beldelerde de Allah'a (c.c.) ibadet edilmeye devam edildi. Hatta bunlardan büyük bir kısmı Halid b. Velid komutasında, Acemlerle savaştılar. O ülkeler de öteki İslam beldeleri gibi, büyük faziletlere eriştiler. Nebi (s.a.v.) henüz Mekke'de iken ashabına şöyle buyurmuştur:

"Hicret edeceğiniz yurt bana gösterildi." Orayı tarif ettikten sonra şöyle buyurdu: **"Bana öyle geliyor ki burası ya Yemame ya da Yesrib** (Medine)**'dir."**[48]

Nebi'nin (s.a.v.) rüyası haktır. Bu fazilet ve üstünlük, öte-

(48) Buhari Menakıb: 25, Menakıbu'l- Ensar: 45, Tabir: 39, Müslim Rüya: 20, İbni Mace Rüya: 10, Camiü'l-Usül: 11/ 585-592

ki ülkelere karşı bir şeref payesi olarak Yemame'ye yeter. Çünkü Rasulullah'ın (s.a.v.) rüyasında, gönlünün o tarafa yönelmesinin kesinlikle hayır açısından bir üstünlüğü vardır. Nitekim bu değer ve üstünlük, kendisini 12. asırda göstermiştir. Bir davetçi, insanları, rasullerin davet ettiği gibi; ibadette Allah'ı (c.c.) birlemeye, farzları ikame etmeye, buna göre amel etmeye, vacipleri yerine getirmeye davet etmiş, onları harama düşmekten menetmiş ve İslam'ın yaşanmasına vesile olmuştur. İslam daha önce buralarda bu kadar belirgin olarak yaşanmamıştı. Eğer bu gerçekler bilinmiş olsaydı, bu kimseler Müseyleme sebebiyle Yemame'ye dil uzattıkları gibi Necid'e de dil uzatmazlardı. Şurası iyice bilinsin ki, gerek Müseyleme ve gerekse Beni Hanife, cehalet ve inatlarıyla Allah'ın Kitabından birtakım ayetleri inkar etmeleri yüzünden tekfir edildiler.

Rububiyyet Ve Uluhiyyet Tevhidi:

Bu itirazcı ve benzerleri, Allah'ın (c.c.) peygamberleriyle birlikte gönderdiği gerçeği inkar ettiler. Bilindiği gibi peygamberler, Allah (c.c.) tarafından tevhid gerçeğini anlatmakla görevli olarak gönderilmişlerdir. Nitekim, muhkem ayetler bu gerçekleri göstermektedir. Ancak bu kimseler, yasaklanan şirk ve taşkınlığa bulaşmakla, Allah Rasulü'ne (s.a.v.) asi oldular. Bunlar, Allah (c.c.) ile birlikte başkalarına da dua etmeyi, Allah'tan (c.c.) başkasından yardım dilemeyi, gaiblere ve ölülere sığınmayı caiz gördüler. Oysa ki Allah (c.c.) ve Rasulü (s.a.v.) bütün bunları şiddetle yasaklamışlardır. Bunlar, uluhiyette Allah'a (c.c.) ortak koştukları gibi, rububiyette de Allah'a (c.c.) ortak koşmaktadırlar. Hatta bunlar malumatı (bilinenleri) gerek tüm olarak (külliyatıyla) gerekse cüz (ayrı ayrı) olarak bilmede, yani tüm ilmi ihata edebilmede de Allah'a (c.c.) ortak koşmaktadırlar.

Oysa Allah (c.c.) ilmini şöyle açıklıyor:

"Allah her dişinin rahminde taşıdığını, rahimlerin düşürdüğünü ve alıkoyduğunu bilir. O'nun katında her şey bir ölçüye göredir. (O) Görüleni de görülmeyeni de bilir, yücelerin yücesi ve büyüktür. (O'nun için) Aranızdan sözü gizleyen ile açığa vuran ve geceye bürünerek gizlenip, gündüzün ortaya çıkan arasında fark yoktur. Ardında ve önünde insanoğlunu takip edenler vardır; Allah'ın emriyle onu gözetirler. Bir kavim kendinde olanı değiştirmedikçe Allah onların durumunu değiştirmez. Allah bir milletin fenalığını dileyince, artık onun önüne geçilmez. Onlar için Allah'tan başka dost da bulunmaz. Korku ve ümide düşürmek için size şimşeği gösteren, yağmurla yüklü bulutları meydana getiren O'dur. Gök gürlemesi hamd ile, melekler de korkularından O'nu tesbih ederler. Onlar Allah hakkında çekişirken, O, yıldırımları gönderir de onlarla dilediğini çarpar..."

(Rad: 13/8-13)

Anlatılan bu esasların tümü Fatiha Suresinde yer almaktadır.

Allah (c.c.), **"Hamd Alemlerin Rabbi olan Allah'a aittir." (Fatiha: 1/1)** ayetiyle, rububiyette ve uluhiyette kemal sahibi olması sebebiyle hamdın yalnızca kendisine ait olduğunu, mülkünde ortağı olmadığını, ilminin, kudretinin, zatı ve sıfatlarının da kemali içerdiğini bildirmektedir.

"Alemlerin Rabbidir." Çünkü O, onların Rabbi, eğiteni, yetiştirip terbiye edeni, yaratanı, rızık vereni ve melikidir. Onlara hikmeti ve meşietiyle (dilemesiyle) tasarrufta bulunduğunu ve bunların -başkasına değil- sadece kendisine ait olduğunu bildirmektedir.

Çünkü o **"Din gününün malikidir."**

Burada da mülkte tek olduğu gerçeği dile getirilmiştir. Ni-

tekim başka bir yerde Din gününün özelliği şöyle anlatılır:

"O gün kimsenin kimseye hiçbir fayda sağlamayacağı bir gündür..." **(İnfitar: 82/ 19)**

Allah (c.c.), **"Yalnız Sana ibadet eder ve yalnız Senden yardım dileriz"** kavliyle de, ibadetin tüm ayrıntılarıyla birlikte sadece kendisine yapılmasını, başka hiçbir varlığa ibadet edilmemesini istemekte, yardımın da sadece kendisinden isteneceğini açıklamaktadır. Bu ayette rububiyet tevhidi de ele alınmıştır.

Anlatılan bu temeller (usul) Nas Suresinde de ele alınmaktadır. Nitekim:

"De ki: Sığınırım insanların Rabbine" (Nas: 114/1)

ayetinden, onların Rabbinin; onlara rızık veren, onları tasarrufu altında bulunduran ve her türlü işlerini düzenleyen Allah (c.c.) olduğunu öğrenmekteyiz.

"İnsanların Melikine" (Nas: 114/2) ayetinden de mülkün Allah'a (c.c.) ait olduğunu anlıyoruz. Zikirlerde dilimizden eksik etmediğimiz bir hadiste de bu gerçek şu ifadelerle dile getirilmiştir:

"Allah'tan başka hiçbir ilah yoktur. O, tektir ve ortağı yoktur. Mülk sadece O'nundur. Hamd da yalnız O'na yapılır ve O her şeye kadirdir."

"İnsanların İlahına" (Nas: 114/3) kavline gelince; burada halkın ilah ve mabudunun sadece kendisi olduğu, O'ndan başkasının ilah ve mabud edinilemeyeceği bildirilmektedir. İman ehli, uluhiyeti sadece Allah'a (c.c.) tahsis ettiler. Müşrikler ise başkalarına dua etmek, başkalarından yardım istemek, başkalarına sığınmak, onların eteklerine sarılmak gibi şeylerle ilah tanımada O'na ortak koştular.

Kafirun Suresinde de Rasulullah'ın (s.a.v.) şirkten ve müşriklerden uzaklaştığı açıklanmaktadır:

"De ki: "Ey kafirler! Ben sizin taptıklarınıza tapmam. Siz de benim taptığıma tapmazsınız. Ben de sizin

taptığınıza tapacak değilim. Siz de benim taptığıma tapmazsınız. Sizin dininiz size, benim dinim banadır."

(Kafirun: 109/1-6)

İşte bu, ameli (pratik) anlamda tevhiddir. Bunun temeli de şirkten ve müşriklerden uzak durmaktır.

İhlas Suresinde de ilim ve amel bakımından tevhid (tevhidü'l-ilm ve'l-amel) ele alınmıştır.

"De ki: O Allah ehaddir." Yani Allah (c.c.), bir tektir. Dengi, yardımcısı, eşi, benzeri ve yerine geçecek olan yoktur. Bu lafız sadece Allah (c.c.) için kullanılır, başkası için kullanılamaz. Çünkü tüm sıfat ve fiillerinde kamil olan O'dur.

"Allah Sameddir." kavliyle ilgili olarak İkrime, **İbni Abbas**'tan (r.a.) şöyle rivayet eder: "Tüm yaratıkların ihtiyaç ve isteklerinde kendisine başvurdukları tek varlıktır."

İşte bu ayette Rububiyet ve Uluhiyet Tevhidi yer almaktadır.

A'meş de Şakik kanalıyla, **Ebu Vail**'den şöyle rivayet eder: "Samed; en sonra şeref ve paye kendisinde olan seyyid demektir."

Hasan da şöyle der "Samed; kendisi için zeval (yok oluş) olmayan Hayy ve Kayyum (Hiç ölmez, diri ve her şeyi elinde tutan) demektir."

Süfyan b. Mansur da, **Mücahid**'in şöyle dediğini rivayet eder: "Samed; işi hiç boş olmayıp her an dolu olan demektir."

Rabi' b. Enes de şöyle der: "O doğmadı ve doğurulmadı demektir. Sanki Samedden sonra gelen **"Doğmadı ve doğurulmadı"** ifadeleri (ayeti) bunu açıklamaktadır."

Ebu Kasım et-Taberani de "Sünnet" adlı kitabında şöyle der: "Bu ayetle ilgili olarak yukarıda anlatılanların hepsi doğrudur. Çünkü bunlar Aziz ve Celil olan Rabbimizin sıfatlarıdır."

Mücahid de: **"Hiçbir şey de O'na denk olmamıştır."**

(İhlas: 112/4) ayetiyle ilgili olarak şöyle diyor: "Yani O'nun eşi yoktur. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"O, gökleri ve yeri yoktan yaratandır. O'nun eşi olmadığı halde çocuğu nasıl olabilir? Her şeyi O yaratmıştır ve her şeyi bilendir." **(En'am: 6/101)**

Yani O her şeyin maliki, sahibi ve yaratanıdır. O halde yarattıkları içinde nasıl olur da ona denk olabilecek biri olabilir? Allah (c.c.), bütün bunlardan yüce, münezzeh ve mukaddestir."

Tüm bu ayetleri ve onlarda yer alan Uluhiyet ve Rububiyet Tevhidiyle ilgili hükümleri al, Allah'ın (c.c.) nasıl şirkten uzak, denk ve benzerlerden münezzeh olduğunu öğren. Ayrıca buralarda geçen tüm kemal sıfatları da hatırla. Eğer bir kişinin azıcık aklı ve düşüncesi varsa, Allah'ın (c.c.) yardımıyla bu gerçekleri anlayıp, kavrayabilir.

"Yahut (onların amelleri) **engin denizin karanlıklarına benzer. Onu üstüste dalgalar ve dalgaların üstünde de bulutlar örter. Karanlıklar üstünde karanlıklar... İnsan elini uzattığı zaman, nerdeyse onu bile göremez. Allah'ın nur vermediği kimsenin nuru olmaz."**

(Nur: 24/40)

İbni Teymiye ve Bürde Kasidesi:

İtirazcının: "Şirkin bu türü, Şeyhülislam İbni Teymiyye zamanında geçmiştir. Şu kaside ise Şeyhülislam'ın zamanından daha önceye rastlamaktadır. Bununla birlikte kendisi bundan bir tek kelimeyle de olsa söz etmemiştir." şeklindeki itirazına cevabımız şudur: Bürde, Şeyhülislam'ın yaşadığı dönemden önce yazılmış olabilir. Bu, neyi değiştirir ki? Bunda, şirkin caiz olduğunu gösteren bir delil var mıdır?

Ayrıca, böylesi saçma bir şeyi Şeyhülislam aleyhine delil getirmesi kabul edilemez. Çünkü kendisi, Şeyhülislam'ın

bu konulara ilişkin çok az sözüne rastlamıştır. Ayrıca bulabildiklerini anlayabilecek kapasitede de değildir. Çünkü o bir tarafa, Şeyhülislam bir tarafa. Birbirleriyle kıyas bile edilemezler. Oysa Şeyhülislam'ın sözlerinde, itirazcının aleyhine deliller vardır. Buna rağmen o, yine de örümcek ağı misali kendi batılına tutunup ısrar etmektedir. Şeyhülislam'ın sözlerinde onu ikna edebilecek şeyler olsa da o, batılın peşini bırakmamakta ısrarlıdır.

Şeyhülislam bir çok kitabında şirkin bu türünü açıklamış ve bunu reddetmiştir. Aslında o bunu yaparken, tıpkı İbni Bekri'nin Allah'tan (c.c.) başkasından medet beklemeyi caiz görmekle ilgili durumunu reddettiği gibi, bunu da reddetmiştir. Az çok akıl ve anlayış sahibi olan kişi, "Bürde" sahibinin sözünün de Şeyhülislam'ın cevabı içerisinde yer aldığını görür. Ben, bu şirk ve benzerleriyle ilgili olarak sorulan bir soruya, Şeyhülislam'ın verdiği cevabı anlatacağım. Bu, oldukça yeterli ve kapsamlı bir cevaptır.

İbni Teymiye'nin Kabirciler Hakkındaki Görüşü:

Şeyhülislam'a soruluyor: Kabir ehlinden medet uman, ondan acılarının yok edilmesini isteyen, kabri selamlayan, yüzünü ve gözünü kabre süren "Ey Efendim! Ben sana kaldım!", "Dileklerim Allah'ın ve Şeyh'in bereketiyle yerine getirildi" ve buna benzer şeyler söyleyenler hakkında İslam alimlerinin görüşü nedir?

Cevap: Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun. Rasullerini gönderdiği hak din için de O'na hamdolsun. Kitaplarını onlara indirdi ki, burada bir tek Allah'a (c.c.) ibadet emredilmektedir. O'nun ortağı da yoktur. Yardım O'ndandır. Yalnız O'na tevekkül ve dua edilir. Yarar sağlamak ve zararların giderilmesi için sadece O'ndan istekte bulunulur. Nitekim O, şöyle buyurur:

"Biz sana Kitabı hakla indirdik. Öyle ise dini Allah için halis kılarak O'na ibadet et. Dikkat edin, halis din Allah'ındır. Allah'ı bırakıp O'ndan başka dostlar edinenler: 'Onlara, bizi Allah'a yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz' derler. Doğrusu Allah ayrılığa düştükleri şeylerde hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve inkarcı kimseyi doğru yola eriştirmez." (Zümer: 39/2-3)

"Mescitler Allah'ındır. Öyleyse oralarda hiçbir şeyi Allah'a eş koşmayın." (Cin: 72/18)

"De ki: "Rabbim adaleti emretti, her mescitte yüzünüzü O'na döndürün ve dinde samimi olarak O'na yalvarın. Sizi yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz." (A'raf: 7/29)

"De ki: "Allah'tan başka ilah olduğunu sandıklarınızı çağırın; sizin bir sıkıntınızı gidermeye ve onu değiştirmeye güçleri yetmez." (İsra: 17/56)

Seleften bazıları der ki: "Bazı kavimler Mesih'e, Uzeyr'e ve meleklere dua ediyorlardı. Allah (c.c.), onlar hakkında şöyle buyurdu:

(Tıpkı sizin Benim rahmetimi umduğunuz, Benim azabımdan korktuğunuz gibi)**"Bu kullarım da benim rahmetimi umarlar ve benim azabımdan korkarlar."** (İsra: 17/57)

Peygamberlere ve meleklere dua edenlerin durumu böyle olunca, onlardan daha aşağı derecedeki kimselere dua edip yakaranların hali nasıl olur? Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"İnkar edenler, beni bırakıp da kullarımı dost edinmelerini yeterli mi sandılar? Doğrusu biz Cehennemi inkarcılara konak olarak hazırladık." (Kehf: 18/102)

"De ki: 'Allah'ı bırakıp da göklerde ve yerde zerre kadar bir şeye sahip olmadığı, her ikisinde de bir ortaklığı bulunmadığı ve hiçbiri Allah'a yardımcı olmadığı halde ilah olduklarını ileri sürdüklerinizi yardıma çağır-

sanıza!' Allah katında, kendisine izin verilenden başka kimse şefaat edemez. Sonunda, gönüllerindeki korku giderilince birbirlerine 'Rabbiniz ne söyledi?' diye sorarlar. 'Hak söyledi' derler. O, yücedir, büyüktür."

(Sebe: 34/22-23)

Her şeyden münezzeh olan Allah'u Teala, meleklere, insanlara ve bunlar gibi hiçbir şeye malik olamayan ve zerrece bir şey başaramayan kimselere dua ederek, Allah'ın (c.c.) mülkünde O'ndan başkalarından isteyenlerle ilgili durumu açıklamıştır. Muhakkak ki, Allah'ın (c.c.) mülkünde ortağı yoktur.

"Göklerde ve yerde bulunanlar Allah'ı tesbih ederler. Hükümranlık O'nundur, övülmek O'na mahsustur. O her şeye kadirdir." **(Teğabun: 64/1)**

Allah'ın (c.c.), (haşa) kralların yardımcıları ve bakanları gibi bir yardımcıya ihtiyacı yoktur. O'nun katında, ancak O'nun (c.c.) kendisinden razı olduğu kimseler şefaat edebilirler. Bu konuda dört ihtimal vardır: Allah'tan başka dua edilerek kendisinden istekte bulunulan malik, malik değilse mülkte ortak, ortak da değilse yardımcıdır.

Dördüncüsü ise, bunlardan ayrı olup Allah'ın (c.c.) iznine bağlıdır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, O'ndan başka ibadete layık ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yarattıklarını gözetip durandır. Göklerde ve yerde olan ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaat edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir. Dilediğinden başka ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Kürsü'sü gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

(Bakara: 2/255)

"Allah, dilediğine ve hoşnut olduğuna izin vermedikçe, göklerde bulunan nice meleklerin şefaati bir şeye

yaramaz." (Necm: 53/26)

"Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: "Onlar bir şeye sahip olmadıkları, akıl da edemedikleri halde mi şefaat edecekler?" De ki: "Bütün şefaat Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra O'na döneceksiniz." (Zümer: 39/43-44)

"Rablerine toplanacaklarından korkanları Kur'an'la uyar. O'ndan başka bir dost ve şefaatçileri yoktur. Umulur ki Allah'tan sakınırlar." (En'am: 6/51)

"Hiçbir insanın, Allah'ın kendisine kitap, hikmet ve peygamberlik vermesinden sonra insanlara: 'Allah'ı bırakıp bana ibadet edin' demesi mümkün değildir. Bilakis şöyle demesi gerekir: 'Öğrettiğiniz ve öğrenmekte olduğunuz Kitap uyarınca Rabbe halis kullar olun.' Size: 'Melekleri ve peygamberleri ilahlar edinin.' diye de emretmez. Müslüman olduktan sonra hiç size kafirliği emreder mi?" (Al-i İmran: 3/79-80)

Allah (c.c.), tüm bu ayetlerde melekleri ve peygamberleri rab edinenlerin kafir olduklarını açıklamıştır. Durum böyle olunca, bunlardan daha alt derecede olan şeyhleri ve başkalarını rab edinenler için ne denir?

Bir meleğe, peygambere ya da (ölü yada diri) şeyhe; "Benim günahlarımı bağışla, düşmanlarıma karşı bana yardım et, hastama şifa ver" veya benzeri şeyler söylemek kesinlikle caiz değildir. Her kim bu gibi şeyleri bir mahluktan isterse, kendisinden istenenin durumu ne olursa olsun, Allah'a (c.c.) şirk koşmuş olur. Bunun durumu da meleklere, peygamberlere ve timsallere tapanlardan farksızdır. Göğüslerine timsaller resmedenler de adeta Mesih'e ve annesine tapan hıristiyanlar gibidir. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah: 'Ey Meryemoğlu İsa! İnsanlara: 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki ilah bilin' diye sen mi dedin?" buyurduğu zaman o; şöyle dedi: "Haşa! Seni tenzih ede-

rim; hakkım olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. Hem ben söyleseydim Sen onu şüphesiz bilirdin. Sen benim içimdekini bilirsin. Halbuki ben Senin zatında olanı bilemem. Gizlilikleri ekiksiz bilen yalnızca Sensin?"
(Maide: 5/116)

Eğer bir kimse: "Ben ondan istiyorum; çünkü o bana göre Allah'a (c.c.) daha yakındır. Nasıl bir sultan, ya da devlet başkanına yaklaşmak için, onun yakınlarından birini vesile ediyorsak, ben de bunu Allah'a vesile ediyorum" derse, bunun müşriklerle hristiyanların fiillerinden olduğu bilinmelidir. Çünkü bunlar da, alimlerini ve rahiplerini isteklerinin yerine getirilmesi için kendileri adına şefaatçi kılıyorlardı, Allah (c.c.), müşriklerin şöyle dediklerini bildiriyor:

"Dikkat edin halis din Allah'ındır. Allah'tan başka dostlar edinenler: 'Onlara bizi Allah'a daha çok yaklaştırsınlar diye ibadet ediyoruz' derler. Allah ihtilafa düştükleri şeylerde hükmünü verecektir. Şüphesiz ki Allah yalancı ve inkarcı kimseyi hidayete erdirmez." (Zümer: 39/3)

"Yoksa Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: "Onlar bir şeye sahip olmadıkları, akıl da edemedikleri halde mi şefaat edecekler?' De ki: 'Bütün şefaat Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. O'na döneceksiniz." (Zümer: 39/43-44)

"Gökleri, yeri ve ikisi arasında bulunanları altı günde yaratan, sonra arşa istiva eden Allah'tır. Sizin O'ndan başka dostunuz ve şefaatçiniz yoktur. Düşünmüyor musunuz?" (Secde: 32/4)

"Allah, O'ndan başka ibadete layık ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yarattıklarını gözetip durandır. Göklerde ve yerde olan ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaat edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir. Dilediğinden başka ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Kürsüsü

gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür." (Bakara: 2/255)

Allah (c.c.) kendisiyle yarattıkları arasındaki farkı açıklamıştır. Halk, genel olarak bir büyükten bir şey isterken, onun yanında makbul olan birilerinin aracılığıyla ona yaklaşmak ister. Bu kimse, istenecek şeyleri onlar adına bu büyükten ister, o da isteyenin ihtiyacını sevgisi, birtakım korkuları yada utanması sebebiyle veya başka bir sebeple yerine getirir. Allah (c.c.) katında ise, Allah (c.c.) izin vermedikçe hiçkimse kendi başına şefaat edemez. Allah (c.c.) dilediği kimse için şefaat etme ve şefaat edilme izni verir. Bu bakımdan şefaatçinin şefaati Allah'ın (c.c.) iznine bağlıdır. Çünkü her şey Allah (c.c.) içindir, her emir O'na bağlıdır.

Rağbet'in (arzu ve istek) mutlaka O'na olması gerekir. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Öyleyse, bir işi bitirince diğerine giriş ve yalnız Rabbine rağbet et!" (İnşirah: 94/7-8)

Korku da Allah'tan olmalı, sadece O'ndan korkulmalıdır:

"Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimetimi hatırlayın ve ahdimi yerine getirin ki, ben de yerine getireyim. Yalnızca benden korkun." (Bakara: 2/40)

"Doğrusu biz yol gösterici ve nurlandırıcı olarak Tevrat'ı indirdik. Kendisini Allah'a teslim etmiş peygamberler, Yahudi olanlara onunla hükmederlerdi. Rabbaniler ve bilginler de Allah'ın kitabından elde kalanla hükmederlerdi ve Tevrat'a şahittiler. O halde insanlardan korkmayın, benden korkun. Ayetlerimi hiçbir şeyle değiştirmeyin. Allah'ın indirdiği ile hükmetmeyenler, işte onlar kafirlerdir." (Maide: 5/44)

Allah (c.c.) dua eden kimsenin Rasulullah'a (s.a.v.) salavat getirmesini emretmiş, bunu duaların kabulüne bir vesile kılmıştır.

Sapıklar; "Bu kişi, Allah'a benden daha yakındır ve ben ona göre uzağım.", "Arada bu aracı olmaksızın dua etmemiz mümkün değildir." şeklinde sözler söyleyerek (onları duaların kabulü için vesile edinir) dururlar. Bu tür sözler, müşriklerin sözlerindendir. Oysa Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Kullarım sana beni sorarlarsa, bilsinler ki şüphesiz ben onlara yakınım. Bana dua edenin duasını kabul ederim. Artık onlar da davetimi kabul edip bana inansınlar ki doğru yolda yürüyenlerden olsunlar."

(Bakara: 2/186)

Rivayet edildiğine göre sahabeler: "Ey Allah'ın Rasülü! Rabbimiz bize yakınsa, biz ona sessizce mi yakaralım, yoksa sesli mi yalvaralım?"[49] demişler, bunun üzerine yukarıdaki ayet nazil olmuştur. Allah (c.c.), tüm kullarına, namaz kılmalarını ve kendisine:

"Ancak sana ibadet eder, ancak senden yardım dileriz" (Fatiha: 1/4) diye dua etmelerini emretmiştir.

Daha sonra bu kişiye şöyle denir: "Sen, o kimseyi çağırıp, ondan istekte bulunduğun zaman, onun senin halini gerçekten bildiğine, senin isteğini vermeye kadir olduğuna inanıyor musun? O kimse sana karşı Allah'tan (c.c.) daha mı merhametlidir?' Doğrusu bu, cehalet, sapıklık ve küfürdür. Eğer sen, Allah'ın (c.c.) her şeyi en iyi bildiğini, her şeye kadir olduğunu ve merhamet edenlerin en merhametlisi olduğunu biliyorsan, neden Allah'tan (c.c.) istemek yerine başkasından istiyorsun?"

Sen, o kimsenin Allah'a (c.c.) senden daha yakın olduğunu biliyorsan ve Allah (c.c.) katındaki derecesinin seninkinden daha üstün olduğuna inanıyorsan, bu yaptığın kendisiy-

---

(49) Tirmizi Tefsir: (Bakara ve Mü'minun sureleri, Sure: 85): 1, Deavat: 78, 81, 26, Salat: 211, Nesai Cuma: 45, 114, Darimi Salat: 168, İbni Hibban Sahih (Duanın fazileti): 3828.

le batıl aranan bir haktır. Eğer o kimse gerçekten Allah'a (c.c.) senden daha yakınsa ve derecesi de senden üstünse, bunun anlamı şudur: Allah (c.c.) onu ödüllendirmiş ve istediğini ona vermiştir. Yoksa bu, o kimseye dua ettiğin takdirde, bu isteğinin Allah'tan (c.c.) istemekten daha önce yerine getirileceği manasına gelmez. Böyle bir düşünce ve inanç yanlıştır. Çünkü eğer sen cezalandırılmaya hak kazanmışsan ve duan kabul edilmeyecekse, ister peygamber ister salih biri olşun Allah'ın (c.c.) istemediği bir şeyde asla sana yardımcı olamazlar. Nitekim, Rasulullah'ın (s.a.v.) müşriklere mağfiret dilemekten men edilmesi, İbrahim'in (a.s.) babası için mağfiret dilemekten men edilmesi, Nuh'un (a.s.) oğluyla olan durumu ayetlerde açık bir şekilde ortadadır. Dolayısıyla böyle yapan yanlış yapmış olur. Bunun için, Allah'ın gazabını çekecek bir tavır içine girilmemelidir. Çünkü yüce Allah (c.c.) merhamet etmeye ve duayı kabul etmeye en layık olandır.

Eğer: "Bu kişi, Allah'a dua edince duası hemen kabul edilenlerdendir. Oysa ben öyle değilim." diyecek olursan. Bu, bir şeyin yapılmasını o kimseden istemek ve ona dua etmekle değil, o kimseden kendisi için dua etmesini istemekle olur. Yaşayan bir kimseye, "Benim için dua et" demek gibi... Nitekim sahabeler de, Rasulullah'tan (s.a.v.) kendileri için dua etmesini istemişlerdir. Bu, henüz hayatta olan birinden istendiği için meşrudur. Ancak ölmüş olan peygamber, salih kimse veya başka bir kimseden isteniyorsa, meşru değildir. Yani şöyle demek meşru değildir: "Ey burada yatan zat! Bizim için Rabbine dua et, bizim için Rabbinden şunu iste..." Çünkü ne bir sahabi, ne de bir tabiin böyle bir şey yapmamışlar, müçtehit imamlardan herhangi biri de böyle bir şey emretmemiştir. Böyle yapılacağına dair hiçbir hadis de yoktur. Ancak sahabeler, Ömer (r.a.) devrinde kıtlığa düştükleri zaman Rasulullah'ın (s.a.v.) amcasını vesile ya-

parak yağmur duasına çıkmışlar ve Ömer (r.a.): "Allah'ım! Biz kuraklık çektiğimizde, nebimizi vesile yaparak yağmur isterdik de bize yağmur verirdin. Şimdi biz nebimizin amcasını vesile ediyoruz, bize yine yağmur ihsan et." demiştir.[50]

Yoksa onlardan hiçbiri Rasulullah'ın (s.a.v.) kabrine gidip de: "Ey Allah'ın Rasulü! Bizim için Allah'a dua et, ya da bizim için yağmur iste, biz başımıza gelenler yüzünden sana şikayete geldik." dememişler, ashaptan hiç kimse asla kabir başına giderek böyle bir şey söylememiştir. Böyle bir davranış bid'attır. Sahabeler, Rasulullah'ın (s.a.v) kabri başına geldiklerinde, ona selam verirlerdi. Dua etmek istediklerinde, Rasulullah'ın (s.a.v.) kabrine değil, kıbleye dönerek başka yer ve zamanlarda dua ettikleri gibi ortağı olmayan Allah'a (c.c.) dua ederlerdi.

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Allah'ım! Kabrimi tapınılan bir put durumuna getirme. Peygamberlerinin kabirlerini mescide dönüştüren kavme Allah'ın gazabı şiddetlidir."[51]

Sünenlerde de şöyle geçmektedir: Rasulullah (s.a.v.) buyurdu ki:

"Kabrimi bayram yerine dönüştürmeyin. Nerede bulunursanız bulunun, bana salavat getirin. Kesinlikle salavatınız bana ulaşır."[52]

Rasulullah (s.a.v.), ölümüyle sonuçlanan hastalığı sırasında şöyle demiştir:

"Allah Yahudi ve hristiyanlara lanet etsin. Çünkü onlar peygamberlerinin kabirlerini mescitlere dönüştürdüler."

---

(50) 23. dipnot kaynakları.

(51) Muvatta Seferde Namazın Kısaltılması: 85, Müsned: 2/246, Ebu Nuaym Hilye: 7/317.

(52) Ebu Davud Menasik: 96, Müsned: 2/367.

Aişe (r.a.) şöyle diyor: "Eğer böyle olmasaydı, kabri yükseltilirdi. Ancak mescit edinilmesinden korkuldu."[53]

Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Allah kabir ziyaretçisi kadınlara lanet etsin, kabirlerin üzerine mescit yapan ve orada kandil yakanlara da lanet etsin."[54]

İşte bunun için İslam alimleri, kabirler üzerine mescit bina edilmesini caiz görmemişlerdir. Bu hususta şöyle derler: "Kabre adak adamak caiz değildir, kabirlerin çevresindekilere de para, yağ, mum, hayvan ve başka bir şey adanmaz. Bütün bu adaklar, haram olan adaklardır. Müçtehit imamlardan herhangi biri, kabir ve benzeri yerlerde namaz kılmanın müstahaplığını, oralarda dua etmenin faziletli olduğunu ifade etmemişlerdir. İttifak ettikleri nokta; kabir ve türbelerde namaz kılmanın caiz olmadığı, böyle yapıldığı takdirde oranın mescit edinilmiş olacağı, yapılan ibadetlerin de kabirde yatana has kılınarak Allah'a (c.c.) şirk koşulmuş olacağıdır."

Allah (c.c.), türbe ve benzeri yerlerde değil, mescitlerde namaz kılmayı meşru kılmıştır. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah'ın mescitlerinde O'nun isminin anılmasını yasak eden ve oraların harap olması için çalışan kimseden daha zalim kim vardır? Onların oralara korkarak girmeleri gerekir. Dünyada rezillik, ahirette de büyük azap onlaradır." (Bakara: 2/114)

"De ki: "Rabbim adaleti emretti, her mescitte yüzü-

---

(53) Buhari Salat: 48-52, Teheccüd: 37, Cenaiz: 62, 96, Enbiya: 50, Meğazi: 83, Müslim Mesacid: 19-23, Ebu Davud Cenaiz: 72-73, Nesai Mesacid: 13, Cenaiz: 104-106, İbni Mace Cenaiz: 49, Tirmizi Salat: 121, Cenaiz: 61, Darimi Salat: 120, Muvatta Medine: 17, Müsned: 1/218, 229, 287, 324, 337, 2/260, 284, 285, 337, 356, 366, 454, 518, 5/184, 186, 204, 6/34, 80, 121, 146, 229, 252,255, 274, ve 275.

(54) Önceki kaynaklar

nüzü O'na döndürün ve dinde samimi olarak O'na yalvarın. Sizi yarattığı gibi yine O'na döneceksiniz."
(A'raf: 7/29)

"Allah'ın mescitlerini ancak, Allah'a ve Ahiret Gününe inanan, namaz kılan, zekat veren ve yalnız Allah'tan korkan kimseler onarır. İşte onlar doğru yolda bulunanlardan olabilirler." **(Tevbe: 9/18)**

Buhari, Taberi ve başkaları: **"İlahlarınızı sakın bırakmayın, Vedd, Suva', Yeğus, Yeuk ve Nasr'dan asla vazgeçmeyin" dediler." (Nuh: 71/23)** ayetiyle ilgili olarak şöyle demişlerdir: "Bu isimler, Nuh'un (a.s.) kavminden bazı salih kimselerin adlarıdır. Bunlar ölünce, insanlar bunların kabirleri üzerinde ibadet eder oldular. Aradan uzun zaman geçince de, onların timsallerini put edindiler." [55]

Kabirler üzerinde ibadet etmek, el-yüz sürerek onları meshetmek, öpmek, oralarda dua etmek şirkin temelini oluşturmuş, putperestliğin aslını meydana getirmiştir.

Bu bakımdan İslam alimleri Rasulullah'ın (s.a.v.), başka bir peygamberin veya salihlerden birinin kabrini ziyaret ederken, bunların meshedilmemesinde, öpülmemesinde ittifak etmişlerdir. Dinde onların öpülmesini meşru kılan bir esas yoktur. Sadeçe Hacerü'l-Esved öpülür.

Ömer b. Hattab (r.a.) şöyle demiştir: "Vallahi, senin zarar ve fayda vermeyen bir taş olduğunu kesin olarak biliyorum. Rasulullah'ın (s.a.v.) öptüğünü görmeseydim, seni öpmezdim."[56]

İşte bu bakımdan, Hacerü'l-Esved'i izleyen ve beytin iki rüknü olan yerlerin öpülmesi ve istilamı sünnet olarak görülmüştür. Bu açıdan Beytullah'ın duvarları, Makam-ı İbra-

(55) Buhari Nuh Suresi Tefsiri: 40.

(56) Buhari Hacc: 60, Müslim Hacc: 249-251, Nesai Menasik: 148, Muvatta Hacc: 115, Müsned: 1/21, 26, 34, 35, 39, 46, 51, 53, 54, Tirmizi Hacc: 37, İbni Mace Menasik: 27.

him, Kudüs'teki kaya ve salih bir kimsenin kabri de öpülmez.

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.), Bekri'nin daha önce geçen bir sözünü cevaplarken der ki: "Yalnızca Allah'ın yapmaya kadir olduğu şeylerden birisini medet umarak veya sebep edinerek yaratılmışlardan isteyen kimdir? Peygamber veya bir başkası olsun, ölü ya da gaib olan bir beşerden medet bekleyen, bunun rızık kazanılmasına yardımcı olduğuna, hidayete ve sadece Allah'ın (c.c.) kadir olduğu bir şeye kadir olduğuna inanan kimdir? Bütün bunların meşruluğunu kabul edip emreden kimdir? Peygamberlerden, sahabeden ve tabiinden kim bunları yapmıştır?

Bu husus iki şekilde ele alınmalıdır:

Birincisi: Bütün bunlar ancak Allah'ın elindedir, O'ndan başkası bunlara asla kadir değildir.

İkincisi: Bu sebepler meşrudur, yapılması haram değildir. Çünkü bu, kevni olan her sebebin alınıp verilmesi, teatisi caiz değildir... diye devam eder ve der ki: "İşte bu müşriklerin sapıklıklarının ortaya çıktığı bir durumdur. İster yaratma ister emir açısından olsun bu böyledir. Onlar: "Allah, yarattığı kulları için ölüden veya gaibten istekte bulunmayı, medet beklemeyi meşru kılmıştır. Bu, o kimsenin kabri başında olsun ya da olmasın, caizdir." diye bir hüküm bildirilmesini istiyorlar. Biz ise şunu söylemekteyiz: "Peygamber olsun veya olmasın herhangi bir ölü veya gaibten istekte bulunmak, tüm müçtehit imamlarca reddedilmiştir ve haramdır. Bunlar İslam dininde bilinmesi zorunlu olan gerçeklerdir. Ne Allah ve Rasulü bunu emretmişler, ne de ashab veya tabiinden biri böyle bir iş yapmıştır. Müçtehit imamlardan herhangi biri de böyle bir şeyin müstahaplığından söz etmemiştir. Onlardan hiçbirisi başlarına bir sıkıntı, bir bela geldiğinde veya bir ihtiyaçları olduğunda ölülere veya gaiblere: "Ey falan efendi! Ben sana muhtacım"

ya da "Benim ihtiyacımı gider" diye dua etmemişlerdir. Sahabelerden hiçbirisi, ölümünden sonra Peygamber (s.a.v.)'den ya da başka bir peygamberden yardım istememişler, onların kabirlerinin yanında böyle bir şey yapmamışlardır. Onlardan uzakta oldukları bir zamanda da böyle bir girişimleri olmamıştır. Aksine asla bir mahluku, Allah'ın (c.c.) yanında bir yetki sahibi kabul ederek onlara yemin etmemişler, peygamberlerin veya başkalarının kabirleri yanında, onlardan istekte bulunmamışlar ve oralarda namaz kılmamışlardır.

İmam Malik ve başka alimler, bir kimsenin Rasulullah'ın (s.a.v.) kabri yanında kendisi için dua etmesini bid'at kabul etmişler ve buna seleften kimsenin böyle bir şey yapmadığını delil getirmişlerdir."

"O kabir, meşhur bir kabirdir, (orada yatan) bilinen biridir.", "O tecrübe edilip denenmiştir.","Falancanın kabri yanında dua edilir." şeklindeki sözler ve kimi şeyhlerin: "Eğer bir ihtiyacın olursa, benden yardım iste" ya da "Kabrimin yanına gelip benden yardım iste" gibi sözleri, son devirde ortaya çıkan sözlerdir. Bütün bunlar, o altın çağın ardından gelen bid'at ve uydurmalardır. Nitekim kabirler üzerine yapılan mescit ve ziyaretgahlar, buralara yapılan seferler tümüyle sonradan uydurulan şeyler olup, bid'attir. Bunların hiçbirisi üç altın devir olan, Peygamber (s.a.v.) ve ashabı, tabiin, tebei tabiin devirlerinde olmayan şeylerdir. Nitekim Rasulullah (s.a.v.) ölmeden beş gün önce şöyle buyurmuşlardır.

"Sizden öncekiler kabirleri mescit ediniyorlardı. Kabirleri mescit edinmeyin. Sizi böyle bir şeyden menediyorum."[57]

Yine Rasulullah (s.a.v.):

"Allah Yahudi ve hristiyanlara lanet etsin. Peygam-

(57) 52 ve 53'deki kaynaklar.

berlerinin kabirlerini mescit (ibadet edilen yer) **haline getirdiler."** buyurarak, onların yaptıkları bu kötü işler konusunda uyarıda bulunuyordu. Hz. Aişe (r.a.) diyor ki: "Eğer bu yasak olmasaydı, kesinlikle Rasulullah'ın kabri yükseltilirdi. Ancak, onun mescit edinilmesini hoş görmedi."[58]

Daha önceki sayfalarda da anlatıldığı gibi; Ömer (r.a.) döneminde kuraklık olduğunda, sahabeler Rasulullah'ın (s.a.v.) amcası Abbas'ı vesile edinerek yağmur duasına çıkmışlar ve Ömer (r.a.) şöyle dua etmişti: "Allah'ım! Biz kuraklık çektiğimizde, nebimizle birlikte yağmur duasına çıkar, onu vesile edinirdik de bize yağmur verirdin. (Şu anda) Biz sana nebimizin amcasını vesile ediyoruz. Bizi sula (bize yağmur ver)."[59]

Görüldüğü gibi onlar Rasulullah'ın (s.a.v.) kabrine gitmemişler, bir ölüyü veya gaibi değil de, o anda hayatta olan Abbas'ı (r.a.) vesile edinmişlerdi. Onların Abbas'ı vesile edinmeleri, onun duasını vesile edinmeleri şeklindeydi. Tıpkı imam ve cemaat ilişkisinde olduğu gibi. Tabii ki bu olay, onun ölümünden sonra devam etmemiştir.

Ancak, ölmüş bir peygamber veya salihlerden biri hakkında: "Allah'ım! Ben falanca aşkına, falancanın hürmetine istiyorum" tarzındaki yakarmalara gelince, böyle bir şey ne Rasulullah (s.a.v.), ne ashab ve ne de tabiinden rivayet edilmemiştir. Bir çok alimin, delilleriyle beraber bildirdiklerine göre, böyle bir şey caiz değildir. Nasıl olur da, birileri kalkıp ölmüş birisine: "Ben senden yardım istiyorum, senden ecir bekliyorum, sensin beni kurtaracak, Allah'tan benim için iste" gibi sözler söyleyebilir?

Artık bütün bunların meşru sebepler olmadıkları ve kendilerinden yardım istenenlerin herhangi bir etkilerinin bu-

---

(58) Önceki kaynaklar.

(59) 23. dipnot

lunmadığı ortaya çıkmış bulunuyor. Diyelim ki bunların bir etkisi olsun. Peki, ya doğru ve uygun bir etkileri yoksa ne olacak?

Bilindiği gibi bazı kimseler uzakta olan birilerinden, bir ölüden veya şeytanların kendisi için vesvese verdikleri birilerinden medet beklerler. Çoğu zaman şeytan, kendisini uzaktaki kişinin kılığında göstererek bu adamla konuşur ya da onun bazı isteklerini yerine getirir. Tıpkı putların şeytanlarının yaptıkları gibi...

Gerçekte hiçbir peygamber ve salih kişiye hayatlarında ibadet edilmemiştir. Böyle bir şey kesin olarak yasaklandığı için peygamber ya da salih kimseler hayatlarında böyle bir duruma meydan vermemişlerdir. Fakat ölümlerinden sonra, böyle bir imkan olmadığı için, onların kabirleri ibadet edilen putlar haline getirilmiştir. İşte bu yüzden Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Kabrimi bayram yeri haline getirmeyin."

"Allah'ım! Kabrimi ibadet edilen bir put haline getirme."

Seleften bir çokları da:

"Sakın ilahlarınızı bırakmayın, Vedd, Suva', Yeğus, Yeuk ve Nesr putlarından asla vazgeçmeyin" dediler." **(Nuh: 71/23)** ayetiyle ilgili olarak şöyle demişlerdir: "Ayette sözü geçen kimseler, Nuh (a.s.)'ın kavminden salih kimselerdir. Bunların ölümlerinden sonra, kabirlerinin başında toplanmaya başladılar. Daha sonra bunların timsallerini (heykelleri) yaptılar. Aradan zaman geçtikçe de, onlara ibadet etmeye başladılar. İşte bu yüzden, Rasulullah (s.a.v.), peygamberlerin ve salihlerin kabirlerini mescit edinenlere lanet etmiştir."

Zübeyr, bazı kimselerin Makam-ı İbrahim'e yüz-göz sürdüklerini görmüş ve onlara şöyle demiştir: "Siz bununla emrolunmadınız. Siz Makam-ı İbrahim'in yanında na-

maz kılmakla emrolundunuz."[60]

Katade:

"Kabe'yi, insanlar için toplanma ve güven yeri kılmıştık. 'İbrahim'in makamını namaz yeri edinin. Evimi, ziyaret edenler, kendini ibadete verenler, rüku ve secde edenler için temiz tutun' diye İbrahim ve İsmail'e ahd verdik." (Bakara: 2/125) ayetiyle ilgili olarak şöyle demiştir: "Orada namaz kılmakla emrolunmuşlardır, yüz-göz sürmekle değil."[61] /

Bu ümmet de önceki ümmetler gibi bazı şeyleri kendilerine külfet haline getirdiler. Eğer itirazcı, Şeyhülislamın sözünü delil getiriyorsa, işte bu, onun sözünün yalanlayan açık bir delildir. Alimlerin Şeyh'in sözü gibi bir çok sözleri vardır, bunların tümünü anlatacak olursak cevap uzar.

Yahya b. Sarsari Hakkında:

İtirazcının: "Aksine Sarsari de övmüştür. Salih fakih Yahya b. Sarsari, (meşhur şiirinde) dedi ki..." diye başlayan övgülerine cevabımız da şöyledir:

Onun bu sözleri de Şeyhülislam İbni Teymiyye ve başkalarına karşı ileri sürdüğü yalanlar gibi bir yalandır. Kendisi, "el-İknaa" ve "eş-Şifa"ya karşı da yalanlar uydurmuştur. Halbuki iki kitapta da itirazcının söylediklerini geçersiz kılan deliller vardır. Böyle kimseler hakkında Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"İnsanların peygamberlerin sözlerinden aldıkları haberlerden birisi de: 'Utanmadıktan sonra istediğini yap!' sözüdür."[62]

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.), Bekri'ye verdiği ce-

(60) İbn Ebi Şeybe

(61) Abd b. Humeyd, İbni Cerir ve İbni Münzir

(62) Buhari Edeb: 78, Enbiya: 54, Ebu Davud Edeb: 6, İbni Mace Zühd: 17, Muvatta Sefer: 46, Ahmed: 4/121, 5/273.

vabın üçüncü şıkkında şöyle diyor:

O (Bekri), yine konuyu istiğase (yardım bekleme) meselesine getirmiştir. İstiğase, kişinin hayatında caizdir. Ancak kendisi, yaşayanla ölüyü eşit tutarak yanılmaktadır. Ben bunun herhangi bir alimden nakledildiğini bilmiyorum. Ancak bu tür ifadeler kimi insanların sözleri arasında yer almaktadır. Örneğin; Şeyh Yahya Sarsari'nin şiirinin bir kıtasında bu vardır. Muhammed b. Numan da bunlardandır. Doğrusu adı geçen bu insanlar salih kimselerdir. Fakat gerçekleri derinlemesine bilen ilim ehlinden değildirler. Bu bakımdan, İslam şeriatinin kaynaklarından alınan hükümlerin esasını ve inceliklerini bilemezler. Kendilerinin dayandıkları şer'i bir dayanak yoktur. Ayrıca bu, kabul gören bir alimden de nakledilmemiştir. Aksine sadece halkın ağzında dolaşıp duran bir sözdür. Çünkü cahiller sıkıntıya düştüklerinde, genellikle şeyhlerinden yardım bekler, onlara dua ederler. Bir çoğu da onların kabirlerine gidip onu aracı kılarak Allah'a (c.c.) veya sadece ona dua ederler. Ne Kitap ve Sünnetten ne sahabelerden ne de müçtehit imamlardan buna ilişkin bir şer'i delilleri yoktur. Sadece ağızlarında dolaşan bazı sözler vardır. Örneğin: "Meşhur bir kabirdir, faydası tecrübe edilmiştir, şeyhin kabrinin yanında yapılan dua kabul edilir." türünden sözler. Bunlar, hem diriden hem de ölüden yardım beklerler. Şeyhlerinin havada uçtuğunu, bazı ihtiyaçları karşıladığını söyler dururlar. Oysa bu gibi haller; meleklere, nebilere ve salihlere dua eden müşriklerde, yıldızlara ve heykellere tapanlarda da görülen hallerdir. Çünkü şeytanları bunlara, kendisine dua ettikleri kimsenin kılığına bürünerek gözükür ya da onlar şeytanı görmeden bazı sesler işitirler de bunu keramet sanırlar.

Günümüzdeki bu tür olayları aktaracak olsak, söz uzadıkça uzar. Bunu savunanlar genelde cahil ve sapık kimselerdir. Bu tür şeytani haller onlarda oldukça fazla gö-rülür. Şey-

tan kimi zaman bunlardan birilerine mal, yiyecek, giyecek vb. şeyler getirir, adam kendisine bunları getireni göremez ve bunun bir keramet olduğunu sanır. Halbuki bu, tamamen şeytani bir tuzaktır. Şeytanlar böylece bu kimseleri saptırırlar. Sapmalarının sebebi, Allah'a (c.c.) şirk koşmaları, Allah (c.c.) ve Rasulü'ne (s.a.v.) itaatten ayrılıp şeytana itaat etmeleridir. Böylece şeytanlar, putperestleri saptırdıkları gibi onları da saptırırlar."

Tevessül:

Itirazcının: "Bunda büyük bir tevessül vardır. Gerçi bu, 'Bürde' sahibinin sözü derecesine ulaşmasa da, ondan geri de kalmaz." sözüne cevabımız şöyledir: Bu, adamın basiretsizliğinden ve cehaletinin büyüklüğünden ileri gelmektedir. Çünkü az çok akıl sahibi olan bir kişi, "Bürde" sahibinin sözleriyle, Sarsari'nin söylediği beyitler arasındaki farkı görür. "Bürde" sahibinin sözlerinde, Allah'ın (c.c.) kulluk ve risaletiyle şereflendirdiği birine uluhiyet, rububiyet, mülk ve ilim konusunda aşırı övgüler ve halkı ona ibadet etmeye davet gibi şeyler vardır.

Biz de bunları reddederek halkın bununla gerektiği şekilde cihat etmesini, tevhidin sadece Kitap ve Sünnette belirtildiği şekilde anlatılmasını, ümmetin şirkten ve şirke giden yollardan menedilmesini istedik.

Sarsari'nin sözlerinde ise, Nebi'yi (s.a.v.) vesile edinmek, mahluk olmasına rağmen bir sınır koymadan ondan yardım beklemek gibi hususlar yer almaktadır. İşte Şeyhülislam İbni Teymiyye de (r.h.) bunu reddetmiş, bunların Kitap ve Sünnetten herhangi bir delile dayanmadığını belirterek ona karşı çıkmıştır. Sarsari Kitap ve Sünnetten bir delile dayanmadığı gibi, ashab, tabiin ve müçtehit imamlardan da bir delil sunamamıştır.

Şeyhülislam İbni Teymiyye (r.h.), yaşayan kimsenin yine kendisi gibi yaşayan bir kişiden yardım isteyebileceğini ve bunun o kimsenin duası ya da şefaati sebebiyle olacağını açıklamıştır. Ölüden veya gaib (uzakta olan birin)den yardım beklemek veya sadece Allah'ın (c.c.) yapabileceği bir şeyi bir yaratılmıştan istemek ise caiz değildir. Müşriklere gelince, onlar zaten heva ve heveslerinin esiri olmuşlar, bir delile dayanmadan yetişmişlerdir. Bu itirazcı da sadece bazı asılsız şüpheler ortaya koymuş ve birtakım safsata hikayeler ve sapık rüyalar sergilemiştir.

Bu müşriklerin tüm sermayeleri yalan ve uydurma şeylerdir. Çünkü Kitap, Sünnet, selef ya da müçtehit imamlardan bir delilleri yoktur. Biz ise Kitap, Sünnet, selef ve müçtehit imamlardan deliller sunduk.

Eğer delilleri uzatıp, görüşleri yayacak olursak, büyük ciltler halinde eserler oluşur. Bütün bunlar hep şu sonradan gelen ve müteahhirin denilen Busıri, Ber'i vb kimselerin kasideleri yüzündendir. Bunlar ve benzeri kimselerin kasideleri, Hassan b. Sabit, Ka'b b. Malik, Ka'b b. Züheyr ve ashabın diğer şairlerinin kasidelerinden üstün görülür olmuştur. Halbuki, bu sahabelerin hem dil hem de belağat açısından delil ve şahid alınacak kasideleri vardır. Sonradan türemeler ise, onların onda biri bile olamazlar. Çünkü bunlar, ileri giderek hadlerini aşmışlar, Allah (c.c.) ve Rasulünün (s.a.v.) hoşlanmadığı şeylere burunlarını sokmuşlardır. Şeytan da bunları büyüterek cahil ve sapıkların gözüne güzel göstermiştir. Sahabeler kasidelerinde hep Rasulullah (s.a.v.)'i övmüşler, onun hoşnut olacağı şeyleri konu edinmişler, onu kızdıracak şeylerden uzak durmuşlar ve yasaklamış olduğu aşırılıklara düşmekten sakınmışlardır.

Cahil ve asalaklar, gününü gün edenler, şeriattan uzaklaşıp kendi heva ve heveslerinin peşinden koşmaya başladıklarında ve kolaylarına gelen işlere yönelip kendilerini hiç-

bir şeyle sınırlı ve sorumlu tutmadıklarında, **Ebu Vefa İbni Ukayl** şöyle demiştir:

. "Buna göre onlar, bu yaptıklarıyla sadece kafirdirler..."

İbni Kayyım'a Göre Kabir Ziyareti:

Mesele anlaşıldığına göre, bu sözü Allame İbni Kayyım'ın (r.h.) ifadeleriyle bitirmek istiyorum. Allah (c.c.) bizi ilminden faydalandırsın. O, muvahhitlerin kabirlerini ziya-ret konusunu işledikten sonra der ki: "Kabir ziyareti üç amaçla yapılır:

1- Ahireti hatırlamak ve ibret almak.

2- Ölüye iyilikte bulunmak, kısa bir zaman içerisinde onu unutmadığını göstermektir. Kişi kabri ziyaret ettiğinde ya da o kabirde yatanın bağışlanması için dua etmek veya sadaka vermek gibi bir hediye gönderdiğinde, kabirdekinin sevincini ve mutluluğunu artırmış olur. İşte bunun için Rasulullah (s.a.v.), kabirdekiler için sadece Allah'tan (c.c.) mağrifet, rahmet ve afiyet istemeyi meşru kılmıştır; yoksa bizzat ondan isteyerek ona dua etmeye, onu aracı kılmaya ya da kabri başında namaz kılmaya izin vermemiştir.

3- Kabir ziyaretinde bulunan kimse, Sünnete uymakla kendisine iyilik yapmış olur. Ancak Allah Rasulünün meşru kıldığı kabir ziyaretinin ilerisine geçmemeli, sınırda durmayı bilerek aşırıya kaçmamalıdır.

Şirk olan ziyaretlere gelince; bunun aslı putperestliğe dayanır. Çünkü bunlar şöyle bir görüş ileri sürmektedirler: "Saygın olan bir ölünün ruhunun, Allah (c.c.) katında bir yakınlığı ve meziyeti vardır, Allah (c.c.) katında onun ruhuna iltifatlar gelir ve hayır akar durur. İşte bu sırada ziyaretçi ruhunu ona bağlar yani transa geçerse, o güzel ikram ve ihsanlar, mezardaki kişinin ruhundan ziyaretçinin ruhuna akmaya başlar. Tıpkı bir aynadan ışınların yayılması ya da bir

sudan yansıma olması gibi. Yine bunlara göre; ziyaretçi tam anlamıyla ziyaret yapmak isterse, kendisini hem ruhu hem de kalbiyle tamamen ölüye vermeli, ona yönelmeli, tam bir trans içinde olmalıdır. Tüm himmetiyle onu kucaklamalı, ona ibadete yönelmeli, kendisini tamamen o kabirde yatana teslim etmelidir. Artık ondan başkasını düşünmemeli ve aklına getirmemelidir. Kişi bu yönde ne kadar başarılı ise, kabirdekinden de o oranda yararlanır."

İbni Sina, Farabi ve başkaları da bu ziyaretten söz etmişlerdir. Kabirperestlerin kabirlerde yaptıkları şeyler yıldızperestlerin yıldızlara yaptıkları ibadetlere de açıklık kazandırmaktadır. Çünkü her iki grubun yaptıkları şeyler de aynıdır. Onlar bu gibi yerleri bayram yerine dönüştürür, buralara perdeler asar, kandiller yakar, üzerine türbe ve mescitler yaparlar. Rasulullah (s.a.v.) böyle şeyleri ve yerleri tümüyle ortadan kaldırmaya yöneldiği halde, onlar Rasulullah'ın (s.a.v.) yasakladığı bu tür amelleri işlerler. Bu durumda onlar bir tarafa, Rasulullah (s.a.v.) bir tarafa...

Bu kişiler şöyle demişlerdir:

"Eğer kul, kendi ruhunu Allah (c.c.) katında değerli olan birine bağlar ve tüm himmetiyle ona yönelirse, onunla transa geçtiği kimse arasında bir birleşme olur ve Allah (c.c.) katında değerli olan kimseden onun gönlüne Allah'tan (c.c.) bir şeyler akmaya başlar."

Bunu şöyle açıklamaktadırlar:

"Bu kimse sultana hizmet eden kimse gibidir. Çünkü hizmetçi her haliyle ona sıkı sıkıya bağlıdır. İşte hizmetçi bu aşırı bağlılığı sayesinde sultan tarafından nimetlere ve büyük değerlere sahip kılınır. Böyle bir kimse, hangi noktada ve ne miktarda bağlılık gösterirse, bağlılığı oranında menfaat elde eder."

İşte putperestlerin putlarına bağlılıklarının sırrı burada yatmaktadır. Oysa ki Allah (c.c.) rasullerini bu gibi şeyler

iptal etmek ve bunlardan sakındırmakla görevlendirdi ve kitaplarını da bunun için indirdi. Peygamberlerinden putperestleri ve müşrikleri tekfir etmelerini, onlara lanet okumalarını, kanlarını ve mallarını helal kılmalarını istedi. Çünkü O, putperest müşrikler için Cehennem ateşini gerekli kılmıştır. Nitekim, Kur'an baştan sona bu putperest müşrikler ve onların dinlerini reddeden delillerle doludur.

Şefaat:

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah'tan başka şefaatçiler mi edindiler? De ki: 'Onlar hiçbir şeye sahip olmadıkları ve akıl da edemedikleri halde mi şefaat edecekler?' De ki: "Bütün şefaat Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra O'na döneceksiniz." **(Zümer: 39/43-44)**

Allah (c.c.), ancak göklerin ve yerin mülkünü elinde bulunduranın şefaat yetkisine sahip olduğunu bildiriyor ki, o da kendi zatıdır. Allah (c.c.), merhametinden dolayı şefaati kuluna kendisi verir. O, kullarından dilediklerine şefaatçi olmaları için izin verir. İzin verdiği kulu da kime şefaat etmesi için izin verildiyse sadece ona şefaat edebilir. Allah'ın (c.c.) izniyle şefaat eden kimse, ancak Allah'ın (c.c.) izin verdiği kimseye şefaat edebildiğine göre gerçekte şefaat Allah (c.c.) adına yapılmış olur.

Bu şefaatin müşriklerin ve müşriklerin peşinden gidenlerin anladıkları şefaatle asla bir ilgisi yoktur. Çünkü Allah (c.c.) bunu reddetmiş ve şöyle buyurmuştur:

"Kimsenin kimseden faydalanamayacağı, kimseden şefaat kabul edilmeyeceği, kimseden fidye alınmayacağı ve yardım da görülmeyeceği günden korunun." **(Bakara: 2/48)**

"Ey inananlar! Alışverişin, dostluğun ve şefaatin olmayacağı bir günün gelmesinden önce sizi rızıklandır-

dığımız şeylerden hayra sarfedin. İnkar edenler ancak zalimlerdir." (Bakara: 2/254)

"Rablerinin huzurunda toplanacaklarından korkanları onunla uyar. Onların O'ndan başka dost ve şefaatçileri yoktur. Umulur ki Allah'tan sakınırlar."

(En'am: 6/51)

Allah (c.c.), kendisinin izni olmaksızın hiç kimseye şefaat edilemeyeceğini bildirmiştir. Ancak Allah (c.c.), bir kuluna merhamet etmeyi dileyince, dilediği bir kuluna, onun hakkında şefaatçi olması için izin verir. Nitekim Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Doğrusu sizin Rabbiniz gökleri ve yeri altı günde yaratıp sonra arşa istiva eden ve işi düzenleyen Allah'tır. O'nun izni olmadan kimse şefaat edemez. İşte Rabbiniz olan Allah budur. O'na ibadet edin. Nasihat dinlemez misiniz?" (Yunus: 10/3)

"Allah, O'ndan başka ibadete layık ilah olmayan, kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yarattıklarını gözetip durandır. Göklerde ve yerde olanlar ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaat edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir. Dilediğinden başka ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. Kürsisi gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

(Bakara: 2/255)

Allah'ın (c.c.) izniyle şefaat edilmesi, O olmadan şefaat edildiği anlamına gelmez. Çünkü şefaatçi, O(nun izni) olmadan şefaat etme gücüne sahip değildir. Aksine şefaat etmesi Allah'ın (c.c.) iznine bağlıdır. İki şefaatçi arasındaki fark, tıpkı ortak (şerik) ile memur (emir altında olan) arasındaki fark gibidir. Geçerli olmayan şefaat şerikin şefaatidir. Çünkü Allah'ın (c.c.) şeriki (ortağı) yoktur. Geçerli olan şefaat ise, emir altındaki kulun yapacağı şefaattir. Çünkü bu

kul, hiçbir zaman sahibinin önüne geçemez, O'nun izni olmaksızın öne atılamaz. Ancak kendisine izin verilir ve "Falanca kimse için şefaat et" emri çıkarsa bunu yapabilir.

Kıyamet Gününde şefaatçilerin önderi ve seyyidinin şefaatiyle en çok mutlu olacak olanlar, hiçbir şeyi Allah'a (c.c.) ortak koşmayan ihlaslı tevhid ehlidir. Çünkü bunlar Allah'ın (c.c.) kendilerinden razı olduğu kimselerdir. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, onların yaptıklarını ve yapmakta olduklarını bilir. Onlar Allah'ın razı olduğu kimseden başkasına şefaat edemezler ve O'nun korkusundan titrerler."

(Enbiya: 21/28)

"O gün Rahman'ın izin verdiği ve sözünden razı olduğu kimseden başkasının şefaati fayda vermez"

(Ta-Ha: 20/109)

Bu ayetlerden de anlaşıldığı gibi, o günde şefaatin fayda verebilmesi, şefaat izni elinde olan varlığın buna rıza göstermesinden sonradır.

Bunun sırrı her şeyin Allah (c.c.) için olmasıdır. Hiç kimsenin Allah (c.c.) ile bir ortaklığı yoktur. Allah (c.c.) katında yaratılanların en üstünleri, en faziletlileri, en asilleri rasuller ve mukarreb meleklerdir. Onlar Allah'ın (c.c.) has kulları olmalarına rağmen, hiçbir hususta O'nun önüne geçemezler. O'nun izni olmadan hiçbir şey yapamazlar. Özellikle de hiç kimsenin başka bir kimse adına bir şey yapamayacağı Kıyamet Gününde... Çünkü onlar kuldurlar ve Rablerinin emrindedirler. Hepsinin fiilleri Allah'ın (c.c.) emri ve izniyle sınırlıdır. Bir kimse onları Allah'a (c.c.) ortak koşar, Allah (c.c.) izin versin veya vermesin onları şefaatçi kabul eder ve bunun Allah (c.c.) katında kabul edilebileceğini sanırsa, bu, o kimsenin halkın en cahili olduğunu ve Rabbini tanımadığını gösterir. Çünkü bu, Allah'ı (c.c.) krallara ve büyüklere benzetmek olur. Bilindiği

gibi insanlar, kralların yakınlarını ve dostlarını onlar katında vasıta edinirler.

Müşrikler, işte bu fasit kıyas nedeniyle putlara tapmakta, Allah'ı (c.c.) bırakıp başkalarını şefaatçi ve veli edinmektedirler. Bu ikisi arasındaki fark, yaratan ile yaratılan, rab ile terbiye edilen, efendi ile köle, malik ile memlük, hiçbir şeyde hiç kimseye muhtaç olmayan ile her konuda başkası-na muhtaç olan arasındaki fark gibidir. Yaratıklar katında şefaatçi olanlar onların ortaklarıdırlar. Çünkü onların faydası bunlar sayesindedir. Bunlar, meliklerin, liderlerin, önderlerin yardımcıları ve destekçileridirler. Eğer yardımcı ve destekçileri olmasaydı, onlar halka hükmedemezlerdi. İşte birbirlerine muhtaç olmaları sebebiyle lider ve efendiler, yardakçılarının ve yardımcıların şefaatlarini ister istemez, (hatta onlardan memnun olmasalar da) kabullenmek zorundadırlar. Çünkü onların şefaatlerini geri çevirirlerse, onların kendilerine itaatleri azalır ve başka efendi aramaya kalkarlar. Allah (c.c.) ise kendi zatı ve varlığı gereği hiçbir şeye muhtaç değildir; fakat her şey O'na muhtaçtır. Göklerde ve yerde olanların hepsi O'nun kuludur ve her şey O'nun dilemesine bağlıdır. Eğer Allah (c.c.), bütün bunları helak etse bu, Allah'ın (c.c.) izzet, saltanat, mülk, rububiyet ve uluhiyetinden zerre ağırlığınca bir şey eksiltmez.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah ancak Meryemoğlu Mesih'tir" diyenler andolsun ki kafir olmuşlardır. De ki: 'Allah, Meryemoğlu Mesih'i, anasını ve yeryüzünde olanların hepsini yok etmeyi dilerse kim O'na karşı koyabilir?' Göklerin, yerin ve arasındakilerin mülkü Allah'ındır, dilediğini yaratır, Allah her şeye kadirdir." **(Maide: 5/17)**

Kur'an ayetlerinin en yücesi olan Ayet'el-Kürsi'de de şöyle buyrulur:

"Allah, O'ndan başka ibadete layık ilah olmayan,

kendisini uyuklama ve uyku tutmayan, diri, her an yarattıklarını gözetip durandır. Göklerde ve yerde olan ancak O'nundur. O'nun izni olmadan katında şefaat edecek kimdir? Onların işlediklerini ve işleyeceklerini bilir. Dilediğinden başka ilminden hiçbir şeyi kavrayamazlar. Kürsüsü gökleri ve yeri kaplamıştır, onların gözetilmesi O'na ağır gelmez. O yücedir, büyüktür."

(Bakara: 2/255)

"De ki: "Bütün şefaat Allah'ındır. Göklerin ve yerin mülkü O'nundur. Sonra O'na döneceksiniz."

(Zümer: 39/44)

Allah (c.c.), göklerde ve yerde mülkün sadece kendisine ait olduğunu bildiriyor. Dolayısıyla bu, şefaatin de tümüyle O'na ait olmasını gerektirir. Allah'ın (c.c.) izni olmaksızın kimse katında şefaat edemez. Çünkü O ortaksızdır.

İyice anlaşılmıştır ki, Allah'ın (c.c.) reddettiği şefaat, şirke dayalı olup ortakların birbirleri katında yaptıkları şefaattir. İşte bu yüzden şefaat, bazen mutlak anlamda reddedilmiştir. Çünkü halk arasında bilinen şefaat genellikle budur. Kimi zaman da şefaat, Allah'ın (c.c.) izni olmaksızın olamaz şeklinde kayda bağlanmıştır. İşte bu şefaat Allah'tandır (c.c.). Şefaat edecek olana izin veren ve O'nun şefaatini kabul edecek olan, yalnızca Allah'tır (c.c.). Ayrıca, kişiye şefaate layık bir fiili işleme imkanı veren de O'dur.

"Şefaatçi edinen kimseye, şefaatçinin şefaati fayda vermez" sözü de bu çerçevede düşünülmelidir. Allah (c.c.) sadece kendisini ilah edinen, O'nu seven, O'ndan uman, O'ndan korkan, O'nun rızasını isteyen ve O'nun gazabından kaçınan kimseler için şefaat izni verir.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Oradaki duaları 'Münezzehsin ey Allah'ım!', dirlik temennileri 'Selam size' ve dualarının sonu da: 'Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamdolsun'dur."

(Yunus: 10/10)

Bu ayette Allah'tan (c.c.) başka şefaatçi edinenlerin müşrik oldukları açıklanmaktadır. Şefaatin ancak, şefaatçi edinmekle gerçekleşeceğine inananların durumu işte budur.

İki şefaat arasındaki farkın sırrı, yaratıkların yaratık için şefaat etmesi, kendi katında ortağı bulunan kimseden istemesi ile, bu konuda asla bir ortağa ihtiyaç duymayan, ne yarattığı insanlardan ne de emir veya izne bağlı hiçbir şeye muhtaç olmayan asla bir değildir. Aksine yaratıkların yaratıktan istemesi, hariçten o kimseyi diğer sebepler gibi tahrik eden bir sebep sonucunda gerçekleşir.

Bu tahrik edici sebep, kimi zaman tahrik edenin uygun bulup iyi gördüğü biri için olabilir. Örneğin, sevdiği ve hoşlandığı bir şey konusunda şefaat etmesi gibi. Kimi zaman da, sevmediği ve hoşlanmadığı bir şey konusunda olabilir. Kimi zaman olayın kendisi bu şefaati ortaya koymakta etkin olabilir. Bu durumda şefaatçinin şefaati kabul edilir. Bazen kişinin kendi yanındaki gerçekler, şefaatçinin şefaatinden daha etkin olabilir, bu durumda şefaat reddedilir. Bazen de katında şefaat edilen kimsenin yanında iki çelişik durum ortaya çıkabilir ve o bu şeyler arasında tereddüt edebilir. Böyle bir durumda, tereddüt ortadan kalkıncaya kadar beklemek gerekir.

İşte bütün bunlar Allah katındaki şefaatin zıttınadır. Eğer şefaatçiye şefaat hakkı ve izni verilmeseydi ve Allah (c.c.) şefaatçiden razı olmasaydı, şefaatin varlığından söz edilemezdi. Allah (c.c.) katında, sadece emre yapışmak ve O'na itaat etmekle şefaatçi olunmaz. Çünkü, kişinin hem şefaatle görevlendirilmiş olması hem de emre itaat etmesi gerekir. Peygamberler ve melekler de dahil olmak üzere tüm mahlukat, hiçbir zaman şefaatle veya başka bir şeyle hareket edemezler. Bunların olması ancak Allah'ın (c.c.) dilemesi ve yaratmasına bağlıdır. Allah (c.c.), şefaati sonuna kadar idare edendir. Yaratılan katında şefaat olunan, katın-

da şefaat dilenen zata şefaati kabul edilene dek, harekete geçmesini sağlamaktadır. Mahluk (yaratılan) katında şefaatçi, bir çok şeylerde bunlara gerek duymaz. Aslında o, onun ortağıdır. O kişi, onun kölesi de olsa, farketmez. Katında şefaat istenen kimse, elde edeceği fayda ve yardımlar açısından ortağına muhtaçtır. Tıpkı şefaatçinin de, onun tarafından kendisine gelecek yardım vb. şeylere muhtaç olması gibi. Dolayısıyla yaratıklardan olan şefaatçi ve katında şefaat dilenenler aslında karşılıklı olarak birbirlerine muhtaçtırlar. İşte kim, bu gerçeği doğru anlarsa, o kimse gerçek anlamda tevhid ve şirkin ne olduğunu, Allah'ın (c.c.) reddettiği şefaat ile kabul ettiği şefaat arasındaki farkı anlamış olur. Eğer Allah (c.c.) bir kimse için bir nur var etmemişse, onun için herhangi bir nur yoktur.

Allah'ın (c.c.), Rasulü'nü (s.a.v.) ne maksatla gönderdiğini ve günümüzdeki müşriklerle bid'at ehlinin neyin peşinde olduklarını bilen bir kimse, selef alimleriyle bu çömezler arasındaki farkı görebilir. Doğrusu selef ile bunlar arasındaki fark, doğu ile batı arasındaki mesafe kadardır.

Allah'ın (c.c.) emri bizim anlattıklarımızdan da önemlidir.

Bizi, kulları için razı olduğu dinine yönelten Allah'a (c.c.), hamdolsun. Eğer Allah (c.c.) bize hidayet etmeseydi biz hidayete eremezdik.

Salat ve selam ümmi nebi Muhammed'e (s.a.v.), ehli beytine ve ashabına olsun. Hem de sonsuz salat ve selam.

Cehmiyye'ye Reddiye:

Alemlerin Rabbi olan Allah'a (c.c.) hamdolsun. Doğru ve güvenilir elçi Muhammed'e (s.a.v.), ehli beytine ve ashabına salat ve selam olsun.

Bize Umman'dan birtakım sorular geldi. Bu sorular sapık bir Cehmiden gelmektedir. Birtakım müslümanlar Cehmiyye görüşünü savunan bu kişinin sorularına cevap vermekten aciz kalmışlardır.

İlim talebelerinin yararlanabilecekleri biçimde bu soruları cevaplamamız gerekmektedir. Ancak bir fayda görmediğimiz anlamsız soruları cevaplamaya gerek duymuyoruz.

Kaza İle Kader Arasındaki Fark:

Bu sapığın "Kaza ile kader" arasındaki farkla ilgili bir sorusu bulunmaktadır. Bilindiği gibi "Kader" imanın temel esaslarındandır. Bu Rasulullah (s.a.v.)'in, Cebrail'in (a.s.) sorusuna verdiği cevapta bildirilmiştir. Cebrail'in (a.s.) sorusuna Rasulullah (s.a.v.) şu şekilde cevap vermiştir:

"İman; Allah'a, meleklerine, kitaplarına, rasullerine, Ahiret Gününe ve bir de kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan geldiğine inanmandır."[1]

Sahih bir hadiste de şöyle buyrulmaktadır:

"Gerçekten Allah'ın ilk olarak yarattığı şey Kalem'dir. Kalem'e 'Yaz' dedi. Dolayısıyla Kıyamet Gününe kadar olacak her şey, Allah'ın bildiği gibi cereyan edecektir."[2]

Allah (c.c.), olacak olanları da, olmuşu da, olmayacak

---

(1) Müslim İman: 8, Tirmizi İman: 2613, Ebu Davud Sünnet: 4695, Nesai İman: 8/97-101, İbni Mace, Mukaddime: 63

(2) Ebu Davud Sünnet: 4700, Tirmizi Kader: 17, Ahmed: 5/317, Beyhaki Sünen, Ebu Nuaym "Hilye".

olanı da, bir şeyin nasıl olacağını da bilir. Göklerde ve yerde onun bilgisi dışında zerre ağırlığınca bir şey yoktur, ondan daha küçüğü de büyüğü de apaçık bir kitapta açıklanmıştır.[3]

"Kaza" konusuna gelince; bu ifade Kur'an-ı Kerim'de mutlak olarak zikrolunmuştur. Bununla; kaderin var olması, zamanı geldiğinde ortaya çıkması kastedilmektedir.

"Kaza" kelimesi Kur'an-ı Kerim'de şu manalarda kullanılmıştır:

1- Var etmek, yaratmak, yeri ve zamanı geldiğinde ortaya çıkarmak.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Böylece onları, iki günde yedi gök olarak yarattı."
(Fussilet: 41/12)

2- Hükmetmek. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Süleyman'ın ölümüne hükmettiğimiz zaman, onun öldüğünü ancak değneğini yiyen bir ağaç kurdu gösterdi ..." **(Sebe: 34/14)**

3- Bildirmek, haber vermek. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Biz, kitapta İsrailoğullarına bildirdik..."(İsra: 17/4)

4-Emretmek, tavsiyede bulunmak. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi.... emretti ." **(İsra: 17/23)**

5-Hüküm vermek. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"...ve aralarında hakkaniyetle hüküm verilir."
(Zümer: 39/69)

6-Kader manasında.

---

(3) Burada: **"... Çünkü ne yerde, ne gökte zerre ağırlığınca bir şey Rabbinden gizli kalmaz. Bundan daha küçüğü ve daha büyüğü yoktur ki, apaçık kitapta (Levh-i Mahfuz'da) bulunmasın." (Yunus: 10/61)** ayetine işaret edilmektedir.

Allah (c.c.) Yalnızca Arş'a İstiva Etmiştir:

Bir de "Allah (c.c.) Arş'a istiva ettiğine göre başka bir şeye istiva etmesi için de bir engel yoktur." iddiası vardır.

Bu iddiaya cevabımız şöyledir: "Ehli Sünnet Allah (c.c.) ve Rasulü'nün (s.a.v.) vasfettiğinin dışında Allah'ı (c.c.) vasfetmenin doğru olmadığı noktasında icma etmişlerdir. Kim, yüce Allah'ı (c.c.), bizzat kendisinin veya Rasulü'nün (s.a.v.) nitelemesi dışında nitelerse, o Allah (c.c.) hakkında bilmeden konuşan biridir ve hem sapık hem de saptırıcıdır.

Yüce Allah, Kur'an-ı Kerim'de yedi surede, Arş'a istiva ettiğini bildirmektedir. Bu sureler: A'raf, Yunus, Ra'd, Ta-Ha, Furkan, Secde ve Hadid sureleridir. Fakat ne yüce Allah ne de Rasulullah (s.a.v.), Allah'ın (c.c.) Arş'ın dışında başka bir şeye istiva ettiğine dair bir şey zikretmemişlerdir. Dolayısıyla yüce Allah'ın bunun dışında bir şeyle vasfedilmesi caiz değildir. Kim Allah'ın (c.c.) Kitabında ve Rasulü'nün Sünnetinde yer almayan bir sıfatı yüce Allah'ın sıfatlarına katarsa, o kimse yüce Allah hakkında bilmeden konuşmaktadır. Oysa Allah (c.c.) şöyle buyurmuştur:

"Melekler ve Ruh (Cebrail). **Oraya, miktarı** (dünya senesi ile) **ellibin yıl olan bir günde yükselip çıkarlar."**
(Mearic: 70/4)

"...O'na ancak güzel sözler yükselir (ulaşır), **onları** (güzel sözleri) **da Allah'a salih amel ulaştırır..."**
(Fatır: 35/10)

"Onlar üstlerindeki Rablerinden korkarlar..."
(Nahl: 16/50)

"...Seni vefat ettireceğim ve katıma yükselteceğim..."
(Al-i İmran: 3/55)

"Bilakis, Allah onu (İsa'yı) **kendi** (nezdi)**ne kaldırmıştır** (yükseltmiştir)... "
(Nisa: 4/158)

"...O yücedir, büyüktür."
(Sebe: 34/23)

O'nun kadri yüce, kahrı üstün, zatı büyüktür. Dolayısıyla O, yalnızca bu vasıflarla nitelenir. Çünkü yüce Allah sıfatlarında sonsuz kemal sahibidir.

Allah'ın (c.c.) bütün sıfatları kemal sıfatlardır. Yüce Allah'ın bizzat kendi zatını vasfettiği ve Rasulü'nün (s.a.v.) de O'nu vasfettiği tüm bu kemal sıfatlar, Allah'ın (c.c.) kemal sahibi olduğunu gösterir. Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Dereceleri yükselten, Arş'ın sahibi Allah..."
(Mü'min: 40/15)

Dikkat edilirse yüce Allah "Arş"ı, üstünlük ve yücelik manasına gelen ve fevkiyyetini (yücelerde olduğunu) gösteren delillerden olan bir sıfatın yanında zikretmiştir. Nitekim bu gerçek, önceki ayetlerde gayet açık olarak görülmüştü. Başka bir ayette Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Neredeyse gökler üstlerinden çatlayacaklar! Melekler de Rabbini hamd ile tesbih ediyorlar ..." (Şura: 42/5)

Rasulullah (s.a.v.) de: **"O ilktir, sondur, zahirdir, batındır ..." (Hadid: 57/3)** ayeti hakkında şöyle buyurmuştur:

"Allah'ım! Sen ilksin, Sen'den önce hiçbir şey yoktu. Sen sonsun, Sen'den sonra bir şey olmayacaktır. Sen zahirsin, senin üzerinde bir şey yoktur. Sen batınsın, senin önünde bir şey yoktur."[4]

(4) Müslim Dua: 2713, Ebu Davud Edeb: 5051

Tirmizi Dualar: 3397, Ahmed: 2/381-404'de Ebu Hüreyre'den şöyle rivayet etmiştir:

"Bizden birisi uyumak ve sağ yanına yatmak istediğinde, bize emreder ve derdi ki:

"Göklerin Rabbi, yerin Rabbi ve büyük Arş'ın Rabbi Allah'ım! Bizim Rabbimiz ve her şeyin Rabbi, tohumu ve çekirdeği yaran, Tevrat'ı, İncil'i, Furkan (Kur'an)'ı indiren Allah'ım! Senin, perçemine yapışacağın her şeyin şerrinden sana sığınırım. Allah'ım, Sen ilksin, Senden önce hiçbir şey yoktur. Sen sonsun, senden sonra bir şey yoktur. Sen zahirsin, senin üzerinde bir şey yoktur. Sen batınsın, Senin önünde bir şey yoktur. Bizi borçtan, fakirlik ve miskinlikten kurtar."

"Senin üzerinde bir şey yoktur" kavli, yüce Allah'ın tüm mahlukatının üzerinde olduğunu gösteren bir delildir. Bu, ashabın ve tabiinin müfessirlerinden ve daha başkalarından gelen **"Rahman, Arş'a istiva etti." (Taha: 20/5)** ayetinin manasıdır. Çünkü ayette yer alan "istiva" kelimesinin anlamı, "istekarre" yani karar kıldı, "irtefea" yani yükseldi ve "ala" yani üzerinde gibi kelimelerle aynı manada kullanılmıştır.[5]

Bunları ancak Cehmiler ve zındıklar inkar ederler. Çünkü bunlar Allah'ın (c.c.) isim ve sıfatlarını kabul etmezler.

"...Allah onları yok etsin! Nasıl da uyduruyorlar."
(Tevbe: 9/30)

Sıfatları ispat ile ilgili nasslar oldukça çoktur. Nitekim Ehli Sünnet alimlerinden hadisçiler ve bir çokları bu konuyla ilgili eserler meydana getirmişlerdir. Bunlardan bazıları: Ahmed b. Hanbel'in oğlu Abdullah'ın "Sünnet" adlı kitabıdır. Kendisi bu kitabında sahabe, tabiin ve müçtehit imamların görüşlerine yer vermiştir. Yine imamların imamı Muhammed b. Huzeyme'nin "Tevhid" adlı kitabı, Ahmed b. Hanbel'in arkadaşlarından biri olan Esrem'in "Sünnet" adlı kitabı, yine Müreysi'ye cevap niteliğinde yazılan Osman b. Said ed-Darimi'nin kitabı, Hallal'ın "Sünnet" adlı kitabı, Zehebi'nin "Uluvv" isimli eserleri ile daha sayılamayacak derecede bir çok eserdir. Hamd ve minnet yalnızca Allah'a (c.c.) mahsustur.

Şimdi biz bu manada birtakım sahih hadisler zikredeceğiz. Nevvas b. Sem'an'ın rivayet ettiğine göre Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuştur:

"Yüce Allah, bir şey bildirmek istediğinde vahiyle

(5) İbni Kayyım el-Cevziyye, "Kaside-i Nuniye" adlı eserinde söz konusu dört kelimeyi yani; isteva, istekarra, irtefea ve ala kelimelerini "istiva" manasında zikrettikten sonra, bunlara bir de "Saide" kelimesini eklemiştir.

konuşur. İşte bundan dolayı gökleri bir titreme alır" ya da şöyle dedi: "Aziz ve Celil olan Allah'tan korkusu nedeniyle şiddetli bir titreme alır. İşte göktekiler bunu duyduklarında hepsi kendilerinden geçerler de, derhal secdeye kapanırlar. Secdeden başını ilk kaldıracak olan Cebrail'dir. Allah, dilediğince vahyini onunla konuşur. Sonra Cebrail meleklere uğrar. Cebrail'in uğradığı her semada, melekler kendisine: 'Ey Cebrail Rabbimiz ne buyurdu?' diye sorarlar. Bunun üzerine Cebrail de: "Hak buyurdu" der. "ki, O yücedir büyüktür.' Bunun üzerine hepsi Cebrail'in onlara dediklerini tekrar ederler. Böylece Cebrail, Aziz ve Celil olan Allah'ın kendisine emrettiği yere kadar vahyi ulaştırır."[6]

Bu hadisten açıkça öğreniyoruz ki, Cebrail (a.s.) kendisine vahiy indiği zaman yedi kat gökten iner. Bu inişinde, yüce Allah'ın (c.c.) kendisine uğramasını emrettiği yerlere uğrar. İşte bu da açık bir şekilde gösteriyor ki yüce Allah, yedi kat göğün üzerinde, Arş'ın üstündedir. Halkından ayrıdır. İşte bu görüş müçtehit imamların görüşüdür. Sadece hululiye mensubu Cehmiyye ve felsefeciler, vahdet-i vücutçular ve bid'at erbabı kimseler bunu kabul etmezler.

Yüce Allah Ehli Sünnet ve'l-Cemaat'a rahmetiyle muamele etsin ve kendilerinden razı olsun, bunlar vahyin her iki çeşidine de yani hem Kitaba, hem de Sünnete bağlıdırlar.

Ebu Hureyre'den (r.a.) Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu:

"Doğrusu yüce Allah, mahlukatı yaratmadan önce kendi uluhiyetine ait olmak üzere kitabına 'Muhakkak benim rahmetim gazabımı geçmiştir.' yazdı. Bu Allah katında ve Arş'ın üzerindedir.[7]

Abbas b. Abdulmuttalib şöyle rivayet ediyor:

---

(6) İbni Ebu Hatim, İbni Cerir ve İbni Huzeyme, Buhari Tefsir "Hicr ve Sebe Suresi" bölümünde ve Ebu Davud Sünnet'te.

(7) Buhari Tevhid:, Müslim Tevbe: 14-16, Tirmizi Dualar: 109, İbni Mace Mukaddime: 13, Zühd: 4295, Ahmed : 2/242, 258, 260, 313.

"Rasulullah (s.a.v.) yedi göğü ve aralarındaki şeyleri anlattı. Sonra da şöyle buyurdu:

"İşte bunun üstünde bir deniz vardır. Bu denizin en üst kısmı ile en alt kısmı arasındaki mesafe iki gök arasındaki mesafe kadardır. Denizin üstünde (yapı bakımından dağ keçisinin tekesine benzeyen) **öyle sekiz melek vardır ki, bunların çatal tırnaklarıyla sırtları arasındaki mesafe yine iki gök arası mesafe kadardır. Ayrıca bu meleklerin sırtlarında Arş bulunur. Arş'ın en üst noktasıyla en alt mesafesi arasındaki mesafe de yine iki gök arası kadardır. Yüce Allah da Arş'ın üstündedir."**[8]

Sindi der ki: "İşte Allah da bunun üstündedir" ifadesi ve üstte oluşunu bildirmesi, yüce Allah'ın azametini ve hükmünü ifade etmektedir. Yoksa hulul ve mekanını değil.

Abdullah b. Mes'ud der ki: "Dünya seması ve onu izleyen kısım 500 yıllık mesafedir. Yine her bir gök ile ötekisi arasındaki mesafe de aynı şekilde 500 yıldır. Yedinci gök ile Kürsi arasındaki mesafe de 500 yıldır. Kürsi ile su arasındaki mesafe de 500 yıldır. Arş, suyun üstündedir. Yüce Allah da Arş'ın üstündedir. Sizin amellerinizden hiçbir şey Allah'a gizli değildir."

Cehmiyye'ye gelince, onlar bütün bu delilleri inkar ettiler ve bunda direndiler. Böylece bir çok Ehli Sünnet alimince tekfir edildiler. Biz, bu anlattıklarımızla yetiniyoruz. Yüce Allah'ın tüm yarattıklarının üstünde olması, yüce olması bütün Ehli Sünnet alimlerinin benimseyip kabul ettikleri bir görüştür. Allah'ın (c.c.) Arş üstünde istivası da Ehli Sünnet'in görüşü ve inancıdır. Nitekim Kitap ve Sünnette yer alan deliller de bu merkezde ve açıktır. Eğer biz bu konudaki

---

(8) Ebu Davud Sünnet: 4723, Tirmizi Tefsir: 3317,
İbni Mace Mukaddime: 193.
Bu hadis için, Zehebi "zayıf", Tirmizi "hasen-garip" demiştir.

nassları anlatmaya kalkışırsak, ciltler dolusu kitap yazılır.

Bu ümmetin dinini koruyan, alimlerin -ki onlar İsrailoğullarının nebileri gibidirler- nakletmesiyle meseleleri bize kadar ulaştıran Allah'a (c.c.) hamdolsun. O bizi bu yola iletti. Yüce Allah, alimler vasıtasıyla bu ümmet içinde meydana getirilen her türlü bid'at ve dalaleti yoketti. Hakkı kabul etmek suretiyle gereğini yapan, bunu bilip anlayan ve bundan hoşnut olanlar için bu ne büyük bir nimettir. Hamd sadece Allah'a (c.c.) aittir. O'nun kendi zatını sena ederek övdüğü gibi biz O'nu sena edemeyiz. O, yarattıklarının kendisini övdüğünün çok daha üzerinde bir övgüye layıktır. Yüce Allah'tan bizi, vermiş olduğu nimetlerine şükreden ve kendisine gerçekten sena eden kullarından kılmasını isteriz. Hamd yalnız O'nadır.

Ehli Sünnet ve'l-Cemaat, Rablerini celal ve azametine layık şekilde kemal sıfatlarıyla tanıyıp öğrendiler. Yüce Allah'ın kendi zatı hakkında ispat ettiği, Rasulü'nün (s.a.v.) de var olduğunu bildirdiği sıfatları kabul edip ispat ettiler. Onlar yüce Allah'ı fiilleriyle, yarattıklarının mükemmelliğiyle, kudretinin büyüklüğüyle ve onlara ikram ettiği bol nimetlerle tanıdılar.

Ehli Sünnet, tek ve Samed olan Rabbe ibadette bulundular. O öyle bir Allah'tır ki (c.c.); ilahlık O'nun vasfı, yaratılmışlar O'nun yaratığı, mülk O'nun mülküdür. İlahlığında, rububiyetinde ve mülkünde ortağı ve dengi yoktur. O yüce ve kutsaldır. Nitekim yüce Allah şöyle buyurmuştur:

"De ki: "Sığınırım insanların Rabbine, insanların Melikine, insanların ilahına"." **(Nas: 114/1-3)**

Burada yüce Allah, tenzih edilmesi gereken tüm şeylerden tenzih olunmuştur. Allah (c.c.) ayıp ve kusurlardan, Cehmiyye ile bid'at ehlinin O'nu vasfettiği tüm şeylerden münezzehtir. Bu şekilde O'nu, kendisine layık olmayan tüm

sıfatlardan, celal ve azametine aykırı olan tüm şeylerden tenzih ederiz. Cehmiyye ve bid'at ehli olanlar, yüce Allah'ın tüm kemal sıfatlarını reddettiler. Böylece onlar yokluğa kulluk eder oldular. Yüce Allah'ı, O'nun kemaline aykırı olan şeylerle ve büyük bir eksikliğe düşürecek şekilde niteleditler. Allah'ı (c.c.) kimi zaman eksik olan şeylere benzettiler, kimi zaman da olmayan şeylerle tanıttılar. Bunlar teşbih (benzetme) ehlidirler. Nitekim böyle olduklarını sapıklıklarından ve ne yapmak istediklerinden anlıyoruz.

Allah (c.c.) İlmiyle Her Yerdedir:

Bir de şu cahil Cehminin ilim ayetleriyle ilgili olarak ileri sürdüğü şu ayetler vardır:

"...Nerede olursanız O sizinledir..." (Hadid: 57/4)

"...Üç kişinin gizli konuştuğu yerde dördüncü mutlaka O'dur..." (Mücadele: 58/7)

Onun delil olarak sunduğu bu ayetlerle, yüce Allah'ın Arş'a istivası ve ilmiyle tüm yarattıklarını ihata etmesi arasında tezat yoktur. Çünkü ayetlerin gelişi zaten bu gerçeği ifade etmektedir. Şimdi sırasıyla bu iki ayeti ele alalım. "Nerede olursanız O sizinledir." ayetinin baş kısmı şöyledir:

"O, gökleri ve yeri altı günde yaratan sonra Arş'a istiva edendir. Yere gireni ve ondan çıkanı, gökten ineni ve ona yükseleni bilir. Nerede olursanız, O sizinle beraberdir."

Dikkat edilecek olursa, bu ayet-i kerimede yüce Allah, Arş'a istiva ettiğini, ilmiyle yerde ve gökte olan biteni bildiğini zikrediyor. Daha sonra da:

"Nerede olursanız, O sizinle beraberdir." buyuruyor.

Tüm kainatı kuşatan ilmiyle, olmuşu ve olacak olanı bildiğini haber veriyor. Burada ne Cehmiyye ne de bid'at ehli için bir delil vardır.

İkinci ayete gelince; dikkat edilecek olursa, bunun da baş kısmı Allah'ın (c.c.) ilminden bahsetmektedir. Rabbimiz

bu ayetin başında şöyle buyuruyor:

"Göklerde ve yerde olanları Allah'ın bildiğini görmüyor musun? Üç kişinin gizli olduğu yerde dördüncüsü mutlaka O'dur. Beş kişinin gizli olduğu yerde altıncısı mutlaka O'dur. Bunlardan az veya çok olsun nerede bulunurlarsa bulunsunlar mutlaka O, onlarla beraberdir. Sonra Kıyamet Günü onlara yaptıklarını haber verecektir. Doğrusu Allah, her şeyi bilendir." (Mücadele: 58/7)

Bu ikinci ayet de dikkatlice incelenecek olursa, burada da asıl anlatılmak istenenin yüce Allah'ın yarattığı varlıkları bilmesi (ilmi) olduğu görülür. Dolayısıyla Allah (c.c.), yarattıklarının tüm işlerini, neler yaptıklarını ya da yapmadıklarını hiçbir şey kendisinden gizli kalmaksızın bilir. Burada anlatılmak istenen olay işte budur.

Allah (c.c.) şöyle buyuruyor:

"Allah, yedi kat göğü ve yerden de bir o kadarını yaratandır. Allah'ın fermanı bunlar arasında iner ki, böylece Allah'ın her şeye kadir olduğunu ve her şeyi ilmiyle kuşattığını bilesiniz." (Talak: 65/12)

İşte şu ele almış olduğumuz mana özellikle sahabenin, tabiinin, müçtehit imamların ve Ehli Sünnet ve'l Cemaat'in tüm tefsircilerinin kabul etmiş oldukları manadır.

Fakat Cehmiyye ile bid'at ehli haktan ayrıldıkları, Kur'an ve Sünneti gereğince bilemedikleri için bundan mahrum kaldılar. Onlar hakkında **İbni Kayyım** şöyle diyor:

"Kitabı anlamak onlara ağır geldi. Çünkü burada imanın esaslarıyla kayıtlı bulundukları bildiriliyordu. Şurası bilinen bir gerçektir ki; ancak ve ancak arayanlar ve isteyenler hakkı bulabilirler."

Bid'at ehline gelince, bid'at ve dalalet bunların gönüllerinde iyiden iyiye yerleşmiştir. Bunlar, hakkı ortadan kaldırmak için batılı savunarak hakkın karşısına dikilmişlerdir. Oysa, kafirler istemeseler de yüce Allah nurunu kesinlikle tamamlayacaktır.

İÇİNDEKİLER

Konu:	Sayfa:
Yayınevinin Önsözü	3
Kaside-i Bürde'ye Reddiye	5
Övgüde Aşırılık Yasaklanmıştır	6
Gerçek İlah ve Rab Allah'tır	9
Dua, Yardım İstemek, Sığınmak İbadettir	17
Rasulullah'tan Yardım İstemek Şirktir	18
Mülkün Sahibi Yalnızca Allah'tır	19
Herşeyi Bilen Yalnızca Allah'tır	20
İslam'ın Kulpu İlmik İlmik Çözülecektir	22
Kişinin İsminin Muhammed Olması Onu Azaptan Kurtarmaz	23
Rasulullah'ın Şefaatine Kimler Nail Olacaktır	24
Şefaat Allah'ın Mülküdür, Şefaat Edecek Olanı da Şefaat Edilecek Olanı da Allah Bilir	25
Tevessül	32
Allah'a Ait Olan Hakları Rasulullah'a Vermemek, Rasulullah'a Hakaret Değildir	36
Allah'ın Hakkını Allah'tan Başkasına Vermek Şirktir	37
Halid Ezheri Hakkında	39
İstidrac	40
Mahlukat'ın, Muhammed (s.a.v)'in Hatırına Yaratıldığı İddiası	41
Tasarruf Yetkisi Yalnızca Allah'ındır	42
Rasulullah (s.a.v) Allah'ın Razı Olduğu Kimselere Allah'ın İzin Vermesiyle Şefaat Edecektir	43
Ölülerden Yardım İstemek Şirktir	45
Allah'tan Başkasından Yardım Dilemek Şirktir	47
Rasulullah'tan Şefaat İstemek Şirktir	48

İbadetlerden Herhangi Birini
Allah'tan Başkasına Yapmak Şirktir 49
Dua ve İsteme 52
Bürde Yazarı Hakkında 53
Birtakım Rüyalar ve Şeytani Haller Delil Olamaz 54
Güya Rasulullah (s.a.v) Bu Kasideyi Beğenmiş 55
Nebi'den Şefaat İstemek
Şeriat ve Akıl Açısından İmkansızdır 56
Levhi Mahfuz'un İlmini Sadece Allah Bilir 58
Gaybı Yalnızca Allah Bilir 60
Ölüden Şefaat İstemek Şirktir 60
Güya Allah Bütün Gaybı Rasulullah'a Bildirmiştir 61
Birtakım Müfessirler Hakkında Değerlendirme 64
Fitnelerin Ortaya Çıkışı 67
Bid'atler Sadece Belirli Yerlere Has Değildir 70
Rububiyet ve Uluhiyet Tevhidi 76
İbni Teymiye ve Bürde Kasidesi 80
İbni Teymiyenin Kabirciler Hakkındaki Görüşü 81
Yahya b. Sarsari Hakkında 96
Tevessül 98
İbni Kayyım'a Göre Kabir Ziyareti 100
Şefaat 102
Cehmiyye'ye Reddiye 109
Kaza İle Kader Arasındaki Fark 109
Allah Yalnızca Arş'a İstiva Etmiştir 110
Allah İlmiyle Her Yerdedir 117

- Övgüde aşırılık
- İbadetler yalnızca Allah'a yapılır.
- Allah'tan başkasına ibadet etmek şirktir.
- Şefaat Allah'ın mülküdür.
- Şefaat edecek kişiler Allah'ın izniyle şefaat ederler.
- Şefaat edilecek kişiyi de Allah belirler.
- Şefaat yalnızca tevhid ehline fayda verir.
- Allah'tan başkasından şefaat istemek şirktir.

Bu konuların cevaplarını Kur'an ve Sünet'ten delillerle tatmin edici bir şekilde bu kitapta bulacaksınız.

Ömer (r.a.)'dan Rasulullah (s.a.s) şöyle buyurmuştur: "Hristiyanların ibn-i Meryem'i batıl üzere övdükleri gibi sizde beni övmekte aşırı gitmeyin. Şüphesiz ki ben bir kulum. Öyleyse benim için Alah'ın kulu ve Rasulü deyin."

(Buhari; Enbiya: 48, Darimi; Rikak: 68, Ahmed: 1/23, 24, 47)